

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

**În Vrancea — teritoriu
dinamic al dezvoltării —
oamenii răspund
„prezent!” prezentului,
răspund „prezent!”
viitorului**

Conferința extraordinară a organizației de partid a județului Vrancea, desfășurată în întimpinarea Conferinței Naționale a partidului, a atras atenția participanților și, prin ei, atenției tuturor oamenilor din Vrancea, niște cifre care, prin realitatea de muncă și de creație pe care o concentrează în sinteza lor, prin dimensiunile și prin certitudinile de viitor pe care le deschid din proiectul lor, au trezit — o spunem fără să șovăim la cuvinte, o spunem reproducând, de fapt, cuvintele celor cu care am stat de vorbă — un fior de mîndrie, de interes, de participare, de pasionată mobilizare a tuturor forțelor.

Sînt cifrele dezvoltării, ale civilizației noului, ale tumultului constructiv, ale industrializării socialiste, sînt cifrele unei civilizații care a pătruns și pătrunde în acest vechi ținut sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări.

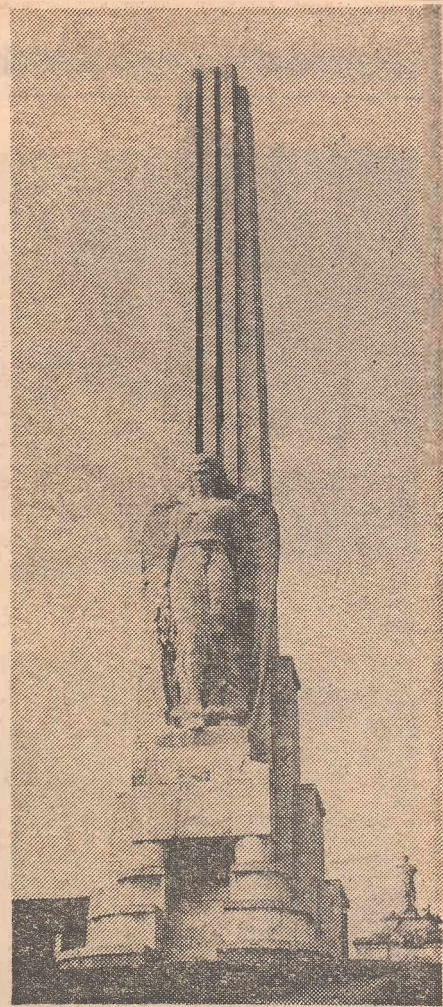
În cincinalul trecut — spun aceste cifre — sumele alocate Vrancei pentru investiții au fost de aproape 5 miliarde lei. În actualul cincinal, acest volum de investiții s-a dublat. În actualul cincinal, forța muncitorească a Vrancei (58.000 de muncitori la finele lui 1976, față de 10.000 în 1950), configurînd o populație tinăra și dinamică, devenită ceea ce este într-un răstimp foarte scurt măsurat în ani și sezoane, are de construit, de montat, de dat în producție, de urmărit sub lumina exigențelor planului, ale eficienței și calității, obiective care, prin amploarea și prin complexitatea lor tehnică, rescriu, la scara unui întreg județ, o priveliște ce s-a tot rescris, s-a tot schimbat, despărțindu-se de înfățișarea ei de odinioară prin corpul masiv, încordat și compact al noilor edificii industriale. În acest an, spun mai departe cifrele, Vrancea crează o producție industrială de 5 miliarde lei. (În 1968, cînd s-a întemeiat județul: 1,9 miliarde lei). În 1980, Vrancea va da, ca toate județele țării, o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei.

Ce exprimă aceste cifre? Nu matematică — nu numai matematica superioară a unor proiecte ambițioase — ci fapte fierbinți de viață, cu consecințe deosebit de fertile asupra vieții. Deci o narativă epică palpitantă, în care personaje, fapte, evenimente se înlanțuie și se întretaie, în creșteri pline de tensiune, în etape de răspintie ce modifică, la intervale extrem de scurte, relațiile din întregul tablou. Ca să înțelegi aceste cifre, privite în desfășurarea lor epică, îți trebuie măcar îndemnarea celui care dezleagă schema unei partide de șah sau, și mai bine, priceperea de a te orienta în planul strategiei al unei bătălii în plină înfăptuire, ai cărei eroi sînt zeci și zeci de mii de oameni. Această tablă strategică a dezvoltării, această mare platformă industrială a noii Vrance, își are, firește, centrul de gravitație la Focșani, capitala județului, nuclează Adjudul, unde prinde profil o mare cetate chimică, apoi Mărășești, Panciul, Odo-beștii, Gugeștii (ultima așezare fiind un sat, dar un sat ce va deveni, în acest cincinal, oraș, o așezare în care, de pe acum, peste 70 la sută din populație e compusă din muncitori), cuprinzînd, practic, într-o rețea de linii de forță ale civilizației noului, întreg județul, revenind în orașul-reședință încărcată cu un spor de priveliști și de semnificații.

Ce înseamnă, în Focșani de astăzi, industria? Să aliniem, din nou, cîteva cifre, sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatră să se constituie singură, conform planurilor, în cadrul industrial, arhitectonic și urbanistic al zilei de azi a orașului-capitală a Vrancei. În 1968, cînd s-a înființat județul, industria

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

În coloana acestui monument din Alba Iulia se adună numele eroilor care au statornicit prin jertfă, printr-un zburcimat destin, prin lungă și aspră lor luptă, idealul unității și demnității naționale.

Adevăruri istorice

confințite de zile istorice

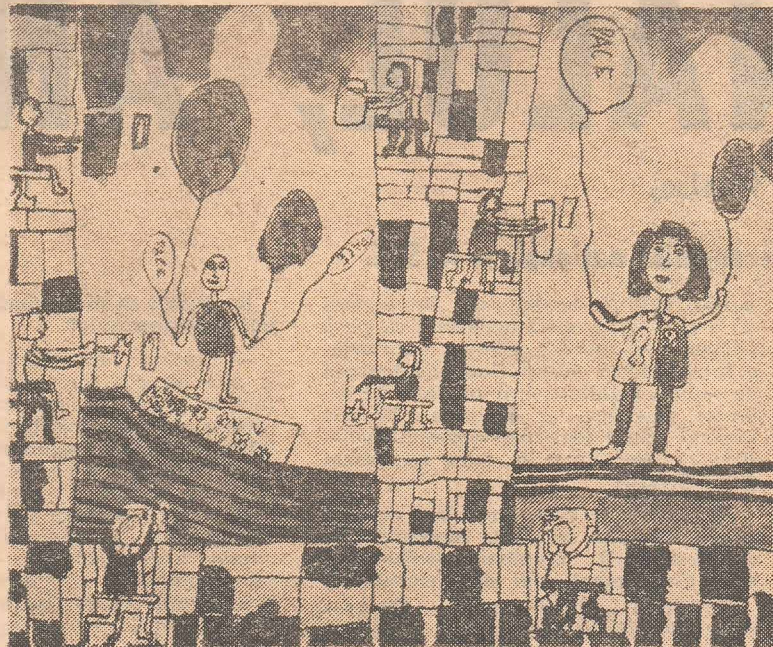
Zilele cu adevărat istorice sînt acelea care confințesc adevăruri istorice. O astfel de zi este 1 decembrie 1918 cînd prin Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, la care au participat peste o sută de mii de transilvăneni, s-a desăvîrsit procesul unirii naționale a poporului român într-un singur stat suveran și independent. Ziua aceea de neuitat a legitimat o realitate obiectivă, românii din toate provinciile românești au fost dintotdeauna uniți în cuget și-n simțiri. Peste drămuirea vremelnică și samavolnică a țării, peste împărțirile administrative impuse de diverse puteri străine, românii au fost de la începuturi una și au rămas uniți suflătește prin toate furtunile istoriei. Vremea a curs peste ei și ei au curs șuvoi prin vremuri croindu-și peste viscolirile veacurilor, un rost, o cultură, o civilizație și o istorie strălucită cu care noi, cei ce durăm o lume nouă, ne mîndrim îndreptățit. Suflul era unul peste toată țara pe care românii o simțeau unită căci, vorba lui Badea Cîrțan, cine a mai văzut graniță prin mijlocul țării. Ultima graniță nefirească, ultima graniță impusă s-a prăbușit la 1 decembrie 1918, cînd, la Alba Iulia, voința unită a poporului confințea un adevăr istoric de necontestat: unitatea noastră organică, intruchiparea unei năzuințe milenare, care ne-a luminat necontenit drumul nostru istoric și conștiințele. Sîntem azi mai puternic uniți decît oricînd, socialismul creînd condiții optime pentru unitatea economică, socială și spirituală a întregului popor, a marii noastre familii socialiste. Reparalizarea armonioasă a mijloacelor și a forțelor de producție pe tot cuprinsul țării, democrația socialistă, accesul tuturor la știință și cultură, educația patriotică desfășurată de partid, unitatea de idealuri a celor ce muncesc, înfrățirea dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare sînt factori care cimentează unitatea de monolit a națiunii noastre socialiste în jurul partidului, a politici sale interne și externe. În curînd vom trăi zilele istorice ale Conferinței Naționale a Partidului care vor confinții și mai mult un adevăr istoric obiectiv: unitatea noastră în cuget și simțire comunistă.

ION DODU BALAN ■

Am putea trece în grabă pe lângă lucrările copiilor prezentate la expoziția internațională deschisă la Muzeul de istorie a Muzeului Republicii Socialiste România. Sau, eventual, le-am putea urmări distrați, cu un suris condescendent. Am putea zîmbi înduioșati văzînd liniile trase stingaci, fără știința artei, sau culorile puse uneori atît de ciudat pe hîrtie. Dar asta ar însemna o jignire adusă frumuseții și purității ai căror ambasadori sînt acești băieți și fete din 9 țări care și-au trimis aici mesajul lor de pace și de prietenie între popoarele planetei. În locul exploziei atomice ei ne propun o explozie a gingășiei și armoniei. Ei îndeamnă pe oameni să uite orice resentimente și să creadă că adevăratele lor victorii nu sînt acelea obținute pe cîmpurile de luptă. Desenele lor sînt grave pentru că în nici o altă epocă nu a existat această teamă că planeta poate fi oricînd distrusă printr-un ordin dement. Din aceste desene pot să învețe și artiștii profesioniști care uneori se lasă cucerii de false probleme și trăiesc în paradize artificiale, departe de adevăratele frămîntări ale contemporaneității. Expoziția încîntă poate pe cei mici dar îi invită la meditație pe cei mari. În trecut, mă simt îndemnat să observ că, vestiți prin talentul lor, copiii noștri ar fi putut fi prezenți și de data aceasta cu o selecție mai valoroasă, cum au fost în alte prilejuri, precum la concursul „Drum de glorie”. Dar acum nu are importanță, la această sărbătoare a desinelor de copii, stabilirea unor ierarhii. Pentru că, personal, chiar dacă nu-mi este indiferent dacă vreunul dintre cei care au expus acum lucrări va ajunge un mare pictor, nu le-aș dori tuturor să devină artiști profesioniști. Însă ceea ce le doresc tuturor copiilor lumii este ca peste ani să-și păstreze puritatea și tandrețea, curajul și talentul și mai ales credința că această lume poate fi mai bună și pentru asta merită să facă orice sacrificiu.

CONSTANTIN PILIUȚĂ ■

Copiii — ambasadori ai păcii

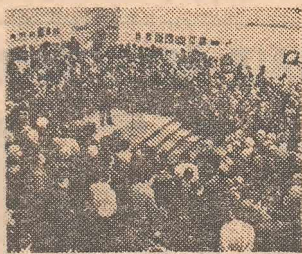

ACTUALITATEA

● Combinatul pentru prelucrarea lemnului din Pitești a trecut din acest an la utilizarea energiei solare în instalația pentru uscarea lemnului ● Ansamblul folcloric „Miorița” din Capitală a plecat în Pakistan unde va prezenta spectacole timp de două săptămîni ● La intrarea în municipiul Deva dinspre intersecția Sintuhalm, pe o arteră modernizată, apa care se acumulează în urma ploilor provoacă de doi ani perturbări în circulație, dintre care unele deosebit de grave. Factorii competenți s-au exprimat că se impun

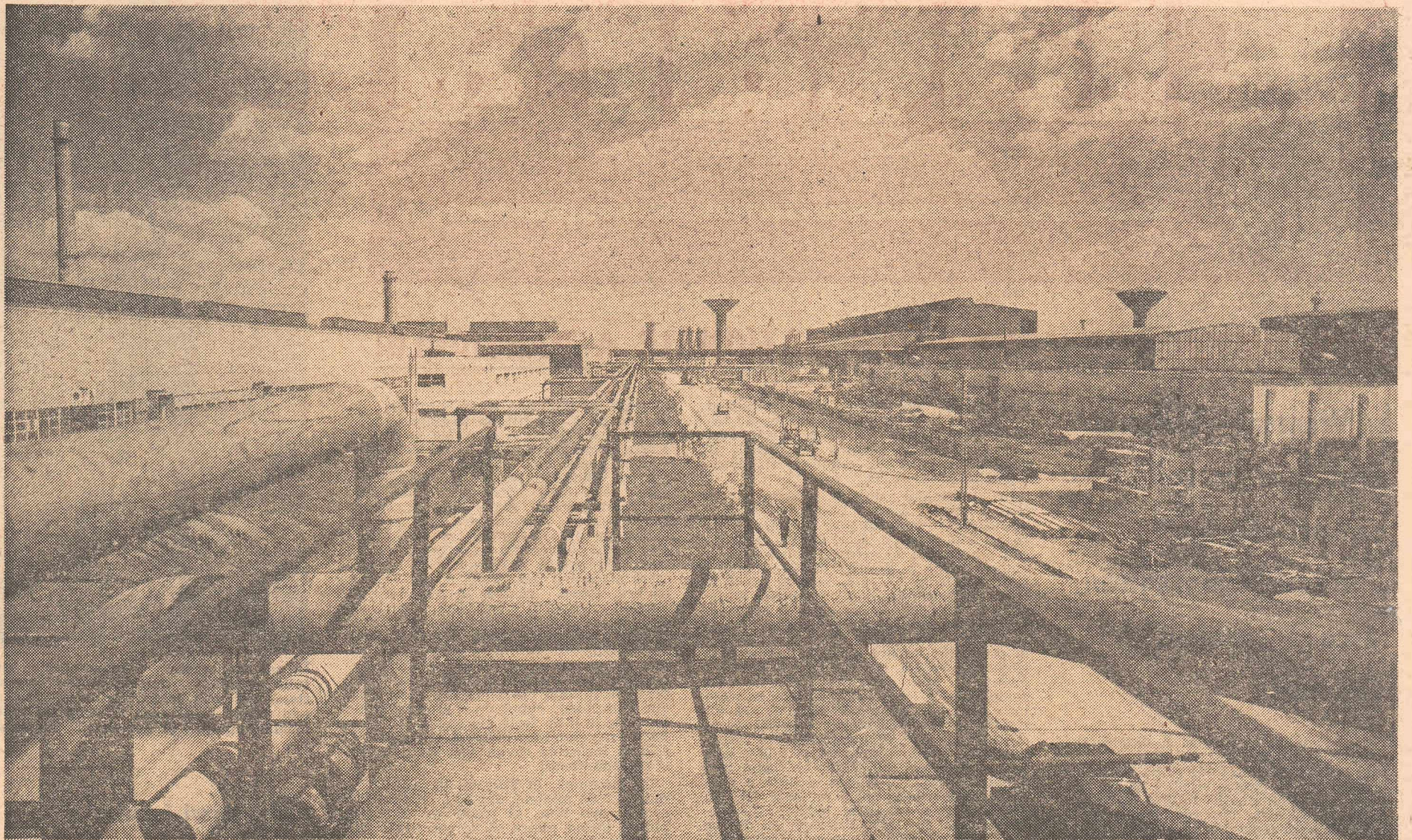
măsuri. Într-adevăr, dar cine le ia? ● Între 23 noiembrie și 4 decembrie are loc la Galați cea de-a doua ediție a Colocviului de artă a comediei ● Seria participărilor românești la manifestări cinematografice internaționale ale acestui an se încheie cu prezența, în aceste zile, la două festivaluri ale filmului de scurtmetraj. În Italia, cineștii noștri vor fi prezenți cu „În lumea rațelor sălbatice”, „Mărturie din Țara de piatră” și „Muzeul cinematografiei românești”, iar la Bilbao cu „Examene” și „Odă”.

● Un fapt obișnuit, din acelea pe lângă care atenția noastră trece adesea prea ușor: astăzi își deschide porțile un nou lăcaș destinat celor mici: Grădinița de copii de pe Șoseaua Iancului din Capitală. Capacitate — 240 de locuri, orar — de zi și săptămînal.

● În sala Dalles din București s-a deschis săptămîna aceasta Salonul Internațional de artă fotografică. S-au prezentat artiști fotografi din 51 de țări, cu 1053 fotografii alb-negru, color și 500 de diapozitive color. Pe parcursul a două săptămîni salonul este la dispoziția publicului.

Trainica temelie a dezvoltării — industria socialistă

O imagine-simbol, Uzina de oțeluri aliate din Tirgoviște, apărută recent pe harta industrială a țării, sintetizând, la trei ani de la Congresul al XI-lea al P.C.R., importante succese obținute în dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a României socialiste. În perioada care a trecut de la Congres, prin înfăptuirea la zi și cu simț de răspundere a politicii de amplasare judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul întregii țări, alte șase

judete au realizat o producție industrială globală de peste zece miliarde lei. Pe baza rezultatelor înregistrate, a fost elaborat Programul suplimentar de dezvoltare a economiei naționale, ce urmează a fi înaintat spre dezbateri și aprobare Conferinței Naționale a partidului, în conformitate cu care se prevede obținerea, în actualul cincinal, a unei producții suplimentare de 130,3 miliarde lei.

CINCINALUL, ANUL TREI

Convorbire cu conf. dr. Valentin Nicolae,

de la Catedra de planificare a economiei naționale — A. S. E.

R: Am citit cu toții Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1978. Ce semnificații oferă unui specialist lecturarea ei, pentru munca și viața acestuia?

— Aceleași semnificații ca și pentru un nespecialist, ca pentru fiecare cetățean. Mă refer la sensurile generale și majore pe care le conține acest important document, la justificata mândrie patriotică cu care fiecare om al muncii primește prevederile lui. Legea pentru adoptarea Planului național unic este deosebit de instructivă pentru toți și lectura ei poate fi chiar pasionantă; iar aceasta cu atât mai mult cu cât fiecare om al muncii are anumite cunoștințe economice, prin forța lucrurilor — prin preocuparea și grija fiecăruia pentru gospodărirea rațională a patrimoniului comun, ca și prin influențele politico-educative pe care le iradiază funcționarea sistemului nostru social.

Mai concret, fiecare poate constata, în primul rând, deosebirea pregnantă existentă între economia României socialiste — aflată în continuă dezvoltare și modernizare, cu ritmuri dintre cele mai rapide din lume — și evoluția precară a economiei capitaliste, bîntuită de recesiune, grave dezechilibre, șomaj, inflație. Se poate observa de asemenea că — prin componentele sale — planul la nivel național exprimă, într-o formă sintetică, munca de zi cu zi a fiecărui colectiv și om al muncii, năzuințele noastre spre mai bine. Oricine poate sesiza totodată legătura organică dintre efortul făcut de întreaga națiune pentru dezvoltarea economică accelerată și creșterea sistematică a bunăstării sociale, la dimensiuni pe măsura acestui efort. De aici decurge și o altă concluzie

pentru cititori: necesitatea imperioasă de a-și privi propria activitate ca pe o părțică la aportul comun al tuturor, ei înțelegând că munca fiecăruia depinde de munca celorlalți într-un lanț de interese specifice și generale. Ei pot înțelege astfel mai bine necesitatea ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate.

R: Vă rog să ne spuneți însă ca specialist care sint direcțiile fundamentale ale dezvoltării economico-sociale în 1978. Ce elemente noi sint relevabile?

— Planul național unic pe 1978 prevede creșteri mai accentuate la principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale (comparativ cu planurile pe 1976 și 1977). De pildă, ritmul producției globale industriale a fost în planul pe 1976 de 10,2% față de 1975, în planul pentru 1977 de 10,5%, iar în cel pentru 1978 se ridică la 10,6%.

Pe această bază devine posibilă obținerea unui spor de venit național mereu mai mare, iar volumul său total se va ridica la sfîrșitul anului 1978 la 500 miliarde lei, față de 362 miliarde lei în 1975. Deci, în acești primi trei ani ai cincinalului actual se obține un spor de venit național de 138 miliarde lei, din care peste 90 miliarde lei revin creșterii fondului de consum.

Problema esențială a economiei noastre în anul viitor, ca și în perspectivă, este — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la ultima plenară a C.C. al P.C.R. — accentuarea eficienței fondurilor fixe și a utilizării materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei în toate ramurile, astfel încît să se obțină consumuri specifice mai mici de mijloace materiale, să sporească permanent rentabilitatea fiecărei unități.

R: Puteți să menționați și alte orientări fundamentale?

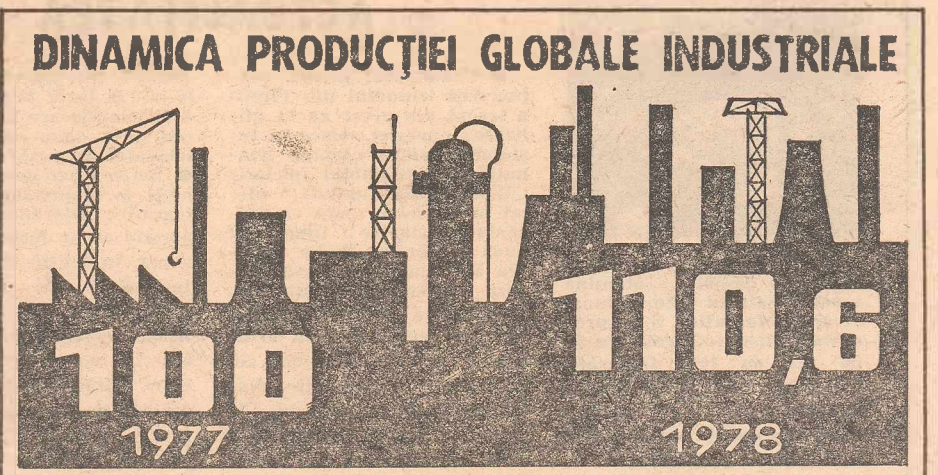
— Desigur, sint încă de menționat și alte direcții importante de progres, fără să le putem însă epuiza în cadrul acestei scurte convorbiri. Aș menționa totuși extinderea schimburilor comerciale externe și a cooperării internaționale, cu accent pe contractarea integrală a exporturilor și importurilor la termene corespunzătoare desfășurării ritmice a proceselor de producție, pe îmbunătățirea structurii sortimentale și a calității mărfurilor destinate exportului, pe utilizarea mai rațională a fondurilor valutare alocate pentru importuri.

Ca o expresie sintetică a dezvoltării economice în ritm susținut, ca un corolar firesc al acestor eforturi, se cuvine să menționăm creșterea mai accentuată a nivelului de trai.

R: Ar fi, cred, necesar să subliniați condițiile care stau la baza dezvoltării economico-sociale a României în anul 1978

— Realizările actuale, ale celor doi ani ai cincinalului, jalonează continuitatea firească a dezvoltării. Și cred că nu greșesc afirmînd că o condiție esențială a realizării obiectivelor menționate, a planului în ansamblu, o reprezintă munca avîntată a întregului nostru popor, a fiecărui om al muncii în parte, întemeiată pe disponibilitatea sa crescîndă la progresul științei, tehnicii și culturii, pe amplificarea forței sale productive, pe adeziunea sa unanimă la politica Partidului Comunist Român.

Capacitatea creatoare a potențialului uman pune în mișcare, cu randamente mereu mai mari, o bază tehnico-materială de dimensiuni și calități crescînde, sporind an de an avuția națională. Ascensiunea și modernizarea rapidă a industriei, această constantă fundamentală a strategiei dezvoltării României socialiste, situează la loc central industria constructoare de mașini, cu accent special pe subramurile care

Înaltul for legislativ al țării a adoptat programul de muncă al națiunii noastre pentru anul viitor

În cronică politică a ultimei săptămâni — un moment cu ample și profunde semnificații: reluarea lucrărilor în plen ale celei de a VI-a sesiuni a celei de a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Marele forum legislativ a dezbătut, după cum se știe, în zilele de 24 și 25 noiembrie, două importante proiecte de legi. Înscrind-se în spiritul hotărârilor celui de-al XI-lea Congres al partidului, al orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării noastre economice, aceste proiecte au devenit, prin votul unanim al reprezentanților națiunii, Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1978 și Legea pentru adoptarea Bugetului de stat pe anul 1978.

În cadrul dezbaterilor, desfășurate într-o atmosferă de profundă angajare patriotică și responsabilitate pentru viitorul țării, s-a relevat voința fermă a tuturor oamenilor muncii, de pe întreg cuprinsul patriei, de a înlăunța neabătut Programul partidului, de a acționa prin noi și stăruitoare eforturi pentru înflorirea României socialiste, pentru ridicarea bunăstării poporului. Pentru fiecare dintre noi aceste acte normative — a căror profundă fundamentare științifică, realistă, a fost puternic evidențiată — constituie un îndrumar, un ghid prețios în activitatea de fiecare zi, dar și un mesaj mobilizator. La baza elaborării planului pentru 1978 — cel de-al treilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice — au stat nu numai obiectivele și sarcinile stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului, prevederile cuprinse în planul cincinal. În acest program de activi-

tate dinamică s-au contopit preocupările constante, orientările fundamentale și prețioase indicații date de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul consiliilor oamenilor muncii și Congresul țărănimii, la recenta plenară a Comitetului Central și cu prilejul a numeroase consfătuiri și vizite de lucru întreprinse în județele țării. Prevederile planului pentru 1978 vin să adauge noi și importante înlăunțări realizărilor obținute în primii doi ani ai acestui cincinal, în care — prin eforturile unite ale întregului nostru popor, mobilizat plenar pentru propășirea țării — sarcinile de plan au fost îndeplinite și depășite. Pornind tocmai de la aceste importante realizări, planul pentru 1978 prevede o creștere mai accentuată a producției în toate sectoarele, a eficienței economice și, în corelație firească, a venitului național și a bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii.

Desigur, cifrele, datele de referință desprinse din acest elaborat program ar putea să fie — și o facem chiar în cuprinsul acestei pagini — comentate, fiecare în parte, apreciate, analizate din perspectiva a ceea ce ne propunem în final: prosperitatea țării, bunăstarea tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Esențiale sînt însă, în acest efort unanim, responsabilitatea fiecărui om al muncii, calitatea sa de comunist și cetățean conștient, contribuția practică a fiecăruia — temeiul din care se naște satisfacția participării active la zidirea unui viitor luminos și trainic.

nouă treaptă de înflorire a României socialiste

furnizează produse de înaltă tehnicitate: utilaje tehnologice, mașini-unelte grele, produse electronice și electrotehnice, de mecanică fină și optică. Corespunzător impunătorului program de investiții, producția de prefabricate va crește cu 30%, asigurând aplicarea noilor soluții constructive, scurtarea termenelor de execuție și ridicarea nivelului calitativ al lucrărilor.

În mod corespunzător se dezvoltă celelalte ramuri și domenii de activitate — agricultura, construcțiile, transporturile, silvicultura, circulația mărfurilor etc. După cum se poate constata, planul pe 1978 se bazează, practic, pe ampla mobilizare a resurselor și corelarea rațională a tuturor sectoarelor de activitate, în condițiile unui potențial economic crescînd. O expresie a acestor eforturi de raționalitate și realism politic o constituie „Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1976—1980” care asigură o creștere suplimentară a venitului național cu circa 50 miliarde lei. Prevederile sale pentru anul viitor sînt încorporate organic în plan, constituind încă un suport puternic al acestuia.

R: Să revenim acum asupra proble-

melor privind creșterea nivelului de trai; noi toți citim despre aceasta în Legea pentru adoptarea Planului național unic. Care sînt deci sublinierile dumneavoastră?

— Nivelul de trai este, după cum se știe, o categorie economico-socială complexă care exprimă gradul de bunăstare al populației, în condiții concrete de loc și de timp, fiind determinat de caracterul modului de producție, de gradul de dezvoltare a acestuia, ca și de condițiile specifice istorice, naturale etc., ale fiecărei țări.

În ceea ce privește calitatea vieții, aceasta desemnează ansamblul condițiilor de trai și anume: calitatea mediului înconjurător, adică relația dintre om și natură; calitatea condițiilor economice de viață; calitatea mediului social (relațiile umane, activitatea politică, spirituală și morală); calitatea mediului de muncă; calitatea mediului familial; calitatea bilanțului vital (condițiile de sănătate, durata medie de viață).

După cum se vede, aceste categorii, folosite frecvent în presă, firește fără precizările de rigoare, caracterizează un ansamblu de laturi ale condiției umane. Unele elemente sînt comune ambelor categorii. Planul, prin natura

sa de instrument de conducere științifică, bazat îndeosebi pe expresii cantitative, stabilește în primul rînd sarcini și măsuri ce pot fi cuantificate, înlăunțări calitative — un sistem cit mai amplu de măsuri vizînd îmbunătățirea sistematică a condițiilor de trai.

Astfel planul precizează ritmurile și proporțiile creșterii producției de bunuri de consum. Este semnificativ că în planul producției industriale pe 1978 a fost elaborată pentru prima dată o secțiune distinctă privind producția bunurilor de consum, care detaliază prevederile din programele speciale privind producția și desfacerea produselor alimentare și nealimentare necesare populației, aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 1 iulie 1976.

Planul pe anul viitor statuează de asemenea sporirea accentuată a fondurilor necesare creșterii mai rapide a veniturilor tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu prevederile programului de creștere suplimentară a nivelului de trai al populației, în cincinalul 1976—1980, elaborat din inițiativa și sub îndrumarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Astfel, la sfîrșitul anului 1978, retribuția medie lunară va ajunge la 2 060 lei, retribuția reală urmînd să sporească cu 7,5% față de 1977, creștere superioară prevederilor inițiale.

Totodată el asigură un program sporit de construcții de locuințe și de edificii cu caracter social-cultural. Cifrele sînt la îndemîna oricui. Aș remarcă totuși că în plan ocupă un loc tot mai important problema protejării mediului înconjurător și a combaterii poluării, ca o condiție importantă a păstrării echilibrului ecologic și a unei stări de sănătate corespunzătoare. Remarc în această direcție că în planul pe 1978 se prevăd investiții de 2,4 miliarde lei pentru prevenirea poluării mediului. Și această cifră are semnificații privind de asemenea creșterea nivelului de trai; mai ales la capitolul calitatea vieții.

R: Planul reprezintă într-adevăr un sistem coerent de măsuri vizînd corelarea optimă a eforturilor societății și a finalizării acestora în bunăstarea omului la cote tot mai înalte. Care credeți că sînt principalele elemente ce garantează îndeplinirea acestui plan atotcuprinzător?

— Într-adevăr planul pe anul viitor se caracterizează prin ritmuri foarte puternice, rar înlăunțate în lumea de azi. Pentru a i se asigura o temelie solidă, o fundamentare științifică profundă, și prin aceasta un caracter realist, s-a început elaborarea proiectelor de plan mai din timp, folosindu-se în acest scop orientările și concluziile formulate la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, precum și la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, inițiate după cum se știe de către secretarul general al partidului și desfășurate sub îndrumarea nemijlocită a acestuia. În această ordine de idei trebuie subliniat în primul rînd faptul că organele de planificare au perfectat proiectul de plan sub laborioasa îndrumare permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În cadrul acestor lucrări au fost analizate în mai multe etape, atît pe ansamblu cît și pe fiecare minister, toate resursele și condițiile care pot asigura folosirea intensivă a fondurilor fixe, valorificarea superioară a materiilor prime și resurselor energetice, reducerea cheltuielilor materiale și creșterea mai rapidă a productivității muncii, sporirea suplimentară a veniturilor populației și asigurarea bunurilor de consum și serviciilor corespunzătoare.

Totodată planul a fost fundamentat pe realizările obținute în primii doi ani ai cincinalului, realizări ce vorbesc de la sine despre efortul conștient al oamenilor muncii. Planul întrunește deci toate calitățile pentru a putea fi îndeplinit în bune condiții, reprezentînd o etapă deosebit de importantă pentru înlăunțarea prevederilor cincinalului și a programului suplimentar.

Convorbire consemnată de VICTOR CONSTANTINESCU

REDESCOPERIREA PROFESIUNII

Plecând de la constatarea că în ultimii ani, în serviciile funcționale ale întreprinderilor și centralelor industriale este antrenat în activități neproductive un număr însemnat de cadre tehnice, ingineri și specialiști cu o bună pregătire profesională, cadre care, în atare condiții, nu-și pot valorifica integral cunoștințele și gradul de calificare în vederea unei contribuții mai mari la îndeplinirea sarcinilor economice și de producție din unitățile respective, Congresul consilierilor oamenilor muncii a hotărât ca aceștia să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în secțiile productive, în proiectare sau în cercetare, potrivit pregătirii pe care o au. În acest sens, în cuvântul de încheiere rostit la amintitul congres, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: „Această propunere are o importanță deosebită atât pentru folosirea forței de care dispunem în diferite sectoare de activitate în realizarea la timp a proiectării, a cercetării științifice și a asistenței tehnice de specialitate, și, în același timp, ea asigură menținerea și dezvoltarea cunoștințelor inginerilor și specialiștilor care lucrează în diferite servicii funcționale și care au învățat nu pentru a scrie hirtii, ci pentru a lucra nemijlocit în domeniile producției materiale, ale dezvoltării științei și tehnicii în țara noastră.”

Ne-am propus astfel un scurt raid-anchetă în câteva dintre întreprinderile municipiului Brașov, pentru a vedea cum se concretizează prevederile Congresului, care sînt formele de integrare a specialiștilor.

Întreprinderea de rulmenți a asimilat anul acesta 105 tipodimensiuni de rulmenți și cuzineți. Productivitatea a crescut în primele 10 luni ale anului cu 2,2 la sută, iar planul la export, pe aceeași perioadă, a fost depășit cu 9,3 milioane lei valută. „Aceste succese, ne spune inginerul-șef Marcel Peca, nu sînt cituși de puțin întimplătoare. Pur și simplu, ne-am organizat mai bine. Mai exact, ne-am folosit mult mai eficient inteligența tehnică a specialiștilor și inginerilor noștri din serviciile funcționale și, totodată, am integrat în activitatea productivă un număr important de muncitori din activitățile auxiliare. Am să vă dau niște exemple concrete. Ingerul Dan Popescu de la serviciul aprovizionare, specialist în probleme de electromecanică, participă la asigurarea părților electrice din tablourile mașinilor și utilajelor ce se execută la autoutilare și, în același timp, dă asistență tehnică în sectorul de producție care execută aceste piese. Sau tehnicienii Nicolae Humă și Victoria Andronache, de la biroul transporturi și, respectiv, de la serviciul mecanic-șef, lucrează trei zile pe săptămînă la

un proiect de dezvoltare a transportului intern din întreprindere. Amîndoi au experiență în acest domeniu, cunoscînd bine neajunsurile și necesitățile. Desigur, sînt cîteva exemple pentru că aproape toți specialiștii noștri din serviciile funcționale au de rezolvat sarcini concrete, în afară de lucrările obișnuite de birou”. Ingerul Cornel Daroi, șeful organizării producției, care a primit sarcina ca, pe lângă activitatea obișnuită de la compartimentul pe care îl conduce, să se ocupe și de găsirea unor soluții pentru creșterea productivității muncii la secția de autoutilare, afirmă următoarele: „La autoutilare productivitatea este aproape la jumătate față de cea obținută la producția de bază, iar în cincinalul actual avem

pacității de proiectare, îndeosebi proiectare tehnologică și SDV-uri. Deci și concepție. Și, firește, acest lucru este necesar să-l realizăm cu cadrele noastre tehnice. Să ne organizăm astfel, încît să întărim proiectarea, acesta este scopul nostru în momentul de față. Pentru aceasta, inginerilor și specialiștilor din serviciile funcționale le-am dat sarcini concrete în proiectare. După terminarea acestei activități, tot ei vor trece în sectoarele de execuție unde își vor urmări realizarea proiectelor.”

Și iată că printr-o organizare adecvată, prin cîntărirea exactă a forței tehnice, proiectarea viitoarelor produse de mare complexitate este asigurată. În același timp, fiind vorba de produse noi, această mobilitate a specialiștilor,

cabluri există cinci colective care cuprind ingineri și tehnicieni din serviciile funcționale, fiecare din acest colectiv avînd de rezolvat o problemă tehnică de stringentă actualitate pentru bunul mers al întreprinderii. Astfel, ca să dăm un prim exemplu, din colectivul numărul 5 fac parte inginerul chimist Dan Barozzi și tehnicianul Petre Zsigmont, amîndoi lucrînd în cadrul laboratorului CTC. În afara sarcinilor curente cei doi specialiști mai au sarcina de a aplica un procedeu de neutralizare a radiatoarelor pentru evitarea coroziunii și creșterea durabilității produselor. Forma de integrare este simplă: patru ore de activitate în cadrul laboratorului și patru ore în producție pentru aplicarea și punerea la punct a procedurii. Ingera Maria Iacobescu de la serviciul dispecer-șef ne spunea, referitor la aportul specialiștilor în urma integrării în producție sau cercetare: „Eu am ca specialitate electrotehnica. În cadrul serviciului dispecer-șef mă ocup de programarea, pregătirea și urmărirea producției. Firește că am nevoie de cunoștințele din domeniul electrotehnicii, dar, practic, meserie adevărată nu pot să fac. De aceea, sarcina de a executa proiectări electrotehnice și mecanice pentru autoutilare, pe baza temelor atelierului proiectare-autoutilare, împreună cu tehnicianul Daria Lăzărescu, mă obligă să fiu la curent cu noutățile din acest domeniu. Dacă vreți, mă împiedică să uit că sînt specialistă. Este o șansă de a nu rămîne simpli funcționari, de a nu ne plafona. Lăsînd la o parte faptul că noi contăm în întreprindere ca specialiști pentru că avem o diplomă care atestă acest lucru. Concret, am realizat automatizarea unui cuptor pentru lipit radiatoare și o altă lucrare, la care țin foarte mult, automatizarea unei stații-pilot pentru lipirea radiatoarelor în mediul termodecapant, în urma căreia calitatea produselor este mult îmbunătățită, iar condițiile de muncă sînt, de asemenea, mai bune”. Deși se poate spune că postul de director nu mai lasă prea mult timp pentru cercetare, iată că inginerul Sergiu Șerbănescu, directorul întreprinderii, care își petrece mai mult de jumătate din timpul programului său de fabrică în sectoarele de producție, după cum spun înșiși muncitorii, găsește vreme și pentru cercetare. „Dacă nu gîndești, afirma Sergiu Șerbănescu, ruginești. În plus, nu-ți mai justifici diploma, specializarea. Colectivele pe care le-am format, fiecare cu sarcinile sale tehnice precis formulate, nu sînt colective care fac cercetare de dragul cercetării, ci sînt chemate ca în termene limitate să rezolve necesități ale întreprinderii. Așa mi se pare că poți fi eficient ca specialist”.

Specialiști din întreprinderile Brașovului antrenați în rezolvarea problemelor concrete ale producției

sarcina să realizăm mașini-unelte prin autoutilare în valoare de 300 milioane lei. Părerea noastră este că autoutilarea poate fi mai productivă prin găsirea unor soluții bune. Fiecare produs trebuie normat științific”.

Deci, forma de integrare cea mai eficientă la Întreprinderea de rulmenți este cea a sarcinilor precise, concrete. Avantajele, așa cum am văzut la început, nu sînt deloc neglijabile. Vincențiu Apolzan, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, ne spunea că integrarea specialiștilor din serviciile nefuncționale în producție sau în proiectare a fost din capul locului privită cu toată seriozitatea de către consiliul oamenilor muncii din întreprindere. „Repartizat jumătate din săptămînă într-o secție de producție sau la un serviciu de proiectare, afirmă secretarul comitetului de partid, fără a primi o sarcină concretă, specialistul, inginerul n-au cîștigat nimic. Și nici întreprinderea. Totul devine formal. În aceste servicii funcționale întîlnim de multe ori ingineri care nu-și justifică specialitatea. Se pot pierde din punct de vedere profesional, al calificării propriuzise și într-o specialitate, iar întreprinderea nu beneficiază prea mult de calificarea lor superioară”.

La Întreprinderea „Hidromecanica” inginerul-șef Mihai Baciu ne arată că, începînd cu anul viitor, colectivul fabricii se confruntă cu sarcini de mare importanță nu numai pentru întreprindere dar și pentru economia națională. În 1978 urmînd să fie asimilate transmisiile hidromecanice pentru autovehicule grele și utilaje terasiere, pentru autogredere, autoscrepere, tractoare și bascule de 50 și 100 de tone. „De aici, continuă inginerul-șef, rezultă că trebuie să ne orientăm spre creșterea ca-

concepție-producție, este și o bună școală pentru ridicarea gradului de specializare a cadrelor. N-a fost neglijată însă nici producția, tehnicienii din aceleași servicii funcționale abordînd sarcini concrete în secțiile întreprinderii. În acest sens, tehnicianul Radu Hanke, tehnolog-normator la serviciul de organizare a producției, ne spunea că, în afara muncii de birou, are și sarcini tehnologice, de normare, de urmărire a producției, la secția 2 prelucrării. „Am înțeles din această măsură, ne mărturisea el, că de fapt este și un apel la conștiința noastră. Avem posibilitatea să dăm mai mult, să contribuim mai concret la realizarea sarcinilor de plan.” Și nu numai acesta, dar și o parte din personalul TESA lucrează acum într-o unitate nouă, unde preiau utilaje, le pun în funcțiune, execută încercări tehnologice, urmînd ca apoi, cînd unitatea va intra în funcțiune la parametri normali, să lucreze acolo, în secția de producție. Este o orientare salutară am spune, dat fiind că întreprinderea, spre deosebire de anii trecuți, are unele rămîineri în urmă, ne-reușind să realizeze toți indicatorii, cum ar fi de pildă cel reprezentînd producția-marfă. Consiliul oamenilor muncii a făcut o analiză riguroasă a posibilităților existente de a depăși acest impas, dar mai ales de a găsi soluții noi, deoarece și în anul care vine la „Hidromecanica” se vor asimila din nou produse în premieră, produse cu un înalt nivel de tehnicitate. În acest context, menționăm printre alte inițiative, și aceea de a trimite la cursuri de calificare muncitori din secțiile auxiliare, urmînd ca, imediat cursurile încheiate, aceștia să lucreze în secțiile productive.

La Întreprinderea de radiatoare și

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Fotoanchetă în județul Ialomița

Spiritul gospodăresc, dincolo de șoseaua națională

O toamnă extraordinară pare să fi favorizat muncile agricole, chiar dacă lipsa de ploaie și zăpadă a constituit un cert dezavantaj. Recoltele au fost bune dar, din păcate, în multe locuri din țară, mai pot fi întîlnite formațiuni socialiste ale agriculturii rămase în urmă, în ceea ce privește recoltarea propriu-zisă, depozitarea produselor și pregătirea terenurilor în vederea următorului ciclu agricol. Ce-i drept, o anume tehnică pare să-și fi făcut loc în stilul de muncă al unor cooperative și I.A.S.-uri, grijulii să nu lase tocmai ogoarele vecine șoselelor naționale necolate sau nearate. Așa se face că, parcurgînd principalele drumuri din județele Ilfov, Ialomița, Prahova și altele, întîlnești suprafețe întinse... cît vezi cu ochiul, fără coceni de porumb, cu brazdele întoarse sănătos, lucind în soare, iar altele cu grîul răsărit. Dar cum părăsești asfaltul și pătrunzi în inima județului, mai ales a acelor județe de cîmpie care constituie grînarul țării, cum se spune, aspectul începe să se schimbe, iar dacă te încumеți pe drumuri pietruite ori de pămînt, începi să iei contact cu o realitate deloc plăcută.

În județul Ialomița, care anul trecut intrase în iarnă cu circa 90 000 ha nearate (ne amintim starea precară a vremii din 1976), situația este, în prezent mai bună, dar nu cu foarte mult, deoarece se pare că, dacă nu vor fi luate măsuri rapide și eficiente, suprafața de

teren pe care fierul plugului nu va face brazdă pînă în primăvară va trece de 60 000 ha!

Ne-am propus să vedem cum se adună asemenea suprafețe, pentru că este absolut evident că suma lor provine din adunarea multor „petice” de „numai” cîteva sute de hectare

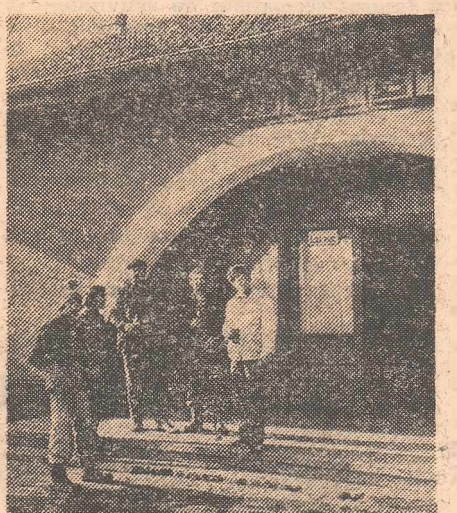
„STĂM BINE” — ACESTA A FOST RĂSPUNSUL CEL MAI DES CONSEMNAS

Cooperativa agricolă din comuna Amara este cunoscută drept o unitate cu o bună eficiență economică. Și totuși, vineri 24 noiembrie, cînd am vizitat-o, am constatat că pe 900 ha de teren se aflau încă coceni de porumb netăiați, sau netransportați. Localitatea este bine populată și, prin urmare, forță de muncă există, chiar dacă noua industrie a Sloboziei și turismul (Amara fiind și stațiune balneară) atrag un mare număr de cetățeni ai obștii. Dar și în această situație credem că o acțiune atât de importantă pentru colectivitate nu trebuia să-i lase deoparte nici pe cei care nu mai lucrează, în mod obișnuit, în agricultură. Ne amintim că anul trecut, la căderea, încă din luna octombrie, a poleiului, în foarte numeroase locuri din țară s-a înregistrat un emoționant fenomen de solidaritate a rudelor celor de la sate, a orășenilor get-beget, astfel încît, uneori și noaptea, printr-un efort unit și responsabil, s-au diminuat mult posibilele

pagube. Pe cine am întrebat aici cum stau lucrările de toamnă mi-a răspuns: „Stăm bine!”

În satul Traianu, aparținînd de comuna Grivița, am petrecut cîteva ceasuri, în plină zi de muncă, adică de la 11,00 și pînă la 14,00. Cer senin, chiar cald. Nici măcar ceața, care dominase sudul Bărăganului, în acea zi, nu ajunsese aici. Și totuși străzile erau foarte animate, oameni buni de muncă circulau pe jos, cu bicicletele ori căruțele, desigur după treburile zilnice ale gospodăriilor proprii, alții se cîntreau în stradă, în fața bufetului, cu bere, unii căscau pur și simplu gura la o mașină care adusesse cuiva niște purceți. Stația autobuzului era foarte aglomerată, numeroși cetățeni pregătindu-se pentru un drum la Slobozia, Grivița ori cine știe în ce altă parte.

La sediul C.A.P., telefonista, singura prezentă, ne informează că președintele e la cîmp, că inginerul șef este la Slobozia. Acasă era doar contabilul șef, tov. Măruntelu. Mergem după dînsul și vedem cum în curțile cooperativelor stau, frumos stivuite, căpițele cu coceni, lemnele de foc și toate cele trebuitoare într-o gospodărie așezată pentru timp de iarnă și ne întrebăm de ce aceiași oameni n-au avut grijă egală și pentru bunurile colective, care mai zăceau pe cîmp. Explicațiile se țes între ele și alcătuiesc răspunsul corect. Dar, pînă atunci, înregistrăm părerea contabilului șef: „Stăm bine”, pe a secretarului

Tineri buni de muncă, al căror loc ar fi fost pe ogoare, beau în plină zi la bufetul din Traianu, sat rămas în urmă cu lucrările agricole de toamnă

de partid, Dumitru Năstase, care era acasă, pentru masa de prînz, „Stăm bine!” Cu președintele Constantin Burghel nu am mai vorbit fiindcă era tot... acasă. Ingerul șef, Ene Tudor, era la un instructaj, la Slobozia. Oare de ce în plină campanie „centrul” îi convoacă pe specialiști? Nu va fi sufi-

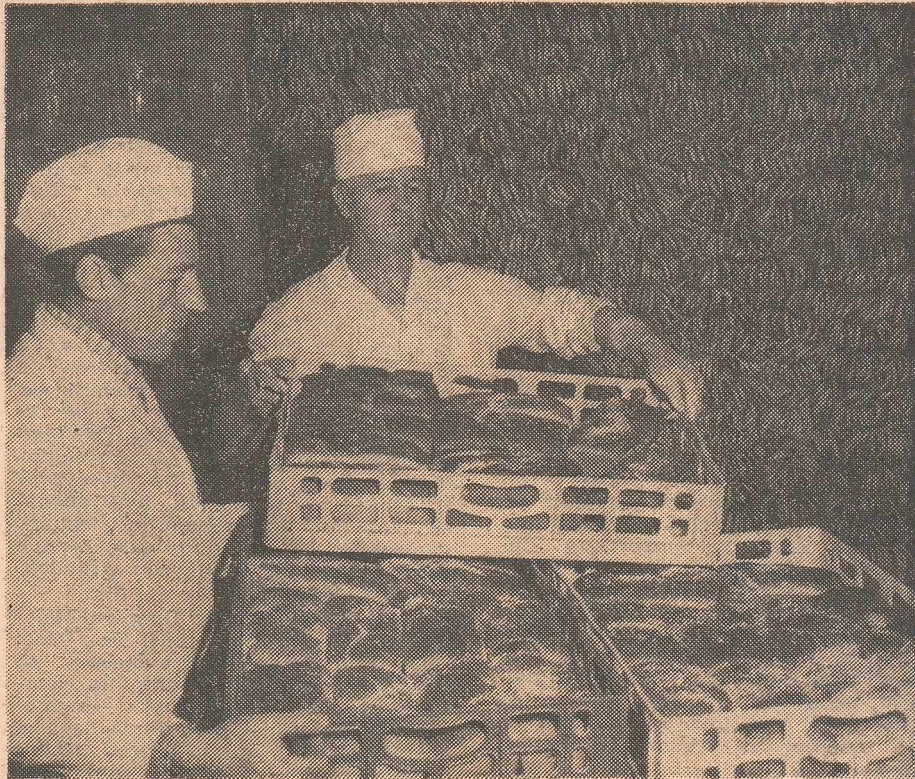

Noile consilii populare au pornit la lucru

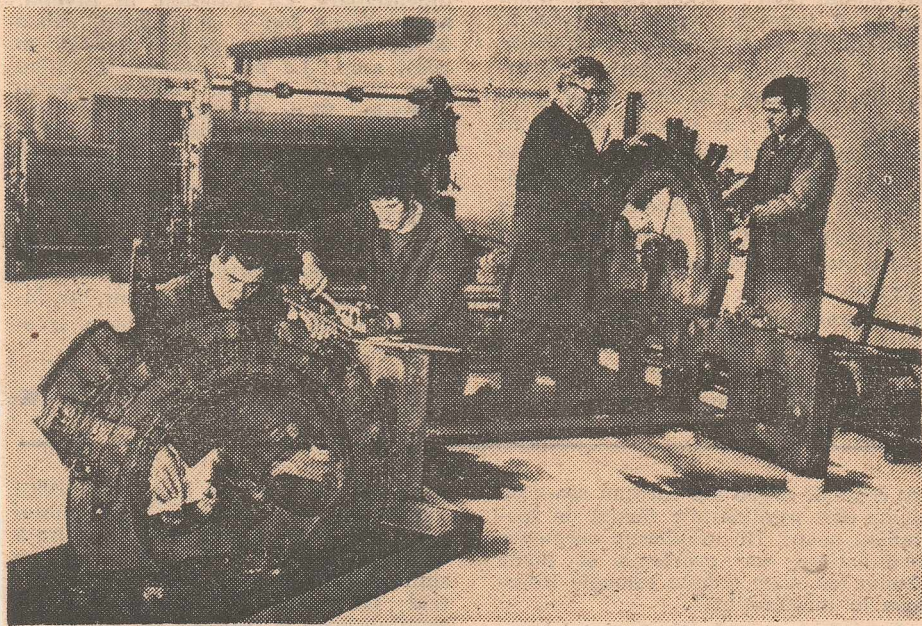
Program ambițios, înfăptuit cu simț de răspundere

Plasată de-o parte și de alta a apei Cîlnăului, în județul Buzău, comuna Zărnești numără 4 sate (Pruneni, Vadu Sorești, Comisoaia și, firește, Zărnești) și exact 7 892 de locuitori. Parcurgînd-o, zilele trecute, ne-am convins de marile transformări petrecute la fața locului, schimbări la față de care se leagă, între primele argumente, numele comunistului Constantin Radoslav, pe care sesiunea de constituire a Consiliului popular comunal l-a reales ca președinte al Biroului executiv. Altfel spus, Constantin Radoslav, a subliniat în cuvîntul său de deschidere a sesiunii amintite Radu Spînu, decanul de vîrstă al deputaților comunei, președinte al C.A.P. „30 Decembrie” din Vadu Sorești, muncește ca primar al Zărneștilor din 1958, oamenii așezării înțelegînd să-l propună pe listele de candidați și să-l aleagă de fiecare dată, ca o dovadă de încredere în consăteanul lor, în puterea lui de muncă, în modestia și ambiția sa. Între realizările importante ale comunei, amintite de deputați în prima sesiune (Constantin Zăvoianu, Ștefan Anghelescu, Iancu Chiorpec, Maria Munteanu ș.a.), au fost incluse terminarea sistemului de ali-

mentare cu apă (apa vine la Zărnești pe conducte lungi de 17 kilometri!), asfaltarea a alți 2 kilometri de șosea, pietruirea a numeroase drumuri, recuperarea a peste 15 hectare de teren agricol dintr-o suprafață complet ne-productivă, dar, mai ales, pătrunderea și dezvoltarea industriei în comună, peste 800 de zărneșteni lucrînd în prezent în industrie, aproape jumătate din ei în activitățile economice ale Consiliului popular. Asta vrea să însemne că au fost create în comună mai multe unități prestatoare de servicii, o filatură de lînă, o amplă seră pentru legume și flori, o secție de ambalaj din carton și una de ambalaj din lemn, o secție de țimplărie și un compartiment de croitorie, care au permis nu numai fixarea forței de muncă locale, ci și obținerea unui beneficiu de aproape 7 milioane de lei (în 1977, pînă la 15 noiembrie), la o producție globală de peste 41 de milioane. Așa se face că o comună altădată ignorată, alcătuită din case pitice și purtîndu-și pașii pe drumuri sparte de țară, a ajuns, prin inteligența și rîvna locuitorilor, să întrețină relații contractuale cu 8 întreprinderi de nivel republican!

Cozonacii și covrigii plămădiți în noua brutărie a comunei sînt la fel de căutați la Zărnești și la Buzău

Pătrunderea și dezvoltarea industriei au permis deopotrivă fixarea forței de muncă și obținerea unor importante beneficii

Aflată la o aruncătură de băț de Buzău, Zărneștii sînt și trebuie să rămî-nă, firește pe un plan superior, unul dintre furnizorii de bază ai capitalei județului în produse agroalimentare. Discutînd acest aspect în prima sesiune, deputații au insistat asupra faptului că, în ciuda îmbunătățirii substanțiale a producțiilor celor două cooperative agricole, din Zărnești și, respectiv, Vadu Sorești, detectabile mai ales în sectorul cerealiilor și zootehnic, producții fruntașe pe județ, posibilitățile actuale permit o mai bună valorificare a resurselor, îndeobște în domeniul viticol. Planul de măsuri al noului consiliu, dezbătut democratic și într-o atmosferă în care automulțumirea nu și-a găsit, în pofida succeselor trecute în revistă, locul, a fost completat cu propuneri constructive, capabile să asigure mersul înainte al comunei, cu pași siguri și apăsați.

Astfel, analizîndu-se cu simț de răs-

pundere zecile de propuneri înaintate de cetățeni în timpul campaniei electorale, s-a insistat asupra necesității extinderii spațiilor comerciale și a celor destinate serviciilor către populație, amintindu-se că unele magazine se află găzduite în localuri necorespunzătoare, iar altele trebuie înființate în comună (coafură, reparații de frigider și televizoare, croitorie etc.), necesitățile zărneștenilor, trăind în condițiile de civilizație apropiate de cele din mediul urban, fiind astăzi altele, adesea apropiate de cele ale buzoienilor. Au fost incluse în programul adoptat de sesiune o sumedenie de probleme aflate, ca să zicem așa, la ordinea zilei, între care terminarea rețelei telefonice (aflată în curs de realizare) către satul Pruneni, finisarea într-un ritm rapid a lucrărilor de la grădinița de copii cu 60 de locuri, extinderea cu un hectar a serelor legumicole, întinderea a două poduri betonate peste Cîlnău, care să înlocuiască pe cele actuale, din lemn, dotarea așezării cu o baie comunală și multe altele. Marea majoritate a acestor acțiuni se vor finaliza din beneficii proprii și prin munca patriotică a zărneștenilor. În așa fel încît zestrea edilitar-gospodărească a comunei să sporească necontenit, ca o consecință firească a creșterii permanente a nivelului de trai al fiecărui locuitor în parte. Vor continua amenajările de drumuri și trotuare, recuperările de soluri agricole din terenuri aride, niciodată cultivate (cu alte 5 hectare în 1978), dezvoltările secțiilor de industrie ale comunei.

S-a discutat, în sesiunea amintită, cu luciditate și simț de răspundere. Realeși prin votul și încrederea consăteanilor, deputații Gheorghe Stan, șef de fermă, Maria Munteanu, profesoară, Ștefan Anghelescu, secretarul comitetului de partid al C.A.P. „30 Decembrie”, toți vorbitorii, au arătat că schimbările importante petrecute în viața comunei lor n-au epuizat posibilitățile și că, dincolo de salturile calitative vizibile cu ochiul liber, rămîne destul loc pentru mai bine. Ei s-au angajat ferm să-și facă datoria, la locul de muncă, pe cîmp sau în școală, la seră sau la croitorie, cu și mai multă ambiție, cu și mai multă abnegație, spre a răsplăti încrederea oamenilor și spre a transforma planul de măsuri într-un îndreptar concret de acțiune, în conformitate cu care comuna lor să devină mai bogată, mai frumoasă.

Cunoscînd hărnicia și seriozitatea zărneștenilor, în fruntea cărora muncește, de 19 ani, cu bune rezultate, comunistul Constantin Radoslav, avem convingerea că drumul de la vorbe la fapte va fi scurt, iar ascensiunea socialistă a Zărneștilor va continua în același ritm rapid.

VIDIU IOANIȚOIA ■

cient de lungă iarnă? De fapt, conducerea cooperativei nu se afla pe cîmp și nu vedem cum putea constitui, pentru cooperatori, un bun exemplu, ori cum își exercita controlul muncii, de-acasă? Satul are 5 000 de suflete și aproape 1 500 de oameni apși pentru muncă, peste 1 000 de cooperatori. Cîți dintre aceștia se aflau vineri, pe cîmp? Nimeni n-a putut să ne răspundă.

Și iată cum, din „stăm bine” în „stăm bine”, județul Ialomița se află pe ultimul loc, pe țară, la lucrările de toamnă, fapt care ne-a determinat să mergem la Slobozia, la Direcția generală agricolă, unde am stat de vorbă cu tovarășul inginer Ion Avram, adjunctul direcției respective.

UN PARADOX ȘI EXPLICAȚIILE SALE

— Ialomița s-a clasat, în acest an, pe primul loc, în ceea ce privește producția medie la ha pe țară: 4 400 kg la porumb și, de asemeni, în frunte, la floarea-soarelui, cu 2 020 kg la ha, media pe județ.

Așa și-a început ing. Ion Avram prezentarea, pentru a ne spune, în continuare, că suprafața agricolă a Ialomiței a sporit și ea, în 1977, cu circa 15 ha (inclusiv terenurile cultivate cu sfeclă), fapt care a necesitat un stil de muncă îmbunătățit.

Într-adevăr, recoltatul și transportul unui milion de tone de produse agricole constituie o problemă, dar una care era de prevăzut și pentru care se puteau lua unele măsuri, chiar dacă, așa cum s-a întîmplat anul acesta în județul Ialomița, mijloacele mecanice nu au fost îndestulătoare.

Ing. Ion Avram ne arată că s-au organizat baze volante mult mai apropiate de ogoare, scurtîndu-se uneori distanțele cu 20—30 de kilometri, pînă la

bazele de recepție, de anul trecut. Acum au sosit și 450 de tractoriști. Din alte județe, care vor ajuta la terminarea lucrărilor specifice toamnei. Se realizează arături pe 6 000 ha pe zi, față de cele 5 800 prevăzute în normative, dar, spunem noi, se muncește cu gîndul că ziua de mîine poate fi improprie pătrunderii în cîmp a utilajelor. Pînă în cele din urmă, cîdem de acord că mobilizarea oamenilor, buna lor organizare, exemplul personal al conducătorilor acestor unități cooperatiste, ca și ale celor de stat, sînt elementele decisive.

Încă o observație ne vom îngădui, mai înainte de a pune punct: în județul Ialomița, mai precis în satele acestuia, cel puțin un membru al fiecărei familii lucrează, în industrie sau în alte

sectoare, la oraș și, prin urmare, în casele lor, întră, regulat, un venit sigur. Aceasta poate influența limitele interesului personal al familiilor respective care, lucrînd la cîmp în acord global, muncesc foarte conștiincios pînă realizează tot ceea ce le este necesar, după care randamentul lor scade. Și, astfel, problema rămînerii în urmă trece din planul pur economic în cel educativ-moral, adică tocmai acolo unde se impune o strădanie calificată, angajată și perseverentă, menită să-i facă a înțelege pe oameni că între propriul interes și cel colectiv nu trebuie să existe granițe. Or, aceasta nu se poate obține acolo unde conducătorii iau masa între 12 și 14 și unde curțile gospodărilor se umplu înaintea hambarelor colective.

EMIL LEONARD ■

Brazda a fost întoarsă peste cocenii de porumb, dar nici așa cooperatorii din Traianu nu au reușit să are toate suprafețele planificate

Valorificarea pe scară tot mai largă a resurselor bioclimaterice de care dispune țara noastră figurează ca una din sarcinile importante ale documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R. Este o realitate că, prin grija permanentă a partidului și statului pentru om, în ultimii ani s-au desfășurat largi acțiuni de atragere a noi zone în circuitul turistic românesc. Dar în același timp țara noastră, pe lângă stațiunile de vechi renume, pe lângă frumusețile montane ce concurează peisajele cele mai atrăgătoare ale globului, are, aproape la nivelul tuturor formelor de relief, posibilități curative deosebite, unele încă insuficient valorificate. Acestei idei i se subscrie și o recentă sesiune științifică a secției de turism a Institutului de economie comerțului interior și a turismului, privind „Posibilitățile de dezvoltare și promovare a turismului balnear și montan în România”. Comunicările prezentate, prin număr ca și prin tematică, în măsură să definească amploarea preocupărilor, ne-au reținut atenția cu deosebire în ceea ce privește adrese și direcții precise — și chiar soluții! — spre care se cere investiții, în interesul omului și al țării, un sporit volum de inițiativă și spirit gospodăresc.

Vorbindu-ne despre cit de mult s-a făcut și se face pentru dotarea materială a celor mai importante stațiuni, interlocutorii noștri — cîțiva participanți la menționatul simpozion — ne confirmă că unele locuri care, cu ani în urmă, ofereau o bază de tratament, își consumă toluși citeodată în gol firul de apă tămăduitor. Este adevărat, ne spune Nicolae Neacșu, că Lacul Sărat (de lângă Brăila), atît de bun dealtfel în tratamentul bolilor reumatice, se afla într-o dezolantă părăsire. Abia acum, prin eforturile Consiliului popular județean și ale ministerului, stațiunea se va bucura de statutul unui complex balnear cu 250 de locuri, pe timp de vară dar și de iarnă, cu o bază proprie de tratament. Oficiile județene de turism au și lansat, se pare, bilete pentru vânzare.

Moineștiul, orașul petroliștilor, despre care revista noastră a scris nu demult, prin eforturile locale va avea posibilitatea să se contureze ca o stațiune balneară cu calități și capacități

Stațiuni vechi și noi sau despre resursele încă necunoscute ale turismului balnear

care să o recomande interesului național. Apele ce izvorăsc acolo au proprietăți deosebite în tratarea bolilor aparatului digestiv și locomotor. Pînă la sfîrșitul anului se va termina elaborarea studiilor asupra „stațiunii” Moinești. Pentru a intra în atenția Ministerului Turismului, ni se spune, calitățile curative ale unei ape trebuie mai întîi confirmate, trebuie cunoscută apoi măsura în care se realizează o bună pregătire a apei, punerea în circulație a unui nou sau vechi izvor de tămăduire necesită eforturi de relansare, se efectuează studii psihosociologice (opțiuni, opinii despre calitatea sărurilor), studii de marketing pentru studierea registrului motivațional etc. Evident, recunoaștem justetea argumentelor dar operativitatea trebuie pusă și avută și ea în vedere fiindcă, vorba ceea, apa curge...

Cercetătorul științific Dumitru Marinescu se referă la salina Tg. Ocna. Cum se știe, din 1972 a început să funcționeze aici în subteran un sanatoriu pentru căile respiratorii — astmul bronșic, vin oamenii pentru a doua și a treia oară, ei fiind edificați asupra calităților curative ale mediului salin. Se pot trage concluzii foarte interesante. După numai 6 ani numărul celor care efectuau tratament a crescut de 1600 la sută. La Tg. Ocna 75 la sută din pacienți arată că tratamentul are o eficiență deosebită. Numărul crizelor de astm în 24 de ore este de peste 12 ori mai mic la sfîrșitul tratamentului. Argument, așadar, că, chiar și în acest domeniu, ideile bune pot obține confirmarea și mai rapid, nu doar după decenii.

Cercetătoarea Camelia Surdulescu a-

vansează ediilor Timișoarei o sugestie din cele mai captivante: „Orașul se prezintă singur. Nu mai vorbim despre cit de frumos trece Bega printre edificiile culturale de renume ale acestei cetăți. Trebuie știut însă că foraje făcute aici au dezvăluit un bogat zăcămint geo-termo-mineral cu valori terapeutice deosebite, testate pînă acum pe 5 000 de bolnavi la Institutul de balneo-fizioterapie din Timișoara. Aceste calități s-au evidențiat pentru bolnavii cu afecțiuni ale aparatului locomotor, ale căilor respiratorii. Nu ignorăm faptul că un zăcămint geo-termo-mineral trebuie studiat în decursul a vreo 10—15 ani, dar probele evidente arată posibilitatea ca în Timișoara să se înființeze cit mai curînd un nou stabiliment balnear. Cum? În chiar centrul Pieței Unirii din oraș există un izvor care curge limpede, sub ochii tuturor și care debitează 3 000 l de apă pe zi, miraculos în cura afecțiunilor căilor biliare. În sesiunea științifică am prezentat în comunicarea mea chiar și modul de amplasare a stabilimentului, am studiat pînă și segmentele de piață ce pot fi acroșate acestui tratament. Cura Boicil ar completa fericit tratamentul cu aceste ape termale”. Ne întrebăm, așa, pînă una alta, acest izvor al tămăduirii nu ar putea fi captat în butelii pentru folosul celor care au atîta nevoie de el? „Organele de decizie din orașul Timișoara ar putea impulsiona lucrurile. Binevenită ar fi și o reclamă a acestor tratamente care completează cura balneară, cum ar fi pellamaro-terapia (testată în stațiunile Felix și Băile Herculane) care constă în tratarea cu peloizi naturali în multe afecțiuni ale aparatului locomotor.

Herculanele și-au mărit și mai mult interesul prin tratamentul cu acupunctură practicat de dr. Tiberiu Roibuleț care, împreună cu dr. Ionescu Tîrговиște, a prezentat o comunicare deosebit de interesantă despre virtuțile terapeutice ale acestui străvechi tratament, practicat astăzi la Herculane în terapia maladiilor aparatului locomotor, a discopatiilor lombare, a parezilor faciale, 87% dintre rezultate fiind edificatoare. La Herculane există preocupări pentru înființarea unui spital de recuperare funcțională, patru mici secții ocupîndu-se deja cu aceasta. Datorită rezultatelor deosebite obținute în domeniul respectiv de către dr. Ana Roibuleț, datorită frumuseții locului, Băile Herculane înregistrează cote tot mai înalte ale turismului.

Resursele terapeutice ale țării noastre, menționau interlocutorii noștri, sînt surprinzătoare. La Geoagiu, de pildă, în afară de exploatarea calităților deosebite ale apelor termale, s-ar putea folosi și calitățile zăcămintului turbo-mineral existent din abundență în stațiune și care ar putea îmbogăți cu folos paleta procedurilor terapeutice practicate aici. Și încă o idee de reținut, zona Geoagiu este renumită în plante medicinale iar înființarea unui centru de fito-terapie pe aceste meleguri i-ar conferi stațiunii Geoagiu caracterul de unicat în peisajul celorlalte stațiuni din țară.

În același context încă o preocupare ce merită atenție: în fișele medicale să figureze cura de teren și traseele marcate recomandate pacienților. Acest lucru se experimentează la Buziaș, unde se tratează afecțiunile cardiovasculare. La Althofen, în Elveția, se menționa într-o comunicare, există 50 de kilometri de pădure marcați în acest scop! La noi, pădurile se întind spre bucuria tuturor, dar nu avem marcaje. Și o concluzie finală, desprinsă din întreaga desfășurare a simpozionului: o legătură mai strînsă între Ministerul Turismului și Ministerul Sănătății, ca și între institutele lor de cercetare, formarea unor nuclee de cercetare multidisciplinară ar duce la îmbogățirea tezaurului balnear, ar însemna mîini ocrotitoare asupra izvo- rului cu apă vie.

ADI CUSIN

O proteză costă mai mult decît prețul ei

Cînd intri, tu, străin de asemenea lucruri, ești pur și simplu năucit. Nicăieri nu vezi adunați la un loc atîția oameni în suferință. Le-o citești în ochii triști în care descoperi însă și licărul speranței.

Și dacă îți vorbesc n-o fac pentru a povesti despre tragicul accident sau despre boala lor, ci numai referindu-se la nenumăratele drumuri pe care ei, scuzîndu-se, le-au făcut cu extrem de mare greutate, vechile proteze s-au rupt, sau despre timpul de așteptare mult prea îndelungat cînd imobilizarea roade adine spiritul, atentează la sentimentele de încredere. Cu alte cuvinte, drumurile fiecăruia dintre ei pînă aici, la cei care vor confecționa proteza, încep de departe, de la un medic care face recomandarea; aceasta poate fi în alt oraș decît cel al următoarei etape unde, la Oficiul de asistență socială, trebuie să primească o aprobare. Apoi se întoarce acasă și așteaptă să fie chemat la întreprinderea de produse ortopedice și protezare, decîi un nou drum pentru măsurători și lansarea comenzii, și încă unul, dar nu ultimul, încă unul pentru probă. Între aceste drumuri lungi și obositoare, așteptarea. O așteptare de luni de zile la fel de obositoare ca și drumurile. „Nu pot să merg nicăieri — spune Mircea Ciobanu din Galați. Stau în casă și privesc cei patru pereți”. „După toate drumurile am reușit să fac comanda și să plătesc proteza. Pe 5 iulie s-a întîmplat. De atunci tot aștept” — declară la rîndu-i Elena Ionescu. „Am fost internat la reumatologie și doctorul mi-a recomandat pentru suferința mea ghetete ortopedice. Am făcut comanda în august și iată că a venit iarna, nici la serviciu nu pot merge” — relatează Ion Hăbuc.

Paradoxal aproape: întreprinderea își îndeplinește planul său de producție, ba îl și depășește din cînd în cînd, dar

nu-și poate onora toate comenzile pentru cei care în mod mult prea simplu sînt numiți beneficiari. „Bănuiesc că pentru problema comenzilor întîrziate ați venit la noi; așa este, avem întîrzieri, cam 5—6 luni pentru fiecare comandă, așa încît la încălțămîntea pentru copii, de pildă, avem situații cînd produsul nostru nu mai folosește fiindcă între timp, adică pînă cînd acesta a fost confecționat, le-au crescut cu un număr tălpile picioarelor — declară cu sinceritate inginerul șef, Mihai Aștileanu. Ne confruntăm de multă vreme cu lipsa de cadre, avem meserii în care pregătirea nu se face nicăieri, sînt prea specifice; avem greutăți cu unii furnizori de materiale. Recent am intervenit să ni se schimbe furnizorul pentru pielărie; Flacăra Roșie ne trimite piele cu defecte de suprafață sau de tăbăcire. A trecut pe la noi controlul financiar care a aplicat cîteva amenzi. Știți pentru ce? Printre altele și pentru faptul că în întreprindere există stocuri de produse nefinalizate: circa 150 de comenzi însumînd peste 80 000 de lei. Stocul acesta creează, firește, greutăți în fluxul tehnologic, în planificarea altor solicitanți. Și dacă vreți să spunem lucrurilor pe nume, atunci mai notați și faptul că aici se abuzează de sistemul „relațiilor”, adică telefoane de la oameni influenți, să nu-mi cereți să dau nume fiindcă n-o pot face, m-am gîndit că poate chiar dumneavoastră veniți cu vreo intervenție. Și cînd trebuie să faci în cîteva zile nu știu care produs; scoți din fluxul tehnologic un om sau chiar doi, întrerupi și amîni un lucru început. Și încă ceva, după părerea mea se abuzează de prevederile generoase ale legilor care reglementează plata produselor noastre. Adică, după cum se știe, pentru copii încălțămîntea ortopedică se produce gratuit; vin astfel la noi părinți care cer pen-

tru copii de cîțiva ani care au așa-zisul picior plat încălțămîntea făcută de specialiștii noștri. Noi producem asemenea încălțămînt dar problema se poate rezolva cu niște simple talonete introduse în încălțămînt”.

Am citat mai mult din cuvîntul tovarășului inginer șef fiindcă este cazul într-adevăr să spunem lucrurilor pe nume. Fiind deci de acord cu cele relatate mai sus, mai adăugăm cîte ceva. S-a introdus sistemul de verificare și a probare a urgențelor, care să înlăture verigi favorizante. Foarte bine, dar aici este vorba doar de cererile celor exasperați de așteptare și nicidecum de ceea ce se cheamă pilă, care oricum nu se manifestă concret printr-o cerere ci direct, verbal sau prin telefon. Dar, în fine, nu existența sistemului amintit este vinovată de marile întîrzieri în livrarea comenzilor. Problema cadrelor? Da, este o problemă, dar poate fi rezolvată. Am întreat pe unul dintre cei mai buni lucrători tineri cum și-a însușit meseria. „La locul de muncă și cu destulă greutate — declară D. Constantin. Dacă ar fi fost organizate niște cursuri cu tematică certă și profesori dintre cei mai buni oameni de la noi, timpul de calificare ar fi fost mult mai scurt. Dacă se pot organiza în viitor astfel de cursuri? Firește, sînt necesare și o spun în calitate de secretar al organizației U.T.C.”

Firește, spunem și noi, organizarea pregătirii de cadre specializate de către însăși întreprinderea în cauză ar fi soluția ideală pentru rezolvarea problemei enunțate cu aparență de scuză. În plus, mai multe cadre bine pregătite ar permite înființarea schimbului doi: în momentul de față se lucrează într-un singur schimb productiv, deși în unele ateliere vizitate oamenii lucrează frecîndu-și coatele unii de alții. Și se mai lucrează în cîteva ateliere într-un mod încă prea artizanal. Sigur, aici producția poartă amprenta originalității seriei mici, sau chiar a unicatului. Se pot însă realiza mai multe semifabricate și chiar monta între ele și astfel — așa cum dealtfel recunoștea și tovarășul inginer șef — se poate ajunge la o bună

și necesară creștere a productivității muncii. Se pot introduce mai multe noutăți în materie, cerința fiind ușurată de faptul că există aici oameni care au spiritul neastîmpărat al inovării: maestrul Gheorghe Dumitru de la secția semifabricate a realizat, de pildă, o mașină de injectat mase plastice.

Să pășim însă și spre afară pragul întreprinderii, socotind deja că aceste observații pot fi mult îmbunătățite cu propuneri proprii. După cum este de înțeles, protezarea pentru om reprezintă și o continuare a unui act medical. În acest sens apare foarte firească prezența unor unități din provincie, ale întreprinderii, chiar în stricta vecinătate a unor spitale. Întreprinderea — sediul ei central — pare însă cam izolată de medicină, cit și de reprezentanții oficiilor de asistență socială. O propunere, de mult bun-simț vine să sugereze o ameliorare a situației și în mod deosebit să reducă din drumurile lungi și greu de făcut pe care toluși încă trebuie să le parcurgă tocmai niște oameni handicapați. Tovarășul Ionică Mitică, directorul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din Capitală, spunea: „Pentru cei care se adresează direct întreprinderii, și după cum se știe vin aici și mulți oameni din provincie, problema numeroaselor drumuri n-ar mai exista dacă medicul care dă recomandarea ar veni direct la sediul acesteia de mai multe ori pe săptămînă, la zile fixate dinainte. La rîndu-ne, am putea trimite reprezentanții oficiului de asistență socială să colaboreze direct cu medicul și organizatorii producției. Astfel, în aceeași zi și mai ales în același loc, solicitantul ar primi recomandarea medicală, aprobarea, i s-ar deschide comanda lucrării. Este o propunere pe care eu am mai făcut-o și sper ca de data aceasta, prin intermediul revistei, să fie mai bine recepționată”.

Sperăm și noi pentru toți acei oameni despre care spuneam la început că au în ochi suferința, dar și licărul speranței.

C. VICTOR

Anticipații la o nouă ediție a Lunii cadourilor

Intre lucrurile care vorbesc de la sine despre continua ridicare a nivelului de trai al poporului nostru, valoarea mărfurilor puse la dispoziția populației prin comerțul socialist exprimă, pe cât de sintetic pe atât de convingător, posibilitățile din ce în ce mai mari ale oamenilor muncii de a-și organiza căminele și existența diurnă nu numai după rigurile necesităților, ci și conform cu nota tot mai pronunțată de modern care intră în componența gusturilor milioanele de cumpărători. Că oamenii muncesc și că, muncind, au bani și că, având bani, cumpără cele de trebuință este în ordinea firească a lucrurilor, într-o țară a muncii și a răsplății pe măsură. Știm, desigur, și cit și ce cumpărăm fiecare. Dar cit cumpărăm oare toți? Din datele obținute de la Ministerul Comerțului Interior vom utiliza câteva, cu o pronunțată valoare ilustrativă. Numai în primele zece luni ale acestui an valoarea totală a desfacărilor de mărfuri a crescut, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, cu aproape opt miliarde de lei. Dacă ridicarea nivelului de bunăstare este un proces continuu și, practic, imposibil de urmărit de la o zi la alta, curba acestei creșteri înregistrează, iată, valori remarcabile de la an la an. Sporirea cu douăzeci la sută a numărului de frigider vândute, față de 1976, sau cele mai bine de șapte sute de mii de garnituri de mobilă intrate în gospodăriile cumpărătorilor anul acesta, ca și ridicarea cu peste șaiseci de mii a posesorilor de autoturisme sînt doar câteva din indiciile aceleiași creșteri.

Pe de altă parte este de remarcat preocuparea pentru optimizarea rețelei comerciale prin realizarea unor mari obiective, paralele cu amenajarea unor unități de desfacere la parterul și nivelele inferioare ale blocurilor de locuințe — urmărindu-se, totodată, constituirea de artere și centre comerciale — precum și prin modernizarea magazinelor sătești. Pe lângă ridicarea de noi obiective s-au specializat și modernizat un număr mare de unități comerciale și de alimentație publică. S-au realizat, într-o concepție modernă, noi piețe agroalimentare în Capitală și în alte orașe. Au fost, de asemenea, modernizate majoritatea pietelor, atât din București cât și din principalele centre urbane ale țării. Va continua extinderea formelor moderne de comerț, din-

tre care notăm organizarea desfacerii prin autoservire în toate magazinele alimentare noi și în cele care se vor moderniza, în magazinele nealimentare a căror structură de mărfuri permite folosirea acestei forme de desfacere, cu deosebire la cele care vînd articole de menaj, de uz casnic și articole chimice. Se vor asigura de asemenea — în marile magazine universale și generale, ca și în cele specializate — diferite servicii pentru cumpărători. Intre acestea: transportul și montarea la domiciliu a articolelor cu greutate și volum mare, precum și a celor cu un grad ridicat de tehnicitate; demonstrații practice cu aparate electrice, electrotehnice și jucării; asigurarea condițiilor pentru audierea discurilor, pentru folosirea aparatelor și articolelor muzicale; ateliere de rețuș și mese de croit, în magazinele și raioanele de confecții, tricotaie, țesături.

Pe lângă cele de mai sus, se cuvine să subliniem că, în ansamblul vast al întregii activități comerciale, o grijă deosebită se acordă oamenilor, pregătirii și perfecționării lucrătorilor comerciali. Se extinde utilizarea unor eficiente metode moderne de testare a preferințelor cumpărătorilor, se realizează — în beneficiul publicului — o legătură tot mai strînsă între comerț și producător. Toate acestea contribuie, în ultimă instanță, la asigurarea condițiilor de viață din ce în ce mai bune ale oamenilor muncii, la satisfacerea într-un grad din ce în ce mai ridicat a trebuințelor și gusturilor noastre.

Cum marele public se află permanent într-un vital dialog cu comerțul și cum sîntem în pragul perioadei de efervescență deosebită a acestui dialog — LUNA CADOURILOR — am reținut pentru cititorii noștri câteva informații deosebite oferite de Ministerul Comerțului Interior. Pregătită încă de la contractările din luna mai, această sărbătoare prelungită a magazinelor și mai ales a cumpărătorilor va însemna, pe lângă abundența de rigoare, și lansarea unui mare număr de produse și modele noi. Realizatorii de confecții pentru femei vor trimite în comerț ultimele modele de rochii din jersey imprimat. Cele din jersey monocolor — material foarte subțire, din import — sînt lucrate în linia cea mai modernă și nu așteaptă decît zimbetul ce va mărturisi surpriza plăcută a cumpărătoarelor. De asemenea, modele noi de paltoane din blană artificială voluminoasă. Noutatea cea mai deosebită în materie de lenjerie pentru femei o constituie articolele combinate: fața

din reton, interiorul din mătase artificială. Dantelele vor avea, în general, culoarea de fond a materialului. Încălțămînta beneficiază de o mare diversitate de modele, remarcabile prin frumusețe și comoditate. Confecțiile pentru copii s-au bucurat, de data aceasta, de o remarcabilă grijă a producătorilor. Menționăm un foarte bogat sortiment de paltoane, numai modele noi. Articolele cosmetice vor cuprinde și ele câteva surprize plăcute. De o

mare atenție se bucură articolele pentru copii, în general, de la cele alimentare pînă la încîntătoarea diversitate de jucării. Acestea din urmă vor fi desfăcute de către o seamă de mari magazine și la comenzi telefonice. În București, posturi telefonice pentru comenzi la MOȘ GERILĂ vor avea trei mari magazine.

ION GROZEȘTEANU

Artiștii plastici colaborează cu maeștrii sticlari

În aceste zile, la Fabrica de sticlă din Turda se desfășoară Simpozionul național de sticlă, organizat de Uniunea Artiștilor Plastici, în colaborare cu Centrula sticlei, cu 3 ani în urmă.

Reputatul artist plastic Dan Băncilă, conducătorul grupului celor șase artiști plastici ai uniunii, se ocupă permanent de procesul de realizare a acestor gingașe și unice opere, de legătura ce există, implicit, între realizarea strict artistică a creației și cea a performanțelor industriale necesare creării unor opere de acest gen. Popa Darie, Anghelache Laurențiu, Popa Șerban, Condor Ioan și Negoescu Matei, artiști ai U.A.P., fac propuneri de noi forme create de ei în atelier, modele care pot fi de serie sau unicate, încercînd să îmbunătățească linia artistică a actualelor modele. Se urmărește o colaborare atentă între artiști-tehnicieni și între

artiști și muncitori. Obiectele propuse de artiști sînt obiecte din sticlă „la mînă liberă”, prototipuri în forme seriabile (vase de flori, pahare, boluri și obiecte din gama utilului), obiecte din sticlă pentru decorarea interioarelor, chiar și din obiecte existente în producție, la care se aduc modificări în privința aspectului artistic. Împună cu artiștii angajați ai Centralei sticlei, artiștii plastici urmăresc tot procesul tehnologic al fabricării acestor obiecte ce vor intra în curînd în producție, ca și a modelelor de perspectivă.

Strădania acestor 30 de zile, va fi înununată cu o expoziție la București în luna decembrie, ce va adăuga și ceramica, faianța și porțelanul, de la simpozionalele acestora, care s-au ținut la Sighișoara, Cluj-Napoca și, respectiv, Alba Iulia.

EMANUEL TÂNJALĂ

Favoritisme și abuzuri ale unor repetenți la morală, într-o școală pentru maturi

Mai multe scrisori sosite la redacție sesizează o seamă de nereguli și abateri la Școala de șoferi amatori a județului Ilfov, cu sediul la Buftea. Cum sesizări similare fuseseră adresate anterior organelor de conducere ale județului, de curînd acestea au încheiat o amănunțită verificare a celor reclamate. Concluziile verificării rețin o stare de lucruri necorespunzătoare, ilustrată de introducerea în școală a unui regim preferențial atît pentru o parte din personalul acesteia cît și pentru unii cursanți. Se specifică, de pildă, faptul că magazionerul Dan Țenea a primit, la un moment dat, drept de control asupra calității muncii maștrilor instructori, precum și pe acela de a preda ore la sala de instruire, deși nu era autorizat. S-a mai reținut și faptul că maistrul instructor Octavian Răuță, care a ținut, în diverse împrejurări, locul directorului, a creat nemulțumiri în colectiv printr-o atitudine cel puțin lipsită de tact. Au fost cazuri în care nu s-au respectat prioritățile stabilite de urmare a cursului. La înscriere au fost situații cînd cursanților li s-au pretins sume de bani mai mari decît cele legale, o parte din acești bani fiind însușiți de către unii instructori. În același mod nefiresc și ilegal li s-a pretins onora dintre cursanți să cumpere, din banii lor, piese de schimb pentru mașinile școlii. Se menționează de asemenea că au urmat cursurile școlii un număr mare de elevi cu domiciliul în București — fără să fie angajați ai unităților din județ sau locuitori ai județului — ori chiar din alte județe. Unora li s-a facilitat susținerea examenului fără să fi urmat cursul

complet sau fără să fi terminat numărul de ore de instruire stabilit prin regulament. Concluziile verificării amintite mai rețin în sarcina directorului școlii, Dumitru Puzdrea, și a unor maștri instructori cadouri primite de la cursanți precum și participarea la mese date de aceștia, se înțelege, pentru favoritismele practicate. S-a constatat, de asemenea, dezordine în eliberarea și folosirea foilor de parcurs, precum și utilizarea abuzivă a mașinilor școlii în interes personal, mai ales de către director, care a mers pînă acolo — acolo însemnînd nici mai mult, nici mai puțin decît frumosul toponim românesc Tulcea — încît să se plimbe, cu gingașul scop de a-și procura pește. După cite știm, cei care au făcut verificarea nu i-au imputat că nu s-a folosit niciodată în alt fel de studiile lui superioare: este absolut la fără frecvență al Institutului de educație fizică și sport. Urmînd însă firul sesizărilor, s-au convins că Dumitru Puzdrea și-a schimbat de 9 ori, pînă în prezent, locul de muncă precum și că în 1971 — după ce lucrase o perioadă în cadrul Ministerului de Interne — a fost trecut în rezervă pentru abateri repetate, caracterizate, printre altele, prin indisciplină, comoditate, ingimfare, dezinteres în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Față de această încălcată carte de vizită, colectivul care a întreprins verificarea menționează clar că D. P. nu întrunea criteriile pentru promovarea în funcția de director.

Zilele trecute am stat de vorbă, fără grabă, cu Dumitru Puzdrea. A stăruit cu deosebire asupra meritelor sale în școală, asupra faptului că a muncit cot

la cot cu ceilalți maștri instructori la repararea și întreținerea mașinilor, la amenajarea celor necesare bunului mers al unității. După cite știm însă acestea sînt lucruri pe care nu le-a negat nimeni. Dar D. P. consideră că analiza intransigentă a lipsurilor și abuzurilor sale echivalează cu o rea intenție menită nu atît să-l arate pe el într-o lumină reală cît să compromită un întreg colectiv. (?!? n.n.) Drept pentru care, sau mai exact pretenție pentru care D. P. a redactat un amplu material — ne-a înmînat un exemplar care se găsește la redacție — pe care l-au semnat, indiscutabil, alături de el încă 28 de lucrători din cadrul școlii.

Scopul acestui material este în fond de a prezenta lucrurile așa cum îi convine directorului — cele aproape 7 pagini îndesate nu conțin nici un cuvînt autocritic!

Cît privește neregulile practicate în școală, cercetarea organelor județene este — cum am spus — și temeinică și limpede. Vom stăruie de aceea mai mult asupra principalului factor care le-a determinat: acea **introducerea în școală a unui regim preferențial**. În amintita întîmpinare redactată de Dumitru Puzdrea se spune, de altfel, ceva în acest sens „...în repetate rînduri pe parcursul desfășurării programului de instruire se fac intervenții în sensul includerii în seria respectivă a altor solicitanți ce veneau cu cererile deja aprobate cu mențiunea „cu prioritate” pe care dacă conducerea școlii nu le soluționa pozitiv (cazul tov. Neagu vicepreședinte la Consiliul popular Buftea aproximativ 80—100 cereri de acest gen) avea mari probleme privind bunul mers al activității școlii (tergiversarea construcției poligonului, amendarea constructorului, făcînd deseori caz de investitura ce o avea intimidînd conducerea școlii prin amenințări)”. Marți, 22 noiembrie a.c., în timp ce ne aflam în școală, s-au prezentat doi solicitanți pe ale căror cereri sus-numitul vicepreședinte întărise cu stampila primăriei și cu propria semnătură apostila „Cu prioritate pentru seria I 1978”. În documentele școlii se

află, după cum am văzut, zeci și zeci de cereri ai căror titulari au beneficiat de prioritate sub aceeași maculată oblăduire. Dar influențe de acest gen se exercitau și telefonic. Pentru a se acoperi, în astfel de cazuri, directorul le pretindea solicitanților să scrie în josul cererii din partea cui vin și să semneze. Asemenea mențiuni găsim pe cererile lui Ion Dîblă din București; Gheorghe V. Tocilescu, comuna Fierbinți; Florea Gheorghe, comuna Vasilași etc. Cum astfel de trimiteri deveniseră regulă se pare, însuși Florian Saica, directorul I.J.G.C.L. Ilfov — în subordinea căreia se află școala în cauză — s-a datat cu sîrg la același nărav, punîndu-și directoriala semnătură sub apostila de rigoare pe un șir întreg de cereri. Mirarea cititorilor va fi evident firească în fața acestor favoritisme și abuzuri ale unor repetenți la morală, într-o școală pentru maturi. Acest „nevinovat” și „școlar” trafic de influență ajunsese, în mod incredibil, să fie practicat cu dezinvoltură sfîdîndu-se orice normă legală și morală.

Cum unele cereri au dobîndit regim prioritar chiar prin semnătura vicepreședintelui Consiliului popular județean, Al. Lascu, sîntem îndreptățiți să ne întrebăm dacă nu cumva tocmai asemenea aprobări au încurajat abuzivul sistem preferențial.

Ne-am referit la cele mai grave abateri săvîrșite la Școala de șoferi amatori din Buftea. Aceasta pentru că, într-o asemenea situație, nu înșiruirea tuturor neregulilor este de primă importanță. Nu ne îndoim că, față de cele prezentate și verificate organele în drept vor lua fără întîrziere măsurile cele mai ferme pentru a introna în acest colectiv un climat de muncă cinstită, o atmosferă de demnitate și de moralitate exemplară, proprii unei școli, chiar dacă este o școală pentru maturi, chiar dacă este o școală de șoferi amatori. Pentru că, dacă putem fi amatori într-ale șoferiei, amatori în materie de morală trebuie treziți fără întîrziere.

DORIN GHERGHINESCU

Într-o țară a muncii nimeni nu poate crede în povestea „pușculițelor” miraculoase!

„...În această casă insalubră am locuit împreună cu soțul meu timp de 13 ani neavând alte cheltuieli decât 40 de lei anual și cota de lumină și apă lunară, circa 25 lei...” Am extras doar o frază pe care Mocănița Elena o așază într-un memoriu „avocătesc” adresat redacției noastre, având ca scop sprijinirea ei de a fi scutită de prevederile Legii 18 din 1968 privind controlul provenienței unor bunuri ale unor persoane fizice, care nu au fost dobândite în mod licit. În prealabil, petiționara beneficiară de competența completului de judecată, introdusese recurs și apelase la Procuratura generală a R.S.R. Decizia fusese clară: bunurile familiei sale fuseseră dobândite, în cea mai mare parte, ilicit și trebuiau să intre, în cea mai mare parte, în patrimoniul statului. Desigur, nu contestăm dreptul nimănui de a se adresa redacției revistei „Flacăra”, ci facem apel doar la o doză mai mare de discernământ. Am examinat și noi dosarul extrem de voluminos al „cauzei” și am văzut fapte incredibile: deși are un venit de circa 600 de lei pe lună (incadrare jumătate de normă, muncă la domiciliu), deși soțul ei realizează venituri modeste, în viața Elenei Mocănița au apărut în scurt timp o casă proprietate personală și un autoturism marca „Renault 10”.

Ca urmare a ridicării vertiginose a nivelului de trai din țara noastră, ca urmare a diversificării locurilor de muncă, deci a posibilității obținerii unor retribuții mari, grație politicii generoase duse față de familiile cu copii — creșele, căminele, grădinițele putând determina posibilitatea ca în aceeași casă să lucreze mai multe persoane — veniturile fiecărei familii sporesc venitul de la an la an. Sînt însă unii ale căror venituri exagerate

nu-și au sursa în munca proprie, cinstită.

Consecvență principiilor ei de etică și echitate socialistă, promovind cu fermitate principiile democrației, societatea noastră a consacrat prin lege dreptul de a verifica în ce măsură averile aflate în discordanță evidentă cu nivelul general sînt sau nu dobândite pe cale licită. Cum în acest domeniu, pe lângă organele de miliție, judecătoria, organe financiare, există posibilitatea manifestării spiritului de echitate și dreptate al cetățenilor, au fost depistați de-a lungul anilor indivizi certați cu morala socialistă, oameni care prin înșelăciune, abuz, trafic de influență sau chiar furt ajunseseră să umilească pe cetățenii cinstiți, afișînd o viață de huzur. Fără îndoială că în țara noastră există posibilitatea reală de a fi judecat nepărtinitor, după cum există instituții care pot și trebuie să ne apere de aceia care se înfruptă din avutul țării pentru a-și umple propriile buzunare. În dosarele pe care le-am examinat, la care vom face referiri, există însă unele tertipuri atît de mult cusute cu ață albă, există atîta minciună în declarațiile celor cercetați, încît ne vine să credem că șansele unor asemenea indivizi de a se sustrage controlului, nu sînt încă pe deplin excluse, că pentru controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobândite în mod licit comisiile de pe lângă consiliile populare au într-adevăr o muncă grea, presupunînd eforturi considerabile, care trebuie să se bucure de sprijinul larg cetățenesc.

Lucrător în marea majoritate a timpului pe la diverse I.A.P.L.-uri, Șarlat Marcel, care se autocaracterizează așa: „...În toată această perioadă am dus o viață foarte modestă, fiind abonat în permanență la cantină...”, agonisește într-o răstimp extraordinar de scurt

un „Fiat 600” și o casă. Fiind și student o perioadă, avînd obligații în altele, S. M. dovedește un ciștig mediu de circa 1000 lei lunar. Iată însă că miraculos „pușculița” personală se umple, ba chiar dă pe dinafară, din moment ce banii din ea se convertesc într-o mașină și într-o casă. Chiar așa, cu casă proprietate personală și cu mașină se poate vorbi de „trai modest”? În apărarea sa, S. M. îl citează chiar pe tatăl său pentru că, vezi doamne, acesta i-ar fi dat 60000 lei. Stupoare însă. Rugat să declare adevărul în fața comisiei, tatăl său nu-și aduce aminte de o asemenea donație. Un remarcabil exemplu de cinste din partea tatălui, un trist exemplu de necinste din partea fiului.

Deși realizează venituri modeste — de fapt nimeni nu este de vină că unii caută locuri de muncă ușoare retribuite corespunzător — Petre și Elena Serghe își procură o mașinuță. Ce marcă? Un biet „Opel-Rekord”. Cu inconștiență și cinism, neînțelegînd nici în ceasul al 12-lea că a greșit — Petre Serghe apreciază că, lunar, el, soția și copilul cheltuiesc circa 700 de lei. Justifică prezența unui frigider luxos astfel: „...Aparține prietenului meu Munteanu Nicolae care neavînd spațiu l-a lăsat la mine pentru circa 4 ani...” Mai vrea să amăgească pe aceia care l-au cercetat afirmînd că un frate l-a împrumutat cu 25000 lei, iar altul cu 20000 lei. Oare de ce actele cu frații au fost încheiate după începerea cercetărilor? Întrebările de acest gen pot continua dar adevărul este unul singur, după cum s-a pronunțat instanța de judecată — proveniența bunurilor este ilicită.

Vînzătorul la o stație „Peco” Barbu Florea locuiește într-un apartament confort 1 pe Bulevardul Ilie Pintilie, împreună cu soția, cu doi copii minori în întreținere și cu soacra sa, al cărei venit lunar este de 366 lei. Casă grea, veți spune. Dar... În casa familiei Barbu coboară mana cerească și orice fel de legătură cu serviciul său de la „Peco” nu are, după părerea lui, temeii (!!). Oamenii își cumpără un Fiat 1500 în stare perfectă și depun și 60000 lei avans pentru un apartament

proprietate personală. Vecinii, o parte dintre cunoscuți, oameni conștienți, sesizează organele în drept că pe lângă bunurile agonisite familia trăiește îmbelșugată, peste cinstitele ei puteri economice. Se încep fireștile cercetări și iată la ce declarații stupefiantă asistă cei în măsură să le ia: „...Vă mai învederez că am dus o viață modestă, economisind și chibzînd bine veniturile noastre...” „Soacra mea are venituri proprii (366 lei pe lună) și nu avem legături cu ea...” Oare cît cinism și neadevăr cuprinde această declarație? Deci se sugerează că familia nu are legături cu soacra pentru că nu cumva să-i dea din bani. Și-apoi, cît de plauzibilă este afirmația că într-o casă cu doi copii minori soacra nu are legătură cu nimeni? Barbu Florea a mai pretins că tatăl său i-a dat 30000 lei, fapt pe de-a-ntregul fals. Concluzia organelor de justiție? Aceiași ca și în celelalte cazuri citate: avere ilicită pe care statul și-o recuperează, firește, dacă faptele nu intră sub incidența Codului Penal. În încheierea acestei anchete, efectuată cu sprijinul Judecătoriei sectorului 1 și al Circumscripției 2 miliție, consemnăm spusele comandantului circumscripției, locotenent-colonelul Ovidiu Crețu: „Legile țării nu pot fi eludate de nimeni. Normele eticii și echității socialiste sînt de asemenea un îndreptar pentru fiecare comunist, pentru fiecare om al muncii. Organele noastre se bucură în depistarea cazurilor ce frizează Legea 18/1968 de sprijinul cetățenilor, al deputaților, al asociațiilor de locatari. Totuși, acestea pot face mai mult în sprijinirea noastră. Aici nu are ce căuta indiferența, cu atît mai mult cu cît în rîndurile elementelor certe cu morala au apărut o serie de subterfugii. Acestea îngreunează și activitatea comisiilor pentru controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobândite în mod licit, dar în ciuda unor manevre, opinia publică și organele de stat își fac și își vor face exemplar datoria”. Pentru că într-o țară a muncii nimeni nu poate da credit poveștilor despre niște „pușculițe” miraculoase.

E. SAVU ■

Prins cu butelia în sac, hoțul și-a adus aminte de vulpe

— Tovarășe colonel Craiu Rizea, sîntei șeful Inspectoratului județean Brăila al Ministerului de Interne; spuneți-ne cu ce rezultate se aplică la Brăila dispozițiile legale privind sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării. Vă întreb aceasta și pentru că în rîndul brăilenilor persistă părerea că niște tradiții, nu tocmai favorabile faimei orașului, ar crea aici dificultăți aparte.

— În momentul de față dispunem de o asemenea forță de influențare obștească încît procesul de reeducare a persoanelor care au săvîrșit abateri ori încălcări ale legii, ce nu prezintă pericol social ridicat, să se poată desfășura cu succes, prin muncă în unități de producție, sub îndrumarea și răspunderea colectivelor de oameni ai muncii. Această idee, de esență revoluționară, precizează rolul decisiv al muncii în procesul educațional. La Brăila am întreprins diverse acțiuni: mai întîi au fost depistate persoanele care nu practică o muncă utilă, care nu-și justifică prezența în municipiul Brăila și orașul Făurei, au fost cercetate, încadrate în muncă sau trimise la locurile lor de domiciliu. Unora, care doreau să stea în Brăila doar ca să trîndăvească, li s-a interzis accesul în municipiu, iar altora li s-a refuzat viza de reședință. Peste 150 de persoane au fost puse în discuția colectivelor de muncă, la întreprinderea de utilaj greu „Progresul”, Șantierul naval, la cele două combinate chimice de la Chișcani, iar mai multe persoane inclinate spre un trai parazit, bazat pe expediente sau alte indeletniciri ilicite, au fost avertizate.

— Ce întreprinderi au aplicat mai bine aceste măsuri de educare a unor persoane prin muncă?

— Muncitorii de la Șantierul naval, în special. Au recurs la tot felul de mijloace, care mai de care mai eficiente, mai educative. Persoanele sancționate au fost repartizate pe echipe, date în grija maștrilor, controlate, ajutate. Unul, de pildă, dorea să facă parte din fanfară, dar nu venea la muncă. I s-a interzis să mai vină la fanfară. Acum vine punctual la program și vine și la fanfară. Șantierul a devenit un fel de școală a muncii, dar și a vieții.

— Am aflat că doi tineri, Ion Ciubotaru și Stanciu Leica, din Brăila, împreună cu alții, fără ocupație, au comis 32 de furturi de butelii de aragaz, pe care le-au vîndut apoi în schimbul a 4000 sau 5000 lei. Cum a fost posibil ca acești tineri să comită un număr atît de mare de furturi, fără să fie prinși?

— Prinși au fost, dar, e adevărat, foarte tîrziu. Activitatea lor ilicită a fost înlesnită însă și de conduita unor cetățeni, de lipsa lor de vigilență. Buteliile au fost furate din magazine sau bucătării neincuiate, folosite provizoriu, izolate de restul locuințelor. Un cetățean surprinde hoțul în curte, îl întreabă ce caută noaptea la el, iar acesta, plin de viclenie, îi răspunde că are niște vin în sacul din spate, pe care vrea să i-l vîndă. Cum nu-i trebuia vin, a lăsat hoțul să plece, ca mai pe urmă să constate că îi furase butelia dintr-o bucătărie pe care o ținea descuiată.

— Cum s-ar spune, hoțul și-a adus aminte de povestea cu vulpea...

— Chiar așa. Rețineți și faptul că toate cele 32 de butelii furate au fost vindute la prețuri mari, cui? Tot unor chilipirgii care, la rîndul lor, pot deveni victime.

— Despre sustragerile din autoturisme ce ne puteți spune?

— Aproape fără excepție, autoturismele care au fost violate erau un fel de miniapartamente, dotate cu case-tofoane de diferite tipuri, aparate de radio la vedere, bibelouri scumpe, țigări străine la vedere, haine din piele sau blană etc. Toate atrăgeau atenția de departe celor ce umblau după o astfel de pradă. Sînt deci multe cazurile în care noi lășăm la îndemîna hrăpărețului rezultatele muncii noastre.

— Ce aspecte mai puteți desprinde din recente cazuri comise de infractori și descoperite de miliție?

— Unii infractori manifestă preferință pentru blocurile noi: se strecoară printre constructori, sînt confundați cu aceștia și operează. Alții sting lumina de la tablou, apoi merg în apartamente dîndu-se drept electricieni. Unde nu găsesc pe nimeni acasă, sparg ușa și sustrag ce găsesc. De multe ori, nici nu sînt nevoiți să mai recurgă la astfel de trucuri, deoarece mulți locatari lipesc pe uși tot felul de bilețele: „sînt plecat, mă întorc într-o oră”. Alții și-au instalat deasupra ușilor sisteme luminoase care le anunță prezența sau lipsa de acasă. Vînzătorii, la rîndul lor, își anunță absența prin cunoscutele bilețele: „sînt în concediu”, „sînt la policlinică” etc. Toate acestea, dovezi ale lipsei de vigilență, înlesnesc activitatea celor necinstiți.

— Ce întreprindeți pentru prevenirea cetățenilor, la ce activități antiinfracționale i-ați invitat?

— Am organizat peste 60 de întîlniri cu cetățenii din cartiere, întreprinderi și instituții, la care le-am vorbit despre felul în care pot să combată și ei unele fapte antisociale. Am inițiat acțiuni la care și-au adus contribuția muncitorii, membrii grupelor de sprijin, echipe de ordine și disciplină ale organizației de tineret. Cu ocazia acțiunilor desfășurate în municipiu, orașul Făurei, în comune, s-au constatat un număr de 10 infracțiuni, s-au găsit unele bunuri neevidențiate contabil, în valoare de aproape 300000 lei.

La propunerea organelor de miliție,

au avut loc cinci procese cu publicitate largită, iar două cazuri de sustrageri au fost judecate conform procedurii speciale. Majoritatea acelor cercetați în stare de arest preventiv au fost puși în discuția colectivelor de muncă și trebuie să vă spun că opinia publică, mai mult ca oricînd, și-a exercitat un rol deosebit asupra unor astfel de indivizi care nesocotesc normele legale de etică și echitate ale societății noastre.

— Ce alt fel de acțiuni ați organizat?

— Am organizat patru concursuri cu patrulele școlare și am difuzat 12 filme privind circulația rutieră. Toate gazetele de stradă au fost revizuite, avem în lucru o foaie volantă, colaborăm cu organele de procuratură, justiție, cu Asociația juriștilor în vederea popularizării legilor. Un ajutor prețios am primit din partea organelor locale de partid care au mobilizat și instruit toți factorii de conducere din întreprinderi, instituții, școli, organizații obștești să contribuie la realizarea acestor sarcini educaționale, la integrarea sau reintegrarea într-o muncă utilă a elementelor ce au devenit obiectul preocupărilor noastre.

— Știm, tovarășe colonel Craiu Rizea, că urmare a acestor măsuri fenomenul infracțional a scăzut evident, starea de spirit a populației, spuneți dv., s-a schimbat, în sensul că a căpătat mai multă încredere în organele de miliție, se acordă sprijin în multe situații. Ce se impune pe viitor?

— Se impune diversificarea acțiunilor de prevenire, organizarea lor în mai multe localități, întreprinderi și instituții, aplicarea mai fermă a prevederilor Decretului 153/1970, o mai judicioasă asigurare a prezenței în teren a lucrătorilor de miliție și rezolvarea cu operativitate a cauzelor penale acordîndu-se prioritate infracțiunilor cu pericol social sporit.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cîmpia se apără la munte

Ioan Gligan și Gheorghe Butac mai sînt, pentru puțină vreme însă, studenți ai Facultății de silvicultură din Brașov, de fapt, singura facultate cu acest profil din țară. Și firește, în ultimul an fiind, cei doi și-au pregătit lucrarea de diplomă, lucrare de maturitate pentru viitorii specialiști în „torente”, care atestă nu numai pregătirea și nivelul lor de cunoștințe, ci și responsabilitatea pe care trebuie s-o dovedească în alegerea unor soluții ce privesc în bună măsură chiar economia națională. Pentru că lucrarea studenților brașoveni se intitulă: „Proiect de execuție al amenajării bazinului torențial Vătafu din bazinul Lotru”. „Nu facem proiecte, ne mărturisesc Ioan Gligan, numai pentru că așa este tipicul, adică să-ți termini facultatea cu o lucrare de sinteză, ci, pentru că acolo, la Lotru, nume cu rezonanță deosebită în economia țării, ne putem măsura concret forța, și rezolvăm niște probleme tehnice de mare importanță. Cînd vă spun toate acestea nu mă gîndesc doar la proiectul nostru, ci la toate proiectele pe care le-am făcut noi, studenții de la silvicultură”. Amenajările bazinului torențial Vătafu înseamnă de fapt studierea vegetației forestiere, calcule peste calcule, urmărirea indicilor de retenție, înseamnă ore de muncă la fața locului pentru observații, astfel ca albiile să n-o mai ia razna. Ca prin mijloace biologice și hidro-tehnice să fie împiedicate într-o măsură cât mai mare transporturile de aluviuni care pun în pericol lacurile de acumulare. Albiile torențiale trebuie să fie verzi, mai exact să devină verzi ca să poată domoli viiturile. Pentru că pădurea este elementul fundamental în

și lucrul acesta studenții silvici brașoveni îl învață încă din primii ani de facultate

amenajarea bazinelor, iar lucrările hidro-tehnice sprijină instalarea vegetației, contribuind la consolidarea ei. Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din România prevede împădurirea a 230 000 de hectare de terenuri inaptele pentru agricultură. Acesta este contextul în care studenții de la „silvicultură” își gîndesc proiectele. Profesorul doctor Stelian Munteanu de la catedra de amenajare a pădurilor, disciplina corectarea torențiilor, care mai este și președintele grupului de lucru pentru amenajarea bazinelor hidrografice montane din F.A.O., ne spune că bazinul Lotruului a fost practic jefuit în timpurile trecute. Prin tăierile iraționale, prin exploatarea nemiloasă, fără discernămint. „Este sarcina noastră, a celor care ne specializăm în acest domeniu, să facem totul ca să refacem pădurile, această adevărată bogăție a țării altădată. În felul acesta este orientat și învățămîntul specific. Mă refer atît la integrarea profesorilor cît și a studenților în activitatea practică, legată de necesități. Nimeni n-are nevoie de cadre didactice funcționari sau de studenți eminenti care n-au rezolvat o problemă concretă. Avem colective mixte care cuprind cadre didactice, cercetători și proiectanți din facultate și din producție sau de la diferite institute de cercetare și nu în ultimul rînd studenți. Se lucrează pe bază de

contracte, deci răspundem unor sarcini. Participarea aceasta largă ne dă și garanția pregătirii unor buni specialiști. Desigur, nu toți vor ajunge cercetători, dar, apoi, fiecare inginer silvic, la locul său de muncă poate să facă cercetări. Un canton sau un ocol silvic poate deveni un adevărat laborator de cercetare. Insist asupra acestei laturi, a cercetării, deoarece nu poți face proiectare fără cercetare. Din proiectele realizate izvorsesc numeroase teme de cercetare, la care inițial nu te-ai gîndit. Proiectarea este domeniul care îl învață pe student să cerceteze. Ați văzut proiectul lui Gligan și Butac. Este doar un exemplu. La ora actuală, vă dau un alt exemplu, peste douăzeci și cinci de studenți sînt angrenați la o lucrare de mare responsabilitate: amenajarea bazinului hidrografic torențial Doftana-Tigăi, afluenți ai Tărlungului, în amonte de barajul cu același nume care aprovizionează Brașovul cu apă. Studenții în colaborare cu specialiștii au elaborat studiile și proiectul de execuție pentru amenajarea complexă a bazinului văii Tărlungului. O muncă intensă de doi ani în care au efectuat zeci de măsurători topografice, reprezentări pe hartă ale fiecărui pîriș, proiecte pentru 43 de mici baraje, realizînd adevărate operații ingineresti. Acolo, știm cu toții, este acum un mare șantier. Acumularea de apă există, dar lacul trebuie protejat prin împădurirea

versanților de eventuale viituri, trebuie împiedicată eroziunea solului și în general, fenomenul torențial. Altfel apa din lac n-ar avea puritatea necesară și în scurtă vreme lacul s-ar colmata. Cum spuneam, noi, specialiștii, împreună cu studenții, am făcut studiul pentru amenajarea bazinului, iar în a doua etapă realizăm proiectele de execuție pe bazine, altfel spus, afluenți. Unul este și cel din Valea Tigăilor”.

Este, după cum afirmă cineva, un model de antrenare a studenților la lucrări de mare îndrăzneală, de mare răspundere, de milioane de lei. Proiecte de an, sesiuni de comunicări științifice, cercuri științifice, colective mixte de cercetare, lucrări de diplomă. Sînt formele prin care studenții brașoveni de la silvicultură își desăvîrșesc pregătirea, propunînd soluții de mare curaj tehnic. Așa cum este de pildă acest studiu de amenajare peisagistică și anticorozională a masivului Tîmpa, studiu ce aparține unui grup de șase studenți și care prin aplicare va păzi și va păstra frumusețea dealului ce străjuiește Brașovul. „Cîmpia se apără la munte și în felul acesta trebuie văzută legătura între cele două mari domenii, silvicultura și agricultura, afirma profesorul Stelian Munteanu. Iar lucrul acesta, studenții noștri îl învață și-l transpun în fapte încă din primii ani de facultate”.

MIRCEA RAICIU

O veche școală își revitalizează și innobilează tradiția

— Tovarășe directoare Mioara Zdravcovici, după cum ne spuneți, vă aduceți aminte de faptul că, în urmă cu aproape doi ani, revista noastră a publicat un amplu reportaj despre instituția în care lucrați, astăzi unicul liceu de filologie-istorie din sectorul 2, continuatorul reputatei Școli Centrale de fete. Se cade, însă, înainte de a trece la subiectul propriu-zis al interviului pe care vi-l propunem, dialog axat, firește, pe problemele actuale ale liceului, să reamintim cititorilor că ne aflăm în incinta primului liceu de fete din Țara Românească, întemeiat la 20 noiembrie 1852, adică exact acum 125 de ani, prin „luminoasa rezoluție” a domnitorului Barbu Știrbei, unul din promotorii pasionați și consecvenți ai culturii noastre naționale. De bună seamă, aniversarea a 125 de ani de existență se identifică cu evocarea unei importante izbînzii a învățămîntului românesc, în general, legîndu-se de apariția primului liceu de stat prin care fetele acestei țări au primit dreptul la o cultură superioară, dar, cum spuneam, nu vom insista asupra trecutului școlii pe care o conduceți. Totuși, sîntem datorii să vă întrebăm ce reprezintă pentru dumneavoastră, cadre didactice și elevi deopotrivă, bogata și pilduitoarea tradiție formată într-un secol și-un sfert de existență?

— O datorie în plus, un stimulent și o mîndrie de care am înțeles și înțelegem să ne achitam prin muncă, responsabilitate și înalt profesionalism. Într-un fel, trecutul ne obligă la un prezent și mai luminos, care să-l întărească și, firește, să-l depășească, date fiind condițiile fără precedent de care

se bucură astăzi liceul nostru, grație sprijinului și îndrumării primite permanente și pe toate căile din partea partidului și statului. Concret, pentru a fi la înălțimea sarcinilor de răspundere ce le revin în procesul formării omului nou, în conformitate cu hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, cadrele didactice din școala noastră și-au orientat eforturile spre perfecționarea pregătirii de specialitate, spre modernizarea tehnologiei didactice, spre integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, spre optimizarea tuturor formelor de activitate educativă cu tineretul. Putem afirma, fără șansa de a fi bănuți de exagerări, că, în general, scopurile propuse au fost atinse sau depășite, deși, bineînțeles, n-am făcut totul și mai avem destule de schimbat în bine.

— Asta însemnînd ce, tovarășe directoare?

— În condițiile instaurării unui climat de muncă disciplinată, liceul nostru, care a dat, de-a lungul istoriei sale, numeroși oameni de frunte în cultura românească, continuă să-și facă datoria, față de societate și același sirg și cu aceleași bune rezultate. Nu citez nume, deși nu mi-ar fi greu s-o fac. Voi spune, însă, că efortul colectiv al școlii pentru ridicarea nivelului procesului instructiv-educativ s-a exprimat, la sfîrșitul anului școlar trecut, într-un procent ridicat de promovabilitate, depășind 98 la sută. La noi, examenul de bacalaureat a fost trecut de toți elevii, fără excepție. Procentul absolvenților liceului admiși în învățămîntul supe-

rior s-a cifrat la 64 la sută, restul absolvenților încadrîndu-se în producție. Dealtfel, cultivarea respectului față de muncă a fost și a rămas una din preocupările de capătii ale cadrelor noastre didactice, iar rezultatele n-au întîrziat să apară.

— La ce vă referiți?

— Cele două ateliere ale școlii, de confecții-textile și de țesut covoare, au realizat în anul școlar încheiat o producție în valoare de 158 240 de lei. Prin autodotare, liceul și internatul au primit din mîinile iscusite ale fetelor covoare, carpete, draperii și obiecte de artizanat, în vreme ce băieții au executat întregul mobilier al noului laborator de fizică. Ajunși la acest capitol, se cade să amintesc meritele deosebite ale Comitetului cetățenesc de părinți, condus pînă nu demult de inginerul M. Ion și condus în prezent de generalul-locotenent C. Oprea, care a sprijinit cu promptitudine acțiunile inițiate de școală, găsindu-se permanent alături de factorii de răspundere din instituție în procesul de învățămînt, ca și în practica productivă sau în activitatea de muncă patriotică.

— După cum se poate vedea cu ochiul liber, liceul „Zoia Kosmodemianskaia” se află în plină restaurare. S-ar putea ca termenul să nu fie cel mai exact, dar asta nu ne împiedică să vă întrebăm despre ce este vorba.

— Școala noastră, construită de renumitul arhitect Ion Mincu în 1890, a fost declarată în 1952 monument de arhitectură. Ea se găsește la capătul primei etape de restaurare, recent încheiată, la care si-au adus contribuția,

după puterile lor, și uteciștii liceului. De fapt, restaurarea aceasta vizează nu doar refacerea arhitecturală a clădirii, de a cărei frumusețe se poate convinge oricine, lucrare condusă cu sollicitudine de Direcția Patrimoniului Cultural Național, ci și modernizarea și dotarea localului în funcție de cerințele noului profil, de filologie-istorie, acordat școlii noastre prin organizarea învățămîntului liceal din iunie 1977. La sfîrșitul primei etape a lucrărilor, putem afirma că, datorită ajutorului primit din partea organelor de partid ale sectorului 2 și a Inspectoratului școlar al municipiului București, ne aflăm pe drumul cel drept.

— Amintind de noul profil, n-ați făcut altceva decît să ajungeți la ultima întrebare din agenda noastră. Ce înseamnă tovarășa Mioara Zdravcovici, profilul de filologie-istorie încredințat liceului?

— El asigură, înainte de toate, un cadru superior pentru pregătirea de specialitate și pentru calificarea într-o meserie, oferindu-le absolvenților atît posibilitatea de a lucra în diferite domenii ale activității sociale cît și pe aceea de a continua studiile în învățămîntul superior. Firește, asta în al doilea rînd, punîndu-se accent pe limba română și pe științele sociale, predîndu-se în patru limbi de circulație europeană (rusă, franceză, engleză și germană) elevii noștri au șansa de a porni în viață cu un bagaj sporit de cunoștințe, mai multilateral și mai profund. Urmînd noului profil, s-au înființat cinci cabinete audio-vizuale (de română, de istorie, de rusă-engleză și franceză-germană) unul de desen tehnic, precum și alte trei săli de clasă, menite să completeze zestrea liceului nostru. Toate au fost prevăzute cu echipament tehnic adecvat și cu materiale didactice specifice. Totodată, spre a înlesni accesul elevilor, restaurarea a fînt cont de noul profil, localizînd cabinetele și laboratoarele spre curtea interioară a clădirii, pe galeriile în roșu pompeian care o încadrează, iar sălile de clasă, la parter și etaj, către curtea mare a școlii.

— Cum spuneam, întrebările s-au epuizat. Poate mai găsiți de cuviință să adăugați ceva. Dacă da, vă ascultăm.

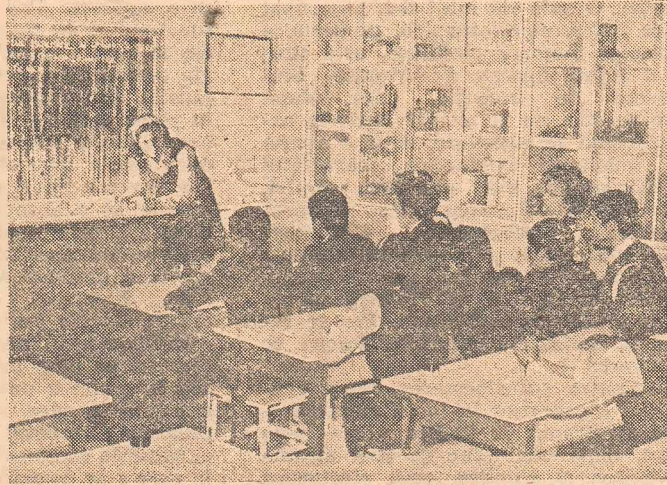
— Deviza noastră, pe care ați văzut-o, probabil, afișată pe unul din pereții liceului, este legată de faptul că formăm elevi nu atît pentru prestigiul școlii, cît pentru viață, pentru societate. Elevii a căror pregătire profesională este și va fi dublată de o robustă factură morală. Nu ne vom abate de la această deviză și vrem să închei prin a mulțumi tuturor forurilor și tuturor oamenilor care, sub o formă sau alta, ne ajută să ducem la îndeplinire un deziderat civic de maximă importanță.

— Și noi vă mulțumim, tovarășa directoare.

EMIL NEGOCIȚĂ

Una din memorabilele întâlniri ale diferitelor generații prilejuite de împlinirea celor 125 de ani de existență a liceului.

Odată cu ampla restaurare a acestui vechi monument de arhitectură, liceul beneficiază de cabinete și laboratoare noi, moderne.

Cenușile din care renasc materiale de construcție

● Conferențiarul universitar doctor inginer Lazăr Nicolescu s-a născut în 1925, la Brăila. A absolvit Facultatea de construcții din București. Este șeful disciplinei materiale de construcții la Facultatea de îmbunătățiri funciare, București. În 1969, obține doctoratul cu tema: fenomenele de contracție hidrostatică ale pământurilor stabilizate cu lianți minerali. Un timp a condus lucrările de consolidare a orașului Brăila. A fost director general în construcții, iar în prezent cercetează posibilitățile de valorificare a cenușilor de termocentrală. Are 119 lucrări publicate și, sub tipar, la Editura „Ceres”, cartea „Cenușa de termocentrală în construcții”. După 4 martie a făcut parte din comisia de expertizare a clădirilor avariate. Este decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Știm din unele statistici, tovarășe conferențiar Lazăr Nicolescu, că din totalul de energie electrică, ce se va produce pe plan mondial în 1980, circa 21 la sută va fi furnizată de centralele termoelectrice funcționând pe cărbune. Vor rezulta, se înțelege, cantități foarte mari de cenușă și zgură. În România, cantitatea totală de cenușă și zgură depozitată în prezent se apreciază la circa 40 milioane tone și ocupă o suprafață agricolă de câteva sute de hectare. Înălțimea haldelor de cenușă și zgură depășește uneori, de pildă la Paroșeni, 30 metri. Dacă un astfel de munte de cenușă zburătoare ar aluneca, s-ar produce accidente grave. Dar dacă nu alunecă, cenușile sint antrenate de vânt, pe mari distanțe, poluează atmosfera, cursurile de apă din apropiere, pinza de apă freatică. Se mai știe că depozitarea cenușilor, în halde uriașe, dezolante, provoacă un consum de energie electrică și apă, cheltuieli pentru întreținerea instalațiilor de pompă și transport hidrolic, cheltuieli neproductive care înarcă prețul de cost al energiei electrice produse. Totodată, pe lângă alți factori poluanți, omul modern cunoaște și spectrul cenușilor zburătoare. Cum ne putem apăra de ele?

— Imaginea, cum apare ea omului, cum fidel ați reușit dv. să o descrieți și cum, de altfel, există în realitate, poate îngrijora numai în situația în care omul ar rămâne nepăsător față de această realitate. Dar veți vedea că nu rămâne. În lume, mai ales în țările cu o industrie energetică puternic dezvoltată, ulterior și în țări în curs de dezvoltare, s-au efectuat cercetări care au pus la punct tehnologii de valorificare complexă a cenușilor.

— Ce grad și ce direcții de utilizare cunosc cenușile de termocentrală în lume?

— Destul de variate, de la o țară la alta: Finlanda valorifică 84 la sută din cenușa produsă; Statele Unite între 16-20 la sută. În Anglia, în 1974, s-a valo-

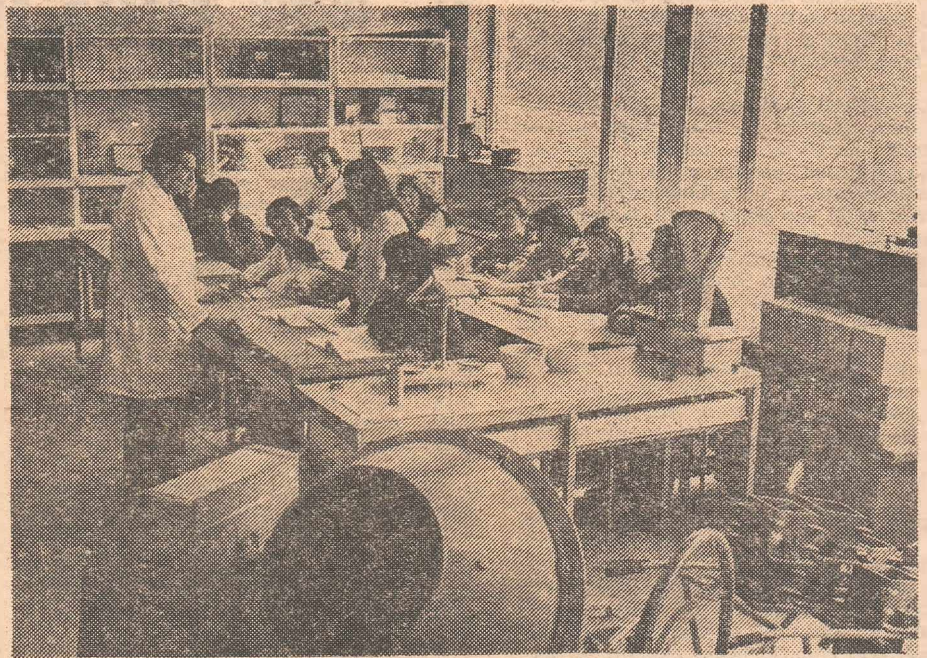
rificat 50 la sută din producția de cenușă. Franța valorifică pînă la 74 la sută din producția anuală; R.F. Germania — peste 79 la sută; Belgia — 44,2 la sută; Polonia — 32,8 la sută. Cenușa se folosește la fabricarea cimenturilor, la confecționarea betonului greu și a betonului celular autoclavizat, la producerea agregatelor ușoare, la construcția barajelor, drumurilor, terasamentelor, la fabricarea blocurilor de zidărie din beton ușor, în industria ceramică etc. După 1940, americanii au folosit cenușile la confecționarea betoanelor hidrotehnice. În 1952 s-a construit barajul Hungry Horse Dam, în care s-au încorporat circa 2,4 milioane mc de beton cu cenușă. În Japonia, barajele din Tagocura, Okutadami, Hatanogi s-au executat din betoane cu cenușă de termocentrală. Astfel de betoane hidrotehnice s-au executat și în Anglia, Cehoslovacia și Turcia. Cenușa înlocuiește, astfel, cimentul portland în proporție de 15-20 la sută, la alcătuirea betoanelor din zonele exterioare ale barajului, și pînă la 25-35 la sută din cimentul portland, la betoanele din interior.

— Care este situația la noi?

— România e una din țările care au adoptat, la nivel de stat — din indicațiile secretarului general al partidului — o nouă concepție tehnologică, bazată pe folosirea repetată a materiilor prime și a resurselor intrate în procesul de producție, pe utilizarea intensivă a resurselor secundare, reciclarea și reintroducerea în producția industrială a deșeurilor de metale, material lemnos, a cenușilor de termocentrală etc. Fabricăm azi cimenturi cu adăos de cenușă de termocentrală și blocuri pentru zidărie din gazbeton. Mai folosim cenușa în construcțiile rutiere, la executarea ramblelor și la stabilizarea straturilor de fundație, precum și în construcții hidrotehnice. Pentru intensificarea utilizării în economie a cenușilor de termocentrală a fost aprobat Programul de valorificare a cenușilor, cu sarcini precise pentru ministere, instituții de cercetare, de învățămînt superior. Se urmărește, prin temele de cercetare, extragerea din cenuși a unor metale și substanțe valoroase, precum și noi metode de utilizare a lor în construcții și în producția materialelor de construcții.

— Sînteți unul dintre pionierii acestei activități de cercetare a cenușilor de termocentrală, la noi; care sint sarcinile dv. și la ce rezultate practice ați ajuns?

— Facultatea noastră, prin Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu”, a primit sarcina să asigure, prin cercetare, posibilitatea valorificării unei cantități de 50 000 tone de cenușă de termocentrală anual, la executarea captușelilor canalelor de irigații și a lucrărilor de construcții pentru îmbunătățiri funciare, începînd din anul 1980. O considerăm nu numai o îndatorire profesională, ci și una patriotică, politică dacă vreți. În momentul în care, în țara noastră se construiește mai mult decît oricînd, reducerea consumului de ciment, prin înlocuirea lui în procent substanțial cu cenușă de termocentrală, devine o astfel de îndatorire: patriotică, politică. În acest sens, am cercetat și experimen-

Conf. dr. ing. Lazăr Nicolescu împreună cu studenții săi

tat dale și plăci pentru impermeabilizarea canalelor de irigații, precum și betoane și prefabricate din beton cu cenușă de termocentrală, utilizabile în construcții. Am realizat dale din beton cu ciment, cenușă, nisip și pietriș, armate cu plasă din sîrmă de aceeași marcă obținînd o reducere a consumului de ciment cu 29 la sută. În 1976, s-a executat, cu acest nou tip de dale, o porțiune dintr-un canal de irigație, în sistemul Vidra-Frumușani.

— Am vizitat de curînd acest canal, am stat de vorbă cu specialiștii de aici și ne-au confirmat excelența comportare a dalelor obținute de dv., în acest ciclu de un an. Dorința lor este de a extinde folosirea cenușilor și la alte construcții.

— Într-adevăr, interesul pentru folosirea cenușilor crește, dar ar trebui să crească și mai mult. Aceleași dale le experimentăm acum la poligonul de irigații de pe terasa Viziru (Brăila). Am obținut însă și alte tipuri de dale: din cenușă de termocentrală și var care, fiind tratate termic, după 24 de ore de la confecționare se pot pune în lucru, elimină consumul de ciment și reduce greutatea pe mp cu 33—35 la sută. În incinta facultății am executat un tronson experimental. Am obținut, de asemenea, plăci din cenușă stabilizată cu polimeri macromoleculari, pentru protecții și captușeli anticorozive, în construcțiile industriale. Rezultatele sint neașteptat de bune.

— Cum sint antrenată studenții în activitatea de cercetare?

— Studenții din fiecare an de studii participă efectiv la cercetare. Fiecare are o temă care interesează producția, o aprofundează, prezintă comunicări în sesiunile științifice ale cercurilor studențești sau elaborează proiectul de diplomă, iar după ce devin ingineri o a-

placă în practică. Studenta Anca Tuhai, azi ingineră, aplică o astfel de temă pe șantierul de irigații Berceni-Vidra-Frumușani. V-a răfărturist, spuneți, intenția sa de a folosi cenușa și la alte construcții. Așa se întîmplă cu toți ceilalți studenți.

— Stimate conferențiar Lazăr Nicolescu, sintem informați că în curînd urmează să vă apară, la Editura „Ceres”, cartea „Cenușa de termocentrală în construcții”. După cit cunoaștem, este prima lucrare de acest fel în țara noastră. În prefața pe care o semnează inspectorul general de stat Mircea Georgescu, unul dintre specialiștii consacrați în construcții, se spune: „Autorul pune la dispoziția inginerilor și tehnicienilor din industria construcțiilor și a materialelor de construcții, vaste cunoștințe care asigură utilizarea rațională și eficiență a cenușilor rezultate din arderea cărbunilor, la termocentralele din țara noastră, și care, sint convins, vor constitui un impuls, pentru noi toți, să contribuim la perfecționarea continuă a tehnicilor și tehnologiilor de valorificare complexă a acestui important deșeu, transformînd haldele dezolante de cenuși, care ocupă întinse suprafețe de teren, în noi surse de materii și energie”. Ce alte idei directoare au mai stat la baza redactării acestei cărți?

— Prea îmi cereți să vă spun totul și eu vreau să las posibilitatea și curiozitatea specialiștilor să o consulte, îndemnîndu-i să treacă de la început cu curaj la folosirea, pe scară largă, a cenușilor de termocentrală. Eficiența economică mare o vor constata singuri, și în special pe aceea de reducere a consumului de energie electrică și combustibili necesari fabricării clincherului portland.

N. MĂRGEAN ■

La Rîu Alb, un țăran își amintește de cei o sută de mii de pomi altoiți de mîna sa și visează la motoare circulare

Il cheamă Ion și Gheorghe și Popescu, are 66 de ani, trăiește într-un sat de deal din Dimbovița cu rezonanțe de legendă, Rîu Alb, în apropierea căruia familia sa s-a strămutat cu vreo patru secole în urmă. O familie de țărani cu genealogie cu grijă păstrată și heraldică proprie. Primul este menționat în scripțe în 1550, iar actuala gospodărie de la Rîu Alb s-a întemeiat cînd unul din Popești, care purta chică haiducească, i-a spus fiului, bunicul sau străbunicul lui Ion cel de azi: „Du-te, taie-ți pădure, crește vite, stăpînește!”

Bătrînul se scoală la 3 dimineața ca să ajungă la Brebu, la fineață, peste deal, peste vale, peste deal, peste vale, pînă la Negrita, unde irumpe pădurea seculară. Bunicul lui a transportat patroane (cartușe) în căruțe trase de 12 cai pentru ostașii Războiului de independență, tatăl său a căzut la Mărășești, în 1917, el însuși a luptat și el, în felul lui, pentru țară, altoind cu mîna sa o sută de mii de pomi fructiferi pe Valea Dim-

boviței. O sută de mii! S-a preocupat și de fizică, electrotehnică, geodezie, a proiectat motoare circulare, este titularul a șase brevete de invenție. Sint brevete de invenție, care, după cum se știe, nu se acordă decît în cazurile cînd se stabilește, după o atență și îndelungă examinare, caracterul de noutate pe plan mondial. Astfel, Ion Gheorghe Popescu este titularul brevetelor 42648/1964, 45395/1966, 46287/1966, 47081/1966 — unul din ele în colaborare cu fiul său Severin, maistrul electrician la Întreprinderea de rețele electrice Ploiești. Ele se referă la **motoarele circulare**. Despre ce este vorba?

— Pentru transformarea energiei elastice a vaporilor în lucru mecanic — explică țăranul de la Rîu Alb — s-au creat, după cum bine se știe, mașina cu piston și cilindru, care efectuează o mișcare rectilinie — prin apăsare — transformată apoi în mișcare circulară, precum și turbinele cu vaporii, care efectuează o mișcare direct circulară,

prin apăsare. Dar mașina „clasică”, funcționînd cu piston și cilindru, pierde, la coturi, circa jumătate din energia cedată de vaporii, cu toate îmbunătățirile aduse sistemului de paletaj și în ciuda întrebunțării vaporilor supraîncălziți. Cu scopul de a se remedia deficiențele s-au creat, în ultima vreme, diverse tipuri de **motoare rotative**, menite să realizeze o mișcare **direct circulară** prin apăsare, fără **puncte moarte**. De acest tip sint și cele patru motoare propuse de noi, care constau din... (Urmează descrierea tehnică, schițe, calcule de randament etc.).

În momentul de față deci se fac eforturi pe plan mondial pentru punerea la punct a unor motoare circulare eficiente. Așadar, nu ideea în sine prezintă elementul de mare noutate, ci soluțiile constructive, care, în măsura în care s-ar dovedi operante, ar revoluționa, poate, energia actuală, reducînd în mod substanțial pierderile de combustibil inerente motoarelor convenționale. Unii vorbesc de un salt tot

atît de însemnat ca acela determinat de trecerea de la mașina cu aburi la motorul cu ardere internă. Firește, nu există o soluție unică, se fac tatonări, pași înainte și nici Ion Gheorghe Popescu nu pretinde că ar fi descoperit el, pe un virf de deal, ceea ce alții nu au reușit pe deplin în laboratoare perfecționate. Singurul lucru pe care-l afirmă este că ideile sale, atestate și de sus-amintitele brevete de invenție, ar putea conține un fragment de adevăr și sugera o cale de urmat sau, oricum, de încercat. Or, aci stă dificultatea. Spune el:

— Nu e suficient să ai o idee și s-o brevetezi (pare simplu, dar nu e), trebuie să găsești o întreprindere care să o transpună în practică, s-o experimenteze. Eu, după obținerea brevetului, m-am adresat la „Timpuri noi” din București. Mi-au răspuns că sint prea ocupați cu sarcinile de plan, și îi înțeleg. Ar trebui, poate, organizate ateliere pentru experimentat ideile noi, brevete — la care să lucreze și inventatori — și să se admită, cred eu, și un anumit risc de nereușită: niciodată nu mergi la sigur cînd crezi ceva nou. Vorba proverbului: „Cine nu riscă, nu cîștigă”. Cel puțin așa vîd eu lucrurile. De altfel, în tehnica modernă există un grav pericol: cele mai valo-

Un cercetător de 24 de ore pe zi:

Pavel Simonfi

Aici, în acest „leagăn al sticlei“ care este Turda, vorbă deloc aruncată în vînt, de vreme ce la I.S.T., cea mai veche și mai complexă întreprindere din sector, cunoscînd, singura în țară, toate modurile de prelucrare a topiturii de sticlă, l-am cunoscut pe inginerul Pavel Simonfi. Fără să fie retribuit de I.S.T., ci figurînd pe statele de plată ale Institutului de cercetări pentru sticlărie și ceramică fină, cu sediul în București, inginerul Simonfi are, la Turda, un cuptor. De care se ocupă cu cîțiva colaboratori, tehnicianul Iacob Maier și sticlarii Valeriu Polzan și Dionisie Balla, cu ei și cu multă pasiune. O pasiune pentru care stau mărturie cele 4 foarte importante brevete de invenție realizate pînă acum, aducînd întreprinderii economii anuale de ordinul milioane de lei și industriei românești un prestigiu recunoscut, după cum vom vedea, în toată lumea, o pasiune nedezmințită de ani și ani, mai exact de 23, de cînd Pavel Simonfi, fiu de dulgher din Moldoveneștii Turdei, lucrează la fața locului, recomandîndu-se, pe rînd, muncitor calificat, maistru și, din 1964, inginer.

Parcurgînd fabrica alături de el, unitate socialistă în plină afirmare, cu 80 la sută din produse scoase la export și cu toți indicatorii considerabil depășiți (8,3 la sută la producția globală, 4,25 la productivitate etc.), am constatat, oarecum mirați, că nu există lucrător, dintr-o secție sau alta, care să nu-l cunoască, salutîndu-l în consecință. Deși zgîrcit la vorbă, ne-a lămurit în cele din urmă. „S-ar cădea, ne-a explicat, să muncesc după programul celor 8 ore pentru care primesc retribuție, dar cercetarea nu poate fi măsurată cu ceasul. Așa se face că, uneori, nu plec din întreprindere cu zilele, prin asta înțelegînd, firește, un interval de 24 de ore. De regulă, lucrurile ies bine și ce ne-am pus în minte, eu și colaboratorii mei, reușește. Alteori însă socotelele din retortă nu se potrivește cu cele din gura cuptorului, e nevoie să refacem și s-o luăm de la capăt. O dată, de două ori, de cîte ori este necesar. Cînd treburile nu merg cum ar trebui să meargă, eu am un obicei. Gîndesc umblînd. Îmi frîng mîinile și vorbesc singur. La început, cu ani în urmă, oamenii mă priveau ciudat, dîndu-și coate. Cu vremea, s-au obișnuit, ba chiar cite unul mă oprește, avertizîndu-mă că am ajuns la poartă! De aceea, pentru că mi-ați cerut o explicație, mă salută toți lucrătorii.“

Cele 4 invenții de care se leagă numele comunistului Pavel Simonfi se intitulază, în ordine, „Procedeu de fabricare a rubinului roșu de cupru“, „Procedeu de colorare a sticlei cu trioxid de crom“, „Procedeu de cimentare a produselor de sticlă“, „Procedeu de obținere a sticlei de menaj din deșeurii de sticlă semialbă argintată“, obținute, cum spune, „în cadrul unor colective mai largi“, din rîndul cărora se cer menționați, pentru că menționați sînt și pe brevetele de invenție, inginerii Vioarel Cristea și Andrei Csonka, precum și maistrul Ioan Pîrjol. Lui Pavel Simonfi îi e greu să aleagă, sentiment-

tal sau după valoarea economiilor aduse, vreuna dintre invenții, toate pîrindu-i-se la fel de importante, deși — ca să-l cităm — „mai puțin importante decît cele care vor urma“, asupra cărora, firește, lucrează în prezent. Analizîndu-le noi, cu ajutorul unei autorități în materie, inginerul Ioan Girodi, directorul tehnic al unității, credem că nu greșim afirmînd că rubinul de cupru merită înțelegerea. Mai întîi, prin eficiența sa economică neobișnuită, de cîteva sute de mii de lei într-un an, numai la I.S.T., apoi prin îndrăzneala de a fi deschis un drum, recunoscut ca atare și în străinătate, în țări cu îndelungată tradiție în fabricarea sticlei. Scriind asta, ne gîndim că procedeul imaginat și aplicat, pentru prima dată în lume, la Turda a fost brevetat în R.F.G., în Franța, în R.D.G., în Cehoslovacia și, mai recent, în S.U.A., ca o recunoaștere internațională dîncolo de orice dubiu a priorității sale mondiale.

Fără a intra în amănunte, se cade să precizăm despre ce anume e vorba. Firește, despre colorarea în rubin a sticlei, operație efectuată și pînă la Simonfi numai că după metode socotite clasice, pe care cercetătorul din Turda le-a modificat, îmbunătățindu-le, oferindu-le mai multă siguranță și, ca o noutate absolută, făcînd culoarea insensibilă la mediul din cuptor. Clasic, sticlarii foloseau pentru colorare o combinație de oxizi, intrați în reacție în chiar timpul topirii sticlei. Simonfi și colaboratorii au izbutit, după numeroase experiențe și după nu puține eșecuri, să elimine foarte costisitorii oxizi, întrebunînd pentru topire un aliaj din staniu și cupru, în amestecul pentru sticla de bază adăugîndu-se bronzul de staniu preamestecat cu soluție de silicat de sodiu.

Produse din rubin s-au exportat și se mai exportă, întreprinderea înregistrînd în acest capitol, ca și la altele, de altfel, în sectorul sticlei „Pyrom“ sau „Turdaterm“, spre exemplu, prima sticlă stabilă, rezistentă la șocuri termice, fabricată la noi în țară (de tip Jena), economii redutabile. De ordinul, la scara întregii industrii, care n-a infirziat să extindă procedeele inginerului Simonfi, al milioanei de lei, din economii propriu-zise și din reduceri masivă a importurilor. În spatele acestor realizări se află munca și strădania unui cercetător adevărat, comunistul Pavel Simonfi din Turda, devenit inventator de elită prin perseverență, ambiție și pasiune.

ANDREI GEORGESCU ■

roase idei de azi, mîine se pot demonetiza, depășite de altele și mai noi. Altfel spus, în tehnica actuală ideile au un înalt grad de perisabilitate. De ce să ne-o ia alții înainte, să descopere ei ceea ce, poate, s-a și inventat la noi? — Deci, deocamdată, așteptați?

— Nu. Lucrez la unele probleme foarte actuale de energetică și electrotehnică. Dealtfel, mai am și alte brevete de invenție care pot fi utilizate în scop didactic: 50 767/1967 — aparat pentru stabilirea mărimii diferenței în lungime dintre raza ecuatorială și polară a Pămîntului, 45 716/1966 — metodă pentru determinarea greutateii atomice a elementelor chimice.

Ar mai fi de răspuns la o tulburătoare întrebare: cum de-au fost posibile toate astea? Adevărat, contactul direct cu natura și asprimile ei ascute mîntea și trupul, asigurînd un anumit echilibru fizic și psihic, o seninătate, o liniște propice meditației și creației. Ion Gheorghe Popescu nu este nici primul, nici ultimul țăran român inventator — mulți, rămași anonimi de-a lungul veacurilor. Nu este însă mai puțin adevărat că tehnica modernă își are rigourile ei. Țăranul de la Rîu Alb nu posedă cunoștințe din domeniile cele mai absoconse, mai greu accesibile ale fizicii moderne. A reușit însă, în de-

cursul a zeci de ani de muncă stăruitoare, să parcurgă manuale de fizică tehnică destul de complicate, studii privind aparatele electrice de joasă și înaltă tensiune, lucrări de filosofie științifică și practica investigației științifice: „Arta cercetării științifice“ de William Beveridge, „Noile căi ale științei“ de Leopold Infeld, culegerea „Rolul experimentului în cunoașterea științifică“ etc. Toate aceste cărți, cu grijă adnotate — inclusiv cele cu un caracter strict tehnic — le-am văzut în mica bibliotecă din casa bătrînească a Popeștilor de pe Dealul Ciolănești.

În activitatea sa au fost și nereușite, datorate probabel și insuficienței aparatului matematic folosit, dar ele scot parcă și mai mult în evidență reușitele, rodul multor nopți de zbuicium și căutări. Va fi meditat în serile de iarnă, în căsuța troienită, asupra motoului pe care Beveridge l-a pus pe prima filă a cărții sale, „Arta cercetării științifice“: „Cercetarea științifică nu este prin ea însăși o știință, ea mai este încă o artă sau un meșteșug“. A continuat să studieze, să viseze la nou, la acele fărîme de adevăr din care uneori se țes, la început, marile descoperiri științifice.

I. NISTOR ■

2050
BUREBISTA
2000

ȘANTIERUL STRĂVECHII CETĂȚI

Iată-mă deci în drum spre un șantier arheologic adevărat. Norocul de a-l fi cunoscut mai înainte pe reputatul istoric și cercetător, profesorul universitar doctor docent Dumitru Berciu, un savant de renume și, în viața de toate zilele, un om admirabil, bonom și plin de afectuoasă înțelegere, m-a făcut să-mi înving emoția și să mă apropiez de acel spațiu-miracol de unde se extrag enigmaticele pămîntului. De la Rîmnicu Vilcea la Ocnele Mari și apoi de la Ocnele Mari la Ocnița-Cosota. Un mic indicator albastru mă obligă să ies spre stînga din șoseaua care traversează Ocnele Mari: **Cetatea Buridava — 2000 m.** Drumul în continuare este neasfaltat, dar șerpuirea sa domoală printre pîlcuri de pădure și mici petice de porumbiște, printr-un teritoriu sustras oricărei mișcări citadine, te face să privești cu mai multă înțelegere micile accidente de nivel. N-am întîlnit pînă aici pe nimeni și mă gîndesc, derutat o clipă, dacă n-am încurcat cumva drumul. Am parcurs cei doi kilometri și nimic nu-mi dă încă de înțeles că pe aici s-ar afla vreun șantier.

Am luat-o încet pe potecă, negrăbit de nimeni, ascultînd liniștea maiestuoasă a țînutului. Dacă n-aș fi recunoscut de departe silueta ilustrului profesor, n-aș fi crezut, nici de această dată, că mă aflu într-un șantier arheologic. Un șantier al liniștii. Șpaclul este singura unealtă de săpat. Degetele desăvîrșesc operația ca-ntr-o veritabilă chirurgie pe sol. Nici un gest grăbit, nici o mișcare scăpată din canonul acelei griji severe. La capătul șanțurilor săpate radiar sau în pîlniile unor crater rotunde, cei cîțiva oameni lucrează într-o desăvîrșită liniște, vîghești îndeaproape de privirea profesorului. Milenii întregi trec printre degetele lor îmbolnăvite de grijă și așteptare.

Cine poate rămîne insensibil la această deshumare a unor veacuri și milenii de civilizație peste care s-a așternut o desăvîrșită tăcere minerală? Gesturile celor cîțiva lucrători, săteni recrutați din Cosota, recompun parcă un ritual, vechi ca și lumea aceea de care se apropie cu teama parcă de-a n-o trezi din somn. Din cînd în cînd, cite unul dintre ei, presimțind parcă descoperirea, pune deoparte șpaclul și continuă să îndepărteze pămîntul cu degetele. Am putut vedea astfel născîndu-se pentru a doua oară în lumină cîteva fragmente din vase de lut între care un gît de amforă de culoare galbenă cărămizie, prelungindu-se în acoladă suplă cu o porțiune din trupul înjumătățit al vasului. Cel care a făcut descoperirea, un bătrîn din același sat Cosota, depune fragmentul la picioarele profesorului alături de alte cîteva obiecte extrase din același loc. Puține vorbe. Încă o dată mi se confirmă ideea de șantier al liniștii. Nici un alt șantier în afara celui arheologic nu are un asemenea statut particular. Marile descoperiri se fac în tăcere.

Începutul ține mai mult de legendă. Ca multe alte descoperiri arheologice din România sau din lume și aceasta a continuat firul subțire al unei „descoperiri întîmplătoare“, cum o numesc specialiștii. „Am venit aici după indicația dată de un elev din Ocnița. Însoțit de un dascăl al lui mă căutase la București. Așa am început primele sondaje în vara anului 1960 pe acest platou pe care ne aflăm acum și care era, atunci, acoperit complet cu salcimi. Rezultatele n-au fost prea îmbietoare. Doar cîteva cioburi dacice“. Îl ascult pe profesorul universitar doctor docent Dumitru Berciu, o personalitate de primă mărime, unul dintre cercetătorii cei mai avizați ai istoriei vechi, și mă gîndesc cită viscolitoare pasiune trebuie să aibă acești oameni care au puterea de a da curs relațiilor unui copil, care trebuie să selecteze permanent dintre sutele și mii de povești și legende, multe din ele despre comori, multe din ele întrefîșate sau create de imaginația poporului, grăuntele de adevăr. Cercetările au continuat, împinse înainte de pasiune și de nădejdea elucidării unor enigme privind civilizația preromană. „Am început al doilea sondaj jos, la piciorul pantei. Mi-a dat mari speranțe descoperirea unei așezări civile foarte intens locuite pe o perioadă de cîteva veacuri:

din secolul III î.e.n. pînă în secolul II e.n., mai precis, pînă la începutul aceluia secol, în vremea lui Decebal“. Cronica descoperirilor de la Ocnița-Cosota abia începea. Iată-o continuată de cel ce-avea s-o scrie literă cu literă: „Extinzînd sfera de investigație, am întreprins un sondaj de informare în partea de nord, pe culme, în 1967, deci în al șaptelea an de cercetări în această zonă. Am descoperit o cetate de pămînt cu terase și turnuri de apărare, cu palisade. Anul cu cele mai mari satisfacții a fost însă 1973. Am revenit pe culmea cea mai proeminentă făcînd săpături mai ample în locul pădurii de salcîmi. Au ieșit la iveală temelile unui sanctuar săpate în stîncă și trei încăperi subterane din care s-au scos cîteva materiale senzaționale: o mască de bronz reprezentînd un tînar, un zeu poate al războiului, sau un rege local, piesă unică în lumea dacică de la sfîrșitul secolului I î.e.n., de-o rară frumusețe și de-o desăvîrșită tehnică a execuției; din celelalte două încăperi au fost scoase cele mai vechi inscripții dacice cu litere latine pe care le cunoaștem la ora actuală. Pe un fragment de vas este scrijelit numele cetății de aici, BURIDAVA, iar pe altele am găsit numai BUR. Un argument extraordinar despre cetățile dacice. Știm sigur deci că Buridava a fost aici, exact în locul în care ne aflăm acum“.

„Pe alte cinci fragmente ceramice descoperite aici revenea numele unui personaj, REB, nume de origine geto-dacă, desemnînd, desigur, un personaj important. Dar șirul inscripțiilor de la Buridava nu se termină. Cuvîntul BASILEOS (rege sau regișor în greacă) și MARCOS (nume de origine traco-getă) descoperite pe un mare vas de cult de la sfîrșitul secolului I î.e.n. din vremea primului împărat roman, Augustus (am găsit și două monede ale împăratului, una de bronz, alta de argint), sînt argumente deosebit de grăitoare legate de procesul romanizării dacilor. Aceste inscripții dovedesc că dacii adoptaseră, cu un secol și jumătate înainte de cucerire, alfabetul latin. Cel puțin aristocrația cunoștea limbile latină și greacă. În limba lor scriau numai cu litere latine, dar cunoșteau ambele alfabete“.

Toate aceste argumente au fost citite pe verticală, într-o lectură permisă inițiatului. Un profil de pămînt poate fi citit ca o carte. Arhiva de la Buridava nu și-a divulgat însă toate secretele. Sînt ultimele zile ale investigațiilor din acest an, iar profesorul și colaboratorii săi se despart greu de biblioteca subterană de la Ocnița-Cosota. În spate, abia acum observ, vechile șanțuri sînt astupate cu pămînt, nivelate cu grijă. Poile și zăpezile vor desăvîrși lucrarea. De ce atîta grabă? O carte poate fi citită de mai multe ori. Pămîntul însă, o singură dată. În locul unui șant nu mai poate fi deschis un altul. Probele au fost extrase la prima lectură, materialele conservînd vechile civilizații au luat drumul laboratoarelor și apoi al muzeelor. Pămîntul rămîne pămînt. În cîteva saci de hîrtie, legați, sigilați, etichetați este îngîmădită ultima recoltă arheologică. În ultimul, rămas nelegat, se văd fragmente de vase și, pe unul dintre ele, scrijelit adînc, pomul vieții. Ridic ciobul la înălțimea ochiului. Însemn heraldic sau hexameter dintr-o epopee eroică? În oceanul de lumină solară desenul scrijelit de artistul dac de acum două mii de ani a strălucit o clipă întorcînd mînunchiul de raze înalturilor. Pomul vieții, același pom pe care olarii noștri îl desenează pe vasele lor, același pom cusut în faldurile ie sau plantat de țărîncile otlence în dreptunghiul de grădina al scoarței, același pom care crește odată cu stîlpii de poartă ai Maramureșului. Pomul vieții.

Înapoiiez prețiosul talisman, păstrînd însă secretul unei atingeri. Pe degete mi-a rămas parcă, sigiliu al unei melancolii eterne, înfiorarea fără nume a aceluia pom fără bătrînețe, tînar și adolescent în oricare mileniu. Nu-i un tatauaj, ci o îndrăzneală clipă de intimitate — e oare îngăduită? — cu una din circumvoluțiunile fabuloasei memorii vitale a acestui pămînt.

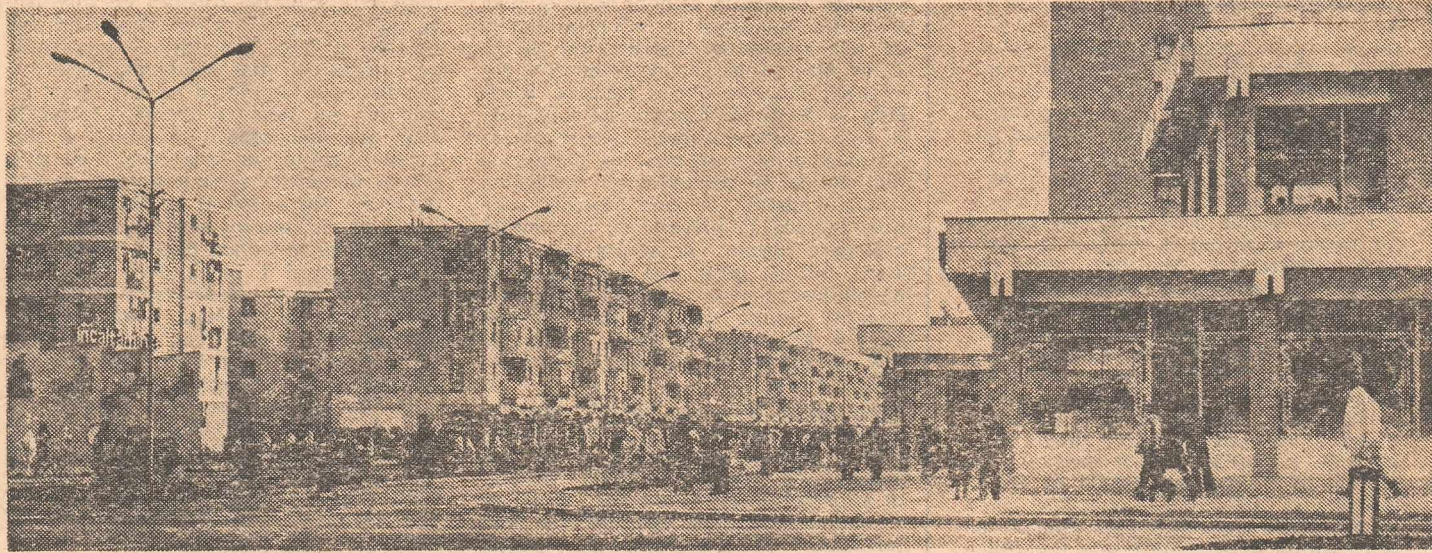
LUCIAN AVRAMESCU ■

ALBA IULIA, ORAȘ AL

„În conștiința poporului român, Alba Iulia apare peste veacuri ca un simbol al jertfelor și biruințelor în lupta pentru eliberare socială, pentru independență și unitate națională”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Un oraș bimilenar și totuși nou, fiindcă piatra veche însufletește platra nouă și istoria veche grăbește fapta istoriei.

Platoul romanilor — placă turnantă a istoriei

Cercetările arheologice efectuate cu niște zeci de ani în urmă în cartierul Lumea Nouă din Alba Iulia au scos la lumină lucruri și idei care stăteau să fie luminate iarăși de mai bine de 5000 de ani. Lumea această nouă s-a vădit a nu fi tocmai nouă. Cei 5000 de ani trimit la neolitic, la seminții și obiceiuri străvechi, la o istorie afundă și aproape fără contur. Ce se va fi întâmplat pe aici cu cinci milenii în urmă, asta-i, fără doar și poate, treaba omului savant, a celui care scrie manuale și umple cu lucruri de toată mîna, subline ori neînsemnate, muzeele. Treaba noastră ar fi să vedem cît de noi sînt cetățenii cartierului cu nume atît de bun, ce muncesc ei și cum o duc cu viața.

Dacă în atîtea locuri din țară lumea — cu tot ce-i ea, om și casă, faptă și idee — e nouă în toate privințele, la Alba Iulia și prin împrejurimi, în Bălgradul transilvănesc, în Apulum cel nimerit să fie și graniță și punte între ființa dacilor și a romanilor, în preaslăvitul și preavechiul Apoulon dacic nimic nu poate să fie nou fără a simți cel puțin respirația anticului. Nici unul dintre gospodarii care și-au ciădit casă de piatră ardelenescă nu poate să fie sigur că n-a pus la temelie odăilor lui și lespede imperială romană ori, mai dincoace, calcar de zidire voievodală.

Istoricii scriu, cu emoție și închinare marilor strămoși, Apoulon, Alba se cheamă județul și Alba Iulia urbea de azi și toate acestea zic unul și mereu unicul adevăr că aici, în inima Transilvaniei există un loc unde, de mii de ani se pune piatră peste piatră, așezare peste așezare, oraș peste oraș și neam pe neam, fără osteneală, fără frică de timp și mișcări barbare, un loc de care, într-un fel sau altul, dar întotdeauna într-unul însemnat, se leagă mari idei și nădejdi ale suflării românești din toate părțile. Alba Iulia e Alba Iulia, un oraș nu prea mare dar un oraș de începuturi, placă turnantă a istoriei și loc de încrucișare a unor interese profund naționale, un oraș știind să stea înalt și luminat în toate epocile, știind să fie cale unor uriași bărbați ai istoriei, un oraș cu viața cea de toate zilele a unei așezări urbane mai degrabă mici, o viață însă împătimită de istorie. Nicăieri în România veșnicul și efemerul nu sînt mai aproape, nicăieri nu sînt străzile mai grele și zidurile mai martire, niciunde temnița cu perete mai muced și mai gros n-a fost să îngroape puterea unui om și nici om mai tare ca

Horia. E atîta istorie în piatra Albei Iulii că celui simțitor pămîntul îi vulește sub picioare.

★

Tovarășul inginer Ioan Pleșa, primvicepreședinte al Consiliului popular municipal a lucrat ani buni la secțiile de sistematizare ale județului și ale municipiului și cunoaște temeinic problemele schiței de sistematizare. De altfel, în puține cazuri schița are atît de clar cuprins într-un perimetru problemele trecutului și ale prezentului. E de prisos să spunem că viitorului îi putem zice lesne prezent. Oamenii pe care-i întîlnim nu sînt vîrstnici, au tot ce le trebuie ca să se simtă și să se cheme prezent dar vorbesc mereu la trecut. „Chestiunea pe care trebuia s-o rezolve schița, spune inginerul Ioan Pleșa, era următoarea: avem aici platoul cu centrul vechi. E ca un simbură stelat și e probabil zona cu cele mai

multe clădiri monumentale de interes patrimonial din țară construite pe o suprafață atît de restrînsă. Ea trebuia păstrată și pusă în valoare. În același timp, noile cartiere de locuințe precum și noile investiții în industrie și social culturale trebuiau astfel chibzuite încît să nu fie apăsate de vecinătatea masivă a zidurilor de apărare ale centrului vechi. Cum se știe, Alba Iulia a fost pînă acum circisprezece—douăzeci de ani un tîrg ardelenesc de 19 000 locuitori. În cîmpie există comune aproape tot atît de mari cît fostul oraș Alba Iulia.

S-a hotărît ca orașul propriu-zis, care se găsește la est de platou, să își trăiască rostul, așa cum a fost rînduit de existența drumului național DN 1. Case transilvane în stînga și în dreapta soselei, unele dotări mărunte, cîteva clădiri impozante, care cu vremea și-au tot schimbat funcțiile. Nefiind cauali-

Horia, Cloșca și Crișan — destine întipărite în piatră, rămase vii, tefere, nestinse în inima urmașilor.

zare, fișa aceasta de oraș se sluzea de rigolele săpate lîngă drum. Construcțiile se ridicau pe un teren mlăștinos, menințat de inundații. De altfel, ultimile inundații au afectat atît de grozav municipiul încît numai un sistem de diguri complex ne mai putea asigura liniștea. Făcînd o paranteză, acum digurile se află în cea mai mare parte lor în faza finisajului, așa că nu avea a ne mai teme de Mures. Parcul din centrul orașului de jos — asta ca să și lumea de ce muncă a fost nevoie ca facem din Alba Iulia un oraș sănătos — a fost amenajat prin asanare, pămîntul fiind adus din dealul zis Mamut. anume renaștere a cunoscut urbea din Unirea Transilvaniei cu țara, dar făcînd a urma un plan. E ciudat cum acolo, care a fost unul din cele dintîi așezări cu caracter urban din antichitate patriei noastre a putut să aibă, în epoca interbelică, un grad de urbanizare atît de scăzut. Cine trecea pe aici trăiește impresii profund contradictorii: măști și modestie, copleșire și ridicare. Construcțiile din deceniile din urmă au ameliorat sensibil înfățișarea municipiului astfel că acum, părțile fiind în echilibru, urbea are un parfum de vechime pe care-l merită din plin. În vîrsta au fost construite mai mult de 6 000 apartamente, pînă în 1980 vom mai adăuga aici și în alte cîteva puncte, 50 de apartamente. Pe cornișa de vest cetății vor fi construite case cu două etaje, care să facă trecerea de cartiere noi la orașul vechi și să lăsa să stea în toată splendoarea zidurile secole de pe platou. Zonele industriale au fost gîndite și edificate astfel încît să nu fie prea mari distanțele de muncă acasă iar industria grea a fost plasată spre nord, departe de locuitori și ținînd cont de direcția vînturilor dominante”.

Intr-adevăr, cine bate orașul cu ciorul și e deschis la înțelesul construcțiilor, va trăi în Alba Iulia unele și aparte.

Platforma industrială

Că, în ciuda tuturor întîmplărilor vitregilor istoriei, care i-au sporit suferința sau au vrut să i-o întunecă Alba Iulia a rămas pentru noi toți oraș pe măsura numelui său de cîmp limpede și tulburător bătînd în toate ceasurile de cumpănă și prin toate tunile care i-au răscolit vatra, că orașul acesta a însemnat totdeauna pentru un „oraș mare” se cade s-o spunem atît mai mult acum, cînd îl privim și lumina zilei de azi și îl ascultăm cuvintele oamenilor care-i statornic destinul în istoria prezentă și viitoare țării. Și pentru ei, pentru localii Alba Iulia, acest nume fermecat, ca cîntec și ca o poezie, a însemnat oraș mare pe măsura renumelui, deși în anii imediat următori ai celui de boiului al doilea orașul stagna în atmosfera patriarhală și rămasă parțial afara timpului, de urbe de provincie mîndria lor, recunosc aceiași oameni astăzi, se însoțea cu o stringere inimă. Abia de prin 1965 încoace, și precis de prin 1968, cînd orașul a revenit municipiu și capitală de județ, fățișarea lui a început să se schimbe. Și pe cît fusese așteptarea de lungă atît de rapide au fost înnoirile.

Mai întîi, industria. În 1965 se dă în funcțiune întreprinderea „Refectoriu”. În 1971, întreprinderea de uși și piese de schimb și tot în același timp binecunoscuta fabrică „Porțelan”. Între timp au mai apărut fabricile de lapte și de pîine și, în 1975, întreprinderea mecanică avînd o turnătorie modernă, așezată mai în afară, e marginea orașului și producătoare țară, a celor mai mari piese din fabrică pentru industria construcțiilor deșini. „Astăzi, ne spunea Nicolae Rău, primarul municipiului, funcționează 15 unități industriale, din care unsprezece ale industriei republicane, una subordonare locală și trei ale cooperativei meșteșugărești. Acestea li se adăuga altele. Noile obiective economice prevăzute a se da în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui cincinal sînt întreprinderea de unelte și scule, extinderea întreprinderii de produse refractare, dublarea capacității de producție „Porțelanul” și Fabrica de covoare plătite care va avea în final o capacitate

NIRII

În zona estică, acolo unde caracterul ansilvan al urbei este evident, străle respiră un arome aer de îmbelșugare și libertate. Străzi largi, curate, lișițe, străzi cu tihnă, pentru tradiționala negrăbă a ardeleanului, care se mișcă parcă mai încet decât alții dar ure parcă ajunge peste tot mai repede decât alții, apoi lume puțină pe străzi și cetățeni cu un scop precis în mersul lor, clădiri administrative cu monumentalitatea aceea cum monotonă a tuturor cancelăriilor de peste munți, cum văpsite în culoare sprințară, verze și chiar albastru. Și copaci strașnici, u ramuri multe și negre, cu un soi de înjoasă pustietate în ființa lor lipsită de frunză dind stil Albei Iulii, un stil șor neliniștit pentru omul neînvațat u solemn. Când mai iese soarele de zărnă tîrzie, cele câteva construcții albe, mai noi și mai vechi, sticlesc și întă ascuțiți. Munții din jur ies din curile mișcătoare și lunca Mureșului e un pămînt al fîgăduinței.

★

La Muzeul Unirii, specializat cîndva e arheologie romană și științe naturale, dar devenit muzeu de importanță epuabilă abia cu munca fără odihnă unor cercetători din ultimii ani, solităm sprijinul și știința unor istorici, măști și creșcuți prin aceste părți și ubindu-le peste poate: Anghel Gheorghe, director și specialist în istorie medie, Alexandru Popa, șef de secție și specialist în istorie antică, Ioan Șerban, specialist în arta medievală. Tema înfînirii e munca lor și asta în chipul cel mai firesc, deoarece truda lor în arheologie a lămurit o seamă de lucruri importante din trecutul locului. Sigur, mulți sint oameni de știință care ne învază să ne știm strămoșii și viața lor, sigur, timpul perfecționează ideile și face din ipoteză certitudine, dar nu-i mai puțin adevărat că prin străduința și meritul profesional al cercetătorilor de la Muzeul Unirii o seamă de idei de

căpătii ale pămîntului Apoulon au ajuns să fie cunoscute bine, în întreaga lor frumusețe și profunzime.

În 1975 s-au sărbătorit 2000 de ani de viață urbană la Apoulon, străveche așezare dacică la Piatra Craivii. De fapt, studiul arheologic al așezării hallstattiene din cătunul Teleac — azi cuprins în oraș — a dovedit importanța marii cetăți fortificate de pămînt, întinsă pe o suprafață de 30 hectare și cu trei nivele de locuire. Ansamblul neolitic din cartierul Lumea Nouă, cetatea hallstattiană de la Teleac din sec. VII—VI î.e.n., cetatea dacică de la Piatra Craivii, locuită de la sfîrșitul secolului al II-lea î.e.n. pînă în secolul al II-lea e.n. și, mai apoi, coloniile romane de pe numitul Platou al Romanilor, căderea și înălțarea periodică a așezărilor urbane, eroismul ideii de urbanitate în acest loc unde s-au petrecut toate întîmplările și frămîntările de temelie ale celor două milenii aniversare sint, în timp, temeiul triadei: continuitate, romanitate, unitate.

În două milenii poate să încapă toată istoria unui neam. Alba Iulia este țara unde Mihai Viteazul a realizat unirea celor trei țări și locul unde pentru prima oară o cancelarie din Transilvania emite acte oficiale în limba română, alături de cele în limba latină și slavonă. Aici sint oasele lui Iancu de Hunedoara și litera Noului Testament de la Bălgrad. Aici sint oasele celor 20 000 de iobagi români care au sbuciumat și trudit la înălțarea cetății vechi și a porților imperiale pe unde au pățimit atîția buni și între toți Horea. În Alba Iulia s-au tras atîtea cărți sfinte ale Școlii Ardelene, pe aici au trecut drumurile lui Șincai și Bănuțiu și ale lui Barițiu și ale Iancului. Aproape de Alba Iulia stau Blajul și marea Cîmpie a Libertății unde la 3—5 mai 1848 s-a ținut istorica Adunare Națională. Și tot o Mare Adunare Națională proclamă la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, mare piatră turnantă a istoriei. Unirea Transilvaniei cu țara, pentru totdeauna și irevocabil.

Sint lucruri ce-și relevă semnificațiile din fiecare fibră a acestui oraș transilvănean, unde piatra veche însuflește piatra nouă și istoria veche grăbește fapta istoriei.

TUDOR OCTAVIAN ■

rială — izvor al împlinirilor

mult peste un milion metri pătrați covoare pe an. Dealtfel, la sfîrșitul acestui cincinal valoarea producției globale industriale a municipiului va trece peste 10 miliarde lei*. O cifră semnificativă, atestînd ascensiunea rapidă a orașului, industrializarea, transformarea lui într-un puternic centru muncitoresc.

În urmă cu doisprezece ani, numărul celor care lucrau în industrie era de 5 800. Acum Alba Iulia are peste 20 000 de muncitori care lucrează în întreprinderile noi și moderne, după cum arătam, și locuiesc în apartamentele confortabile ale cartierelor, tot noi, ale orașului. În primul rînd în vastul complex de locuințe, cu peste 6 000 de apartamente, care s-a construit pe Platoul Romanilor, mai sus de vechea cetate a Bălgradului. Un alt cartier, Ampoi, este pe cale de a lua ființă între marginile orașului și platforma industrială Nord-Bărăbanț, urmînd ca în el să se mute, pînă în anii '79—'80, 1 400 de familii. În același timp s-a modernizat rețeaua comercială, turistică și de servicii a municipiului. Numai pentru extinderea spațiilor comerciale, de exemplu, s-au alocat în acest cincinal peste 40 milioane de lei. Un alt capitol, ocrotirea sănătății, a primit de asemenea din partea organelor de partid și de stat locale atenția cuvenită. Ridicarea noului Spital județean cu o capacitate de 1 037 de paturi ar putea fi un exemplu, după cum și numărul medicilor care lucrează în prezent, 134, și al personalului mediu sanitar, 601, față de 70 și respectiv 243 cîți erau în 1968. Dar multe laturi ale vieții orașului se măsoară astăzi, comparativ, prin datele de referință ale celui an 1968. Dacă la începutul deceniului trecut în Alba Iulia doar șoseaua națională era asfaltată, în prezent numărul străzilor cu asfalt sau pavate cu piatră se ridică la peste 80, majoritatea fiind modernizate, astfel, după anul de constituire a județului. Dacă vom adăuga că în același orașul avea un singur liceu iar astăzi are opt, vedem că nici învățămîntul nu face excepție, după cum nu face excepție de la același mod de exprimare — prin comparație — viața culturală a acestui oraș care dispune acum de două case de cultură — una dintre

ele s-a ridicat tot în ultimii ani — nouă cămine culturale în localitățile suburbane, două cinematografe, un complex muzeistic, mai multe biblioteci municipale, de școală și de întreprindere, cluburi pentru tineret. Fiindcă astăzi cultura se află la îndemîna tuturor celor ce-și duc viața în strădania de a ridica Alba Iulia și de a-i statornici numele, ca oraș de primă importanță al țării, prin dreapta măsură a renumelui său.

De sus, de pe terasele albe ale Platoului Romanilor, drept în față se zăresc zidurile încenșate de vreme ale Cetății iar mai departe, spre stînga, halele platformei industriale a municipiului; în partea cealaltă, către dreapta, se află întreprinderea „Porțelanul”, nu departe de Dealul Furcilor, acolo unde Bălgradul a fost martor și a privit cu lacrimi supliciu lui Horia și Cloșca, după cum cu un secol și ceva înainte, fusese martorul intrării triumfale a principelui pornit să stringă cele trei trunchiuri românești în același gînd și sub aceeași voință, iar un veac și ceva mai tîrziu avea să poarte în ochi bucuria visului izbîndit pentru totdeauna a Unirii.

Istoria își alege adeseori un loc unde concentrează bătăliile sale pentru viitor.

Alba Iulia a fost întotdeauna un asemenea loc.

Un asemenea loc este și astăzi, după cum ne arată simbolurile industriei înscrise pe stema județului și după cum se vede, concret, din munca și viața înfrățită a românilor, maghiarilor și germanilor care știu atît de bine, din tată în fiu și din familie în familie, că trecutul a însemnat o lungă, aspră, dramatică luptă pentru un timp care să facă dreptate.

Alba Iulia, oraș bimilenar, care-și datorează însă înfățișarea de-acum, așa cum dovezile cele mai recente ale istoriei sale ne arată, puterii și voinței țării așa cum s-au împlinit ele în hotărîrile Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, este un oraș căruia i s-a făcut, astfel, dreptate. Dreptatea demnității socialiste.

DUMITRU ELIADE ■

Vrancea — teritoriu dinamic al dezvoltării

(Urmare din pag. 1)

foșcaneană consemna, ca unitate mai importantă, doar fabrica de mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului. În cincinalul trecut, această industrie și-a anexat, în cadrul aceluiași combinat, o fabrică de plăci fibrolemnoase, dar și ramuri noi, precum construcțiile de mașini și prelucrările metalice, industria vinurilor etc. În cincinalul pe care-l străbătem, doar în primele luni ale acestui an, au intrat în producție trei mari unități economice, de interes republican, adică o fabrică de tricotaje (cu o lună înainte de termen), o filatură de lînă pieptănată, o întreprindere de prelucrare a maselor plastice. Tot în anul acesta și tot în Focșani, s-au „atacat”, ni se spune, alte trei investiții de importanță republicană. Așadar, într-un singur an, trei premiere industriale și, lingă ele, trei premiere constructive, toate de anvergură, adică un efort de creație ce așază acest an 1977 — anul marelui forum al comunistilor, care își va începe lucrările peste câteva zile — în piscul unui întreg deceniu al dezvoltării Vrancei, adăugînd previziunilor stabilite acum trei ani, la Congresul al XI-lea al partidului, dimensiuni inedite, orizonturi adesea noi.

Nu-i o metaforă. Fiindcă acestea și alte, importante investiții, sint, ni se spune, „suplimentare cincinalului”, reprezintă, cu alte cuvinte, acel adaos de forță, de tumult constructiv, de intensificare a ritmurilor înaintării (ritmuri care înseamnă, în acest cincinal industrial al Vrancei, o creștere de 18,7 la sută pe an!), menite să aducă grabnic acest ținut, cîndva ocultat de civilizație, la unisonul dezvoltării întregii țări.

O investiție suplimentară preține, în chip firesc, un efort întreg de muncă și de creație, sau, altfel spus, o investire a acestui efort cu date noi, ținînd, deopotrivă, de tehnică, de capacitatea tehnică, de știința de a munci, deci de profesionalismul oamenilor și, nu în ultimul rînd, de conștiința lor.

Cel ce ne spune aceste cuvinte e un fiu de țaran din Slobozia-Cioraști, sat din preajma Focșanilor. Îl cheamă Mihai Vlăscănu, e inginer și, în luna septembrie a acestui an, a fost numit directorul viitoarei Fabrici de vase emailate. Construcția fabricii a început și ea, tot în septembrie, deci acum vreo două luni și ceva, dar, la ora de față, ea e deja o prezentă și încă una pregnantă, în peisajul platformei industriale de la hotarul de miazăzi al orașului. Șiruri de stîlpi de beton, înalte coloane susținînd edificiul unui cer încă blînd sub crepusculul lui noiembrie, cer prig apele căruia vislesc cu gesturi solemne, ample, patetice, brațe de maracale-gigant, comandate de oameni tineri, lasă să se străvadă, în cuprindere, ca și-n adîncime, spre un orizont frămîntat de excavatoare și de buldozere (acolo se sapă fundațiile viitoarelor laminoare), liniile unui desen care, peste puțin, își va împlini contururile. Construcția, aflăm... a demarat cu dreptul, într-un ritm al înaintării care, ne spune tînărul director, „a spart toate graficele”, ceea ce face ca, la acest ceas, desenul ei să fie mai plin, mai robust decît prevăzuse planul. La 30 octombrie, constructorii au înscris, pe calendarele lor, data de 30 Decembrie, raportînd deci o devansare cu două luni a termenelor de execuție. Ni se destăinuie, la întrebarea reportericească clasică, de rutină, și niște „secrete” ale acestor ritmuri, „secrete” ce, enunțate, par simple ca bună ziua (o bună colaborare constructor-beneficiar-proiectant, o bună organizare a muncii, o bună folosire a forței de muncă), secrete ce, convertite în realitatea stîlpiilor de beton care duc, sărînd treptele graficelor, spre zarea anului 1978, par tot atîtea semne de exclamare însoțind niște cifre, însoțind procentele de depășire a științei de a munci, a entuziasmului și a dăruirii. Cei ce lucrează pe șantier sint focșeneni (cam 20 la sută din constructori), sint din comuna din preajmă (cam 80 la sută), sint deci, în marea lor majoritate, navetiști, și ei, acești navetiști, acești muncitori-țărani, au lucrat, de la bun început, și încă lucrează, profitînd de acest cer incredibil de luminos sub calendarele iernii, nu opt ore pe zi, ci cite zece, au lucrat și lucrează duminicile, renunțînd la gospodăria din sat, lăsată pe seama nevestelor, depășindu-și deci mai mult decît entuziasmul, mai mult decît pasiunea de a munci. Constantin Untu, betonist, de fel din satul Suraia, aflător la vreo 30 de kilometri, conduce o echipă de vreo douăzeci de inși, unii tot din Suraia, alții din satul vecin Vadul Roșca, „creșcuți aici”, zice el, deși mai toți sint trecuți de prima lor lînerete, adică deveniți muncitori aici, pe platforma edificării industriei focșene. Toți stîlpii prefabricați ce susțin cerul construcției sint turnați de această echipă. O întreprindere specializată, ne spune ing. Mircea Moșanu, șeful de șantier, n-ar fi putut să-i toarne mai bine, i-ar fi turnat în schimb, mai scump, în prețel lor intrînd și transportul, și operațiile de încărcat și de descărcat, asta fără să mai vorbim de timp, ce, evident, s-ar fi lungit, rămînd poate în urma graficelor. Sudorul Ion Wagner, de fel din satul Golești, conduce o brigadă complexă, cu goleșteni (și cîțiva negoleșteni, dar cu aceleași obșirii de sat vrancean) deveniți sudori, lăcătuși de confecții metalice, montatori de prefabricate. Ei au executat, aici, pe șantier, cam o treime, dacă nu chiar mai mult, din așa-numitele „grinzi pentru luminatoare

din profile expandate”, elemente constructive pretențioase, pe care, de regulă, le fabrică o industrie specializată, ele cerînd o mare precizie și o sudură de calitate înaltă. Să-l notăm, zice șeful de lot, Aurelian Manole (cel mai tînăr inginer de pe șantier, venit pe această platformă direct de pe băncile facultății), și pe dulgherul Gheorghe Iorga (cel mai tînăr șef de echipă, goleștean ca și Wagner), autorul cofrajelor pentru stîlpii fundațiilor, deci omul care, cu echipa lui, a creat, mereu în avans, fronturi de lucru pentru ceilalți.

Sigur, ca să poți „fabrica” pe șantier tot ce-ți trebuie, de la stîlpi de beton la confecții metalice, este nevoie de o bază tehnică, de o bază proprie de producție, bază ce, pe platforma industrială a Focșanilor, funcționează din plin, cu un regim de veritabilă întreprindere „cu tradiție”, coordonată de Trustul de construcții industriale Brăila, Grupul de șantiere Galați, servind toate noile edificii, în funcție de priorități, de urgențe, de importanță, deci cu o coerență, dacă se poate spune astfel, a demersurilor sau a serviciilor, deopotrivă severă, strînsă, unitară, dar și mobilă, vie, dinamică. Dacă adăugăm și faptul că toate obiectivele noi platforme se folosesc de „utilități în comun” (o unică centrală termică, cu o rețea de conducte pornind spre fiecare obiectiv, o unică stație de 110 kV, deci energie electrică centralizată, o unică sursă de apă, deci alimentare cu apă centralizată, o singură stație C.F.R., cu racorduri la toate noile unități), avem, din nou, imaginea unei coerențe a gesturilor, a unei perfecte sincronizări a lor, sub o comandă riguroasă și fermă, ceea ce face ca nici un strop de efort, de forță, de energie, să nu se piardă, ceea ce face ca munca omului să poată rodi plener și eficient. Nu se pot naște inițiative robuste, precum cele semnate de Untu, Wagner sau Gheorghe Iorga, nu se poate emancipa fantezia, nu pot fiși idei îndrăznețe, e de părere directorul Mihai Vlăscănu, decît într-un cadru ce, prin stringența organizării, eliberează omul de servicii precum grijile aprovizionării sau alte mai mici ori mai mari „amănunte” ce țin adesea munca pe loc.

Discuția pe care o reproducem are loc într-o mică baracă de lemn, în care directorul Vlăscănu, șeful de șantier Moșanu, șeful de lot Manole și foarte tînărul diriginte Dan Radovici (și el focșean) își impart o singură masă, un scaun și, așezată într-un precar echilibru pe doi butuci, o scîndură tapetată cu plastic verde, improvizată în banchetă. Aici, într-un spațiu cit palma, e un du-te-vino de oameni, zilnic se fac angajări, nou-veniții așteptînd, ni se spune, „testarea” cunoștințelor și a aptitudinilor (unii vor intra direct în producție, alții la cursuri de calificare), aici, într-un spațiu cit palma, poți urmări, pe viu, lingă graficele cu dinamica producției, dinamica, încă în toi, a nașterii și a dezvoltării tinerei clase muncitoare a Vrancei.

Ce li se oferă nollor muncitori ai Focșanilor, pe lingă calificare, pe lingă tehnică, pe lingă structurii organizatorice care fac eficientă munca lor, dăruirea lor? Platforma industrială din sudul orașului e mărginită de o șosea de asfalt și, dincolo de asfalt, lingă liniștea vizitatore a unei cîmpii (un viitor mare parc?), e un cvartal de blocuri, așa-numitul „Cartier Sud”. E cel mai mare cartier nou al Focșanilor, are, la ora de față, peste 7 000 de apartamente, cum și o serie de cămine pentru nefamiliști, deci numai ei, acest nou cartier, destinat muncitorilor și constructorilor noii platforme industriale, este de peste 10 ori mai mare decît tot spațiul locativ construit în Focșani și în Vrancea între anii 1944 și 1968. Într-adevăr, pînă la înființarea județului, într-un răstimp întins pe aproape un sfert de veac, în actualul teritoriu al Vrancei se construiseră doar 624 apartamente, și, dacă actualul cincinal prevede edificarea a peste 12 000, cele mai multe în Focșani (a căruia populație, în ultimul deceniu, a sporit cu 20 000 de oameni, în covîrșitoarea majoritate muncitori și constructori), va trebui să mai notăm, în cartierul de care ne ocupăm, și amenajarea unei mari cantine-restaurant, a unei fabrici de preparate culinare, a numeroase alte înlesniri sau dotări socio-culturale, inclusiv de ordin sportiv (stadionul „Milcovul”, inaugurat în 1975, se află tot în această zonă), inclusiv în ce privește transportul în comun (capătul tuturor liniilor de autobuze se află aici, adunînd, în acest nod simbolic, ca într-o inimă, toate arterele de muncă și viață, întregul mare, fierbinte palp al clipei de azi al orașului, al ființei lui și al devenirii lui).

Că cifrele viitorului vor prinde viață, faptele o atestă mai mult decît relevant. Angajamentul muncitoresc al Vrancei, în cîntecul Conferinței Naționale a P.C.R., prevede, pînă în 1980, o producție suplimentară de 1,3 miliarde lei. În ajunul Conferinței Naționale a partidului, care va dezbate și aproba suplimentarea producției industriale a cincinalului, suplimentarea volumului investițiilor, oamenii Vrancei, zecile de mii de constructori, de muncitori, de tehnicieni, de ingineri, calificați în acești ani ai Congreselor al X-lea și al XI-lea ale partidului, deveniți, practic, ceea ce sint doar în răstimpul unui deceniu — deceniul cel mai fertil din istoria nouă a țării — răspund „prezent!” prezentului, răspund „prezent!” viitorului.

ILIE PURCARU ■

Cronica (293, 294, 295, 296, 297)

ZALĂU, 23 noiembrie, ora 22,15. La cererea publicului, cerere care a fost luată în considerare cu deosebită atenție, ca de obicei, Cnaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra” — cnaclu condus de poetul Adrian Păunescu — a revenit miercuri la Zalău pentru o nouă intimplare literar-artistică. Ora tîrzie la care a început ședința își găsește motivare deplină în programul deosebit de încărcat pe care o parte din membrii cnaclului l-au avut în acest turneu, aici referindu-ne în special la conducătorul lui, poetul Adrian Păunescu, care a realizat în aceeași seară, la Zalău, și o nouă înregistrare pentru emisiunea de televiziune „Antena vă aparține”. Deci, după trei ore de spectacol înregistrat, cei prezenți în Casa de cultură a sindicatelor au putut asista la o nouă ședință a cnaclului, ce avea să se dovedească la fel de reușită ca prima petrecută pe meleagurile Sălajului. Timp de două ore am ascultat câteva recitaluri de muzică tînă de calitate, într-un spectacol la care sala a vibrat exact așa cum era de așteptat, adică în deplină concordanță cu ideile și idealurile rostite din scenă. Marcela Saftiu a cîntat „Vint de seară”, „Baladă lunii mai”, „Singură poveste” și „Dona, dona”, după care a urmat Adrian Ivanîchi cu „Vinare de vînt”, „Amiaza” (pe un text de A. Șorobetea, un cîntec deosebit de aplaudat) și „Ploaia care va veni”. Victor Socaciu a interpretat „Sub scutul amurgului”, „Rugăciunea lui Iov” și „Oltule”, iar Vali Sterian „Amintire cu haiduci”, „Educație prin cîntec”, „Antirăzboinică” și „Cîntec de oameni”. Miraculosul Radu Gheorghe ne-a încîntat din nou cu povestea lui Ionel Taflan („Prietenia defunctului”) și ne-a strecurat o părere de rău pentru faptul că Eugen Seceleanu scrie atât de rar... Ne-a uimit din nou excepționalul Dan Andrei Aldea („Lumină lină”, „Brad bătrîn”, „Om bun”, „Cîntecul bufonului”), un virtuoz al chitarei de la care ar putea învăța foarte mulți. Dan Aldea folosește de la o vreme, pentru a da noi sonorități muzicii sale, un mic trî de oțel așezat pe degetul mic al mîinii drepte. Tehnica nu este nouă (acest obiect se numește dealfel „battle-neck”), dar trebuie reținut faptul că Aldea nu a avut la dispoziție nici cele mai elementare instrucțiuni pentru a o învăța — singura cale spre perfecțiune rămînînd lungile nopți nedormite pentru exercițiu, căutările îndelungate, ambiția de a deveni tot mai bun.

TIMIȘOARA, 24 noiembrie, ora 18,30. După un „salt” de peste 300 de kilometri, Cnaclul „Flacăra” a sosit la Timișoara, adică într-unul din acele orașe ale țării la care membrii cnaclului ar putea să susțină intimplări de muzică și poezie în toate săptămînile anului, avînd succesul asigurat pentru fiecare ședință. O sală plină deci (Sala sporturilor), cu mai bine de 3000 de oameni, ne-a așteptat cu sufletul la gură pentru a ne mărturisii iubirea și deplina adeviziune la lucrurile petrecute în cnaclu. Spun ne-a așteptat, pentru că într-adevăr spectacolul a fost întîrziat cu o jumătate de oră, timp în care însuși conducătorul cnaclului a avut o serie de indoilei cu privire la posibilitatea de a susține ședința și la succesul ei. Dar dacă la început au existat, cum spuneam, unele incertitudini — trebuie să subliniem că ele au fost cu totul fără temel, intrucît intimplarea literar-artistică de la Timișoara a fost o nouă mare reușită a cnaclului, lucru pentru care și-au adus contribuția atît membrii săi, cît și minunatul public tînăr timișorean, care a cîntat fără zăbavă, s-a entuziasmat sau s-a lăsat cuprins de emoție. S-a ridicat în picioare și a aplaudat torențial vreme de mai bine de cinci ore — și probabil ar fi făcut-o în continuare dacă nu ar fi trebuit, la urma urmei, să existe totuși un final. În ceea ce privește calitatea interpretărilor, este aici momentul de a sublinia că membrii Cnaclului „Flacăra” reprezintă în momentul de față un colectiv mai restrîns — din care nu lipsesc însă, cu câteva mici excepții, cele mai reprezentative nume ale muzicii tînere românești. Astfel spus, să remarcăm că și la Timișoara spectacolul a fost susținut nu atît numeric, deci cantitativ, de membrii cnaclului — ci în primul rînd calitativ, nemaexistînd deci apariții foarte bune și avaritii bune — ci numai excepționale. Spectacolul a cîstigat deci în substanță și, dacă timpul de desfășurare

Cea mai de pomina noapte intimplată in Sala „Olimpia” din Timișoara

a rămas același, e bine să subliniem că în felul acesta fiecare membru al cnaclului are mai mult timp la dispoziție pentru a-și impune personalitatea scenică, valoarea sa. Deci, nu mai puțin de zece piese a cîntat Marcela Saftiu (în plus, față de repertoriul obișnuit, „Cu alte cuvinte”, „Omăclun” și „Vint de seară”), nouă piese Dan Andrei Aldea, șapte Valeriu Sterian, șase Victor Socaciu (un cîntec mai rar interpretat — „Dincolo”, pe versuri de Adrian Păunescu) și tot șase Adrian Ivanîchi (ca nouitate „Balada guresei Coquette”). Trebuie să spunem despre Adrian Ivanîchi că el a schimbat total mersul spectacolului, de la bine spre excepțional, izbutind să încălzească sala și s-o aducă la nivelul de participare la care avea să rămînă pînă la sfîrșit. Dealfel, este locul să remarcăm progresul în care se găsește Adrian Ivanîchi, poate puțin lent, dar foarte sigur. Eugen Cristea (din nou în cnaclu nostru) și Grete Avram au interpretat cu mult succes șapte cîntece: „Către...” (A. Pușkin), „Avram Iancu” (Ana Blandiana), „Let it be” (Beatles), „Amintirile false” (Ion Vinea), „39” (din repertoriul formației „Queen”), „Nobody Knows” (Johnny Cash) și „La mauvaise réputation” (Georges Brassens). Tot Eugen Cristea a recitat parodiile lui Marin Sorescu „Sentimentul fructelor și al legumelor”, „Rătăcesc pe străzi”, ca și poezia „Șchițe pentru un umanism proletar” de Nicolae Labiș. Tot Eugen Cristea a făcut pantomima „In tren”, după care Radu Gheorghe a interpretat „In... alt tren”, desigur o reușită improvizată. Dar Radu Gheorghe a mai făcut și „Prietenia defunctului” și „Broasca testoașă”, primind binemeritatele aplauze. Un grup localnic (V. Chiser, D. Fischer, H. Căbui, D. Caran), pe numele lui „Fîntina domnească”, a cîntat două piese: „Excursie în anul 2000” și „Bun găsit”, iar poeziile unui elev timișorean, pe nume Geo Naan („Vine?”, „Poveste din vestul sălbatic”), au fost interpretate cu umorul necesar de Radu Gheorghe. Încheiată după ora 1, prin recitalul de nu mai puțin de zece piese al lui Mircea Vintilă (o adevărată „stea” a muzicii tînere), seara de muzică și poezie de la Sala Olimpia din Timișoara a fost cu adevărat una dintre cele mai reușite din cîte subsemnatul a apucat să vadă, un nou triumf al tineretului revoluționar, al muzicii și poeziei de calitate, al lucrurilor făcute cu temeinicie. Drept pentru care, la fel ca la Zalău, poetul Adrian Păunescu a promis o revedere peste numai două zile, în același loc!

ARAD, 25 noiembrie, ora 20. Un public la fel de receptiv și de nerăbdător pentru reîntîlnirea cu membrii Cnaclului „Flacăra” ne-a așteptat la Palatul culturii din Arad, unde aproape o mie de oameni s-au înghesuit într-o sală, totuși mică în raport cu genul de spectacol al cnaclului nostru. Lucrurile se vor îndrepta fără nici

o indoială peste numai cîteva săptămîni, cînd la Arad se va da în folosință noua Sală a sporturilor, cu o capacitate într-adevăr mai aproape de aspirațiile și stîmna tinerilor arădeni pentru asemenea manifestări. Dealfel conducătorul cnaclului a și promis în finalul intimplării literar-artistice că vom reveni odată cu inaugurarea Sălii sporturilor, pentru o nouă ședință la Arad. Au participat Marcela Saftiu (șapte cîntece), Victor Socaciu (cinci), Adrian Ivanîchi (cinci), cuplul reunit Valeriu Sterian-Sorin Minghiat (șase cîntece), Mircea Vintilă (șapte), Dan Andrei Aldea (tot șapte, dar a primit atîtea aplauze și atîtea rugămînti de a reveni pe scenă încît la un moment dat nici nu mai putea cînta de ele!), Eugen Cris-

te și Grete Avram (șase piese). Mihail Stan a recitat poeziile lui Dumitru Popescu „Pace”, Gh. Pituț „Sisif”, Ion Gheorghe „Tot mai des visez pămîntul” și Marin Sorescu „Minunea”. La Arad membrii cnaclului au lansat și un cîntec nou, pe numele său „Cumbaya”, din repertoriul cîntăreței Joan Baez, piesă reluată de mai multe ori atît în varianta engleză, cît și în cea română, în traducerea lui Adrian Păunescu. Împreună cu Vali Sterian a cîntat și sala, care a prins foarte repede sensul și cuvintele acestui cîntec antirăzboinic din creația folk americană. Un singur fragment este, fără indoială, semnificativ: „Cineva cînta, Cumbaya, / Arme nu mai vrem, Cumbaya, / Pruncii să-i salvăm, Cumbaya!” Pentru reușita intimplării literar-artistice, poetul Adrian Păunescu a adresat, de această dată, cuvinte dintre cele mai frumoase autorităților și oamenilor care au primit cu toată grija cnaclul la Arad.

Singură poveste (text și muzică de MARCELA SAFTIUC)

Și spune-voi azi cum a fost și s-a dus
Cum pornit-a spre-albastrele creste
In zi fără nume, n'cuvîntul nespus
Călătorul din astă poveste
Își poartă povara de haruri
Plecăt e cu noi deși a-nserat
Peste locul cel fără de veste
Și drumul subțire spre tot ce-am visat
Este singura noastră poveste

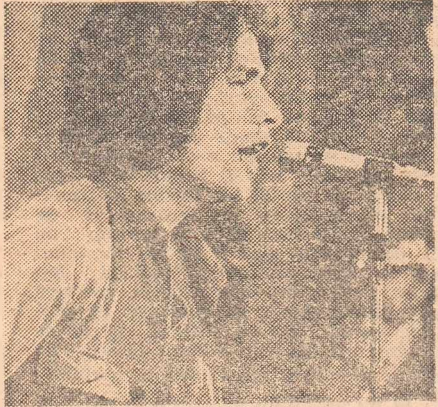
tea și Grete Avram (șase piese). Mihail Stan a recitat poeziile lui Dumitru Popescu „Pace”, Gh. Pituț „Sisif”, Ion Gheorghe „Tot mai des visez pămîntul” și Marin Sorescu „Minunea”. La Arad membrii cnaclului au lansat și un cîntec nou, pe numele său „Cumbaya”, din repertoriul cîntăreței Joan Baez, piesă reluată de mai multe ori atît în varianta engleză, cît și în cea română, în traducerea lui Adrian Păunescu. Împreună cu Vali Sterian a cîntat și sala, care a prins foarte repede sensul și cuvintele acestui cîntec antirăzboinic din creația folk americană. Un singur fragment este, fără indoială, semnificativ: „Cineva cînta, Cumbaya, / Arme nu mai vrem, Cumbaya, / Pruncii să-i salvăm, Cumbaya!” Pentru reușita intimplării literar-artistice, poetul Adrian Păunescu a adresat, de această dată, cuvinte dintre cele mai frumoase autorităților și oamenilor care au primit cu toată grija cnaclul la Arad.

TIMIȘOARA, 26 noiembrie, ora 21 și ora 22,30. Unul din cele peste o sută de bilete primite de conducătorul cnaclului, în timpul spectacolului: „Sensibilitate și mare putere, adevăr și multă conștiință — acesta ești tu. Cnaclul „Flacăra”... Te salutăm cu multă căldură, deopotrivă cu salutul adresat minunatelor valori artistice autentice adunate în jurul tău, talente tînere, la fel de tinere ca tine, puternice, la fel de puternice ca tine, ca tot tineretul acestei țări. Sint elemente comune care

garantează acum și întotdeauna puterea existenței tale!” Semnează un grup de spectatori, toți de la IPROTIM Timișoara. „Am revenit la Timișoara — spunea la rîndul său Adrian Păunescu — din respect pentru publicul excepțional care sinteți! Vom înregistra împreună cu dumneavoastră și cu ajutorul camerelor de televiziune o oră de muzică și poezie, pe care televiziunea intenționează să o transmită pe micile ecrane în noaptea de Anul nou”. Iată deci că, deși aflați cu 35 de zile înainte de schimbarea anului, am putut trăi împreună cu „muntele de oameni” care și-a găsit loc în Sala Olimpia o minunată noapte de iarnă, o sărbătoare în avanpremieră nopții de Anul nou. N-a lipsit, practic, decît bradul împodobit fastuos — dar au fost din nou prezente cele mai bune cîntece și poezii din cnaclu, într-un spectacol care va rămîne de neuitat chiar pentru obișnuiții lui. Cu privire la membrii cnaclului am făcut pînă aici tot felul de referiri. Ei au cîntat excelent, bucurîndu-se de mare succes mai toate piesele pe care le-am amintit și înainte. Vom face aici însă o mai lungă referire la publicul timișorean, care merită într-adevăr toate laudele. Am întîlnit deci o sală excepțională, un public tînăr (de la copii de 7-8 ani pînă la oameni maturi, dar totuși tineri în conștiință), un public educat în spiritul muzicii tînere, cunoscător profund al pieselor cîntate pe scenă. O sală care a știut să tacă, tîntuită în admirație, la cîntecele lui Dan Aldea sau Marcela Saftiu, să se amuze pînă la lacrimi de recitalul lui Radu Gheorghe, să se entuziasmeze pînă la a se cutremura întreaga Sală a sporturilor la alte momente de ritm ale spectacolului. Un public excepțional, dar care simte încă nevoia de a fi canalizat, în energiile sale, pe calea cea bună a muzicii și poeziei de calitate, nu a submedicrităților de același gen, a improvizăției și imposurii. Să remarcăm totuși, pentru că am pomenit și de bilete, o întrebare: „Nu vă simțiți obosiți?” Răspunsul a fost „Ba da, dar imi înving oboseala!”, lucru lesne de înțeles dacă amintim că Adrian Păunescu a intrat simbata trecută în Sala Olimpia la ora 17 (pentru o nouă emisiune „Antena vă aparține”), pentru a rămîne în același loc, și nu ca spectator, ba dimpotrivă, pînă după ora 2, în noaptea de a doua zi!! În ceea ce privește programul, vă rezervăm plăcerea de a-l urmări la televiziune în noaptea Anului nou. Nu au lipsit desigur nici una dintre piesele cele mai cunoscute ale Marcela Saftiu, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Dan Andrei Aldea, Adrian

Adrian Ivanîchi

Valeriu Sterian

D. GRECU

Principala caracteristică a celei de-a doua ediții a Festivalului național mi se pare a fi un înalt grad de competență

— Pe dumneavoastră, stimată Irina Loghin, vă cheamă chiar așa?

— Da, exact așa.
— Vorbiți-ne despre cetățeană Irina Loghin.

— M-am născut pe 19 februarie 1940 în comuna Gura Viteoarei, aparținând de orașul Vălenii de Munte, județul Prahova. Școlile primară și elementară le-am făcut în comună. Apoi, am urmat cursurile școlii de artă populară din Ploiești. Mi-am dat bacalaureatul în București. În momentul de față lucrez la Filarmonica „Gheorghe Dima” din Brașov. Domiciliu în București, sint căsătorită cu maestrul emerit al sportului, fostul campion mondial la lupte Ion Cernea, am un băiat de 1 an și 9 luni și peste două luni voi avea un alt copil. Mi-am dorit însă copii de la vîrsta de tinerețe...

— Procedați la fel, adică prezentându-vă cartea de vizită, cu interpreta de muzică populară Irina Loghin.

— Provin dintr-o familie de țărani. Sintem 6 frați, eu fiind a cincea. Tata ne strîngea obligatoriu pe toți 6 în fiecare seară, ne așeza pe pat și ne punea să cîntăm. Cîntecul „Iacă bade ce-au! eu” îl știu încă de atunci. Tata are 72 de ani, știe notele și solfegiază în

continuare. Eliberată din acest „pat al lui Procust”, am început să dirijez corul școlii. La prima serbare de sfîrșit de an, eram în clasa a doua, am cîntat „E așa senină mama”. Plîngeau toți părinții din sală. La căminul cultural din comună am cîntat de la 8 la 17 ani. Paralel cîntam la stația de radioficare și ajunsesem destul de cunoscută în fostul raion Teleajen. Trebuie să menționez că aveam alături pe sora mea Florica, dialogam cu ea prin cîntec. Și dansam, dar, înaltă fiind, mă puneau să mă costumez ca băiat. În anul al doilea al școlii populare de artă, profesorul Cristescu mi-a spus: „Dumneata știi ce ai în gît? O comoară!” La puțin timp, fratele meu Ionel a venit cu ziarul „Informația Bucureștilui” unde la anunțuri scria negru pe alb că Ansamblul „Ciocîrlia” angajează o solistă de muzică populară. Era într-adevăr un post, dar pentru el erau 200 de pretendente.

— Și?

— Deși reușisem, nu mi-a plăcut, credeam că publicul din București nu mă agrea și am fugit unde lucrasem înainte de a da concurs, la Fabrica de geamuri Scăeni. Înainte am fost centralistă la poșta din Vălenii de Munte. De la ansamblu am venit însă urgent doi tovarăși care au reușit să mă convingă să mă întorc. M-am întors și primele spectacole mi-au risipit îndoiele. De aici a început greu — sușul meu. Am avut o mare șansă fiind prietenă, tovarășă de bucurii și tristeți cu marile soliste Angela Moldovan și Ileana Sărăroiu.

— Cit timp v-a trebuit să ajungeți ceea ce sinteți, un mare nume al muzicii noastre populare?

— 8 ani. Din 1962 pînă în 1970. În toată această perioadă am făcut un teameinic învățămînt profesional cuprînzînd, în liniile cele mai mari cu puțință, solfegiu, istoria muzicii, canto, dietă. La sfîrșitul fiecărui an erau verificări cu note, cu emoții, mă rog, cu tot tacîmul. Ansamblul „Ciocîrlia” a fost o școală de serios profesionalism.

— Cîntați muzică populară, muzica oamenilor de la țară, neuitînd, totuși, că de la țară venim cu toții. Într-un sens foarte larg pentru țărani, anotimpurile înseamnă mereu același lucru — toamna, de pildă, se culeg viile. Anotimpurile dumneavoastră ce semnificație au?

— Nu chiu primăvara, nu mă dau la umbră vara, nu culeg toamna mai mult decît în alt anotimp și nici nu mă încotoșmănez iarna. Toate anotimpurile, chiar dacă par pretențioasă, înseamnă muncă. Dealtfel, țărănul cîntă tot timpul. Nu așteaptă sosirea primăverii ca să cînte. Fiind aproape de el, de țaran, te formezi și ca interpret. Eram mică și un vecin avea pui de la o cloșcă. Unul dintre pui nu îndeplinea, ca să zic așa, baremurile de azi ale unui combinat avicol. Am compus un cîntecel care începe așa: „Doamne, de ce m-ai ursit / Așa mic și pricăjit?” Vechiul lui proprietar s-a bucurat și,

dacă țin bine minte, chiar și puiul s-a pus pe picioare.

— Și pentru că veni vorba de anotimpuri, vorbă adusă de mine, în ce anotimp l-ați cunoscut pe Benone Sinulescu? Cum ați ajuns să cîntați împreună? Cîtă încredere mai aveți în vocea lui după atît amar de timp de cînd cîntați împreună?

— Pe Benone Sinulescu l-am auzit prima oară cîntînd în comuna mea natală. Vocea sa superbă interpreta „La Lenuța sub cerdac”. Am avut noroc — tocmai se radioficase comuna. Pentru mine a fost ca o explozie. Cînd în comună s-a adus primul televizor, s-a transmis atunci un concert de muzică populară în care el a apărut alături de Maria Tănase. Vă dați seama ce bucurie am avut cînd, intrînd în rîndurile Ansamblului „Ciocîrlia”, l-am găsit tot acolo. Era deja lansat, era mare.

— Ce ne puteți spune în legătură cu nașterea cuplului artistic Irina Loghin-Benone Sinulescu?

— Venită la Ansamblul „Ciocîrlia” după ce îl ascultasem la difuzor în comuna natală, el m-a ajutat foarte mult. Înaintea fiecărui spectacol făcea cu mine și cu alte începătoare vocalize. Într-o zi mi-am permis să-l întreb: „Tovarășe Sinulescu, care vă este partenera la cîntecul „Eu ți-am iubit ochii tăi?” Mi-a răspuns amabil că o fată din comuna de unde venea el, o fată Oița. Mai apoi am cunoscut-o și eu și am plîns ascultînd-o. Un mare talent. I-am explicat totuși că și la mine se cîntă dialogat. Așa-zisele cîntece de uliță. Că, mică fiind, am și cîntat așa. Ne-am dat seama că provenim din aceeași zonă folclorică și am primit amîndoi, pentru televiziune, „Eu ți-am iubit ochii tăi”. A doua zi după ce a fost dat pe post, aveam spectacol la Oltenița. Cînd ne-au văzut, cei din sală au început să strige: „Cîntați împreună, ca la televizor, împreună!” Cîntăm deci împreună de mai bine de 10 ani. Avem o mare potrivire de glas și am ajuns, în timp, la o omogenizare extraordinară. Nu trebuie să uitați că în glas avem aceleași armonice. Apoi, din păcate, am fost copiați. Nu avem nici o vîșă că s-a făcut din cuplurile muzicale o modă.

— Cit de mult sinteți îndrăgita de marele public?

— Iubesc extraordinar de mult publicul. Mi se cîntă bucițile pe poteci, pe schele, pe peronele devenite pustii odată cu plecarea tinerilor în armată. Sint fericită că foarte des sint invitată la serbări, fie ele la țară, fie ele la oraș. Căci, desfășurate în spiritul autentic al folclorului nostru, eliberate de mrejele unor afaceri, nunțile, nașterile copiilor, aniversarea a 25 sau 50 de ani de la căsătorie sint autentice mari sărbători. Important este ca odată cu mine să nu moară și cîntecul meu.

— Care sint jaloanele care v-au marcat decisiv viața?

— Am crescut odată cu țara, am participat la marile ei evenimente politice și sociale. Acum a început o nouă ediție a Festivalului național

„Cîntarea României”. Vreau ca Irina Loghin să fie Irina Loghin. Cu alte cuvinte, să încep lupta împotriva poluării frumosului folclor românesc cu mine însămi.

— Ce vă nemulțumește, ca artistă, cel mai mult în viață?

— Condițiile de creștere a tinerelor talente sint cu adevărat fantastice, dar unii funcționari culturali fără inimă procedează cu omul de parcă ar avea în fața ochilor un formular. Tratînd pe unii debutanți exagerat de „bine”, ei îi determină uneori să-și întrerupă studiile, de pildă, să-și compromită viitorul. Apoi, atestările. Prea se obține ușor și fără discernămint categoria întii. Oare Marica Arbore și Ion Dolănescu trebuie să aibă aceeași categorie de atestare? Nu-mi apar discurile decît pe ascuns, fără ca eu să pot intra în posesia lor. Într-un interviu despre discuri nu este pomenit numele meu, ca și cînd n-aș exista, ca și cînd discurile editate de Irina Loghin n-ar fi ajuns, de-a lungul carierei, la aproape o jumătate de milion tiraj.

— Se vorbește uneori, nu tocmai în termenii potriviți, despre stilul Loghin. Ce vrea să însemne asta?

— Ce să fac? Apelez la o chestiune care nu ține de folclor. Stilul Loghin sint chiar eu. Nu e rău că unii mă copiază, dar nu sint ceea ce sint eu. Mi-am format stilul acesta după ani mulți de muncă, după o multime de turnee care durau de la o lună în sus. În Delta Dunării ne înveleam, prin anii de început, cu păturile de pe jos.

— Văd că deveniți mai ofensivă spre încheierea acestui interviu.

— Principala cerință a Festivalului național „Cîntarea României” mi se pare în primul rînd posibilitatea ca despre muncă să cînte cei ce muncesc, ceea ce înseamnă un înalt grad de competență. Dar unii membri ai juriilor consideră totul ca pe o feudă proprie. Am fost acuzată de o cunoscută comentatoare că am furat balada „Iiincuța Șandruului”. O ascultasem de mult la un lăutar din Giurgiu. Și apoi, folclorul circulă din gură în gură. Persoana care stă în spatele acuzației ce mi-a fost adusă m-a invitat cu cîtva timp înaintea interpretării publice a acestei balade să cînt la o nunță unde era nașă. Nu m-am dus și urmările s-au văzut. Nu este frumos.

— Spuneți că ați fost generos sprijinită, că întreaga dumneavoastră carieră se datorește acestui sprijin. Puteți acum să ne sintetizați semnificația sprijinului primit?

— Acum, ca să mă împiedice să cînt totdeauna pe măsura aspirației mele, există o singură persoană.

— Haldeți, spuneți-mi, vă rog frumos, cine?

— Irina Loghin. Dar să sperăm că, avîndu-ne bine de mult timp, o s-o conving să mă ajute.

EUGEN SECELEANU ■

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

Iulian Iordache: Hotărîrea eroului schiței dv. de a o peți pe Saveta e mai mult un prilej de a etala un limbaj excesiv de pitoresc și mai puțin de a releva, pe fondul unei situații semnificative, fie și o singură trăsătură a unui portret demn de reținut.

Filip Rohan: Ceva-ceva parcă se distinge în finalul compunerii „In ab”. Versurile se resimt și acum în mod serios de pe urma aceleiași lipse de substanță, a plutirii în vag și abstracțiuni metaforice, mai mult sau mai puțin banale. Cit timp vă veți menține în acest cerc vicios, din această situație nu vom putea ieși.

Ion Bran: Cu toate că printr-o seamă de versuri ușor mucalite, cu unele rezonanțe coșbuciene ce-i drept, ne convingeți încă o dată de verva imaginației dv., compunerile în sine rîmîn în esență un exercițiu gratuit. Vom fi bucuroși să primim însă noi lucrări de la dv. promițîndu-vă totodată să fim și mai prompti în ceea ce privește răspunsul cuvenit. Multă sănătate, gînduri bune, idei și sentimente frumoase.

Dumitru Sinulescu: De acord cu dv. că poezia trebuie căutată întotdeauna dincolo de cuvinte. Din acest punct de vedere în poemul „Rădăcini” poezia e uneori copleșită de cuvinte, sufocată, îndeosebi în ultimele trei cînturi (sau paragrafe, dacă termenul nu e prea prozaic). Aici și procentul de banalități e mai ridicat: „patria e rubin pe inelul sufletului”, „steaua iubirii e veșnică”, „calvar apus în fața dreptății” etc. Locurile comune apar și ca urmare a rarefierii ideii, a diminuării patosului patriotic. Rădăcinile sint mai puțin împlinite în istorie, predominantă fiind o an-

cestralitate mai mult naturală, la urma urmei valabilă oriunde și oricînd. Poemul în ansamblul lui are mulți sorți de reușită, chiar în această versiune, conținînd unele versuri memorabile: „în amurg răsăritul doarme / ca oul în pasăre”; „cînd cerul s-a limpezit / ca o cămașă în riu / creșe mari depărtări de singurătate / sub pleoapele visului brazda / întoarce noi frumuseți / — roua timpului aplecat peste suflet / curcubeu înalt de cetate”. Revenind asupra poemului, în sensul lărgirii viziunii sale ideatice, ca și al asigurării unei mai mari densități poetice, ar avea șanse de publicare.

L. Ianculescu: Era într-adevăr mult prea tardivă publicarea raidului-anchetă la ora cînd, din motivele cunoscute, ne-a parvenit. Chiar dacă ar fi sosit la timp însă, mărturisim că tot nu l-am fi putut încredința tiparului din pricina lungimii sale excesive, a înșiruirii de detalii nesemnificative, a unei diluții verbale. Experiența de presă la care vă referiți nu e prea vizibilă. Nu confundați o pagină de ziar nici cu un jurnal ținut din prea mult plictis, nici cu o condică de sugestii și reclamații. Reveniți numai atunci cînd credeți că asemenea stingăcii le-ați depășit.

Ion Petre Neaga: Survenind după evenimentul căruia le erau destinate, versurile dv. nu au putut fi consemnate fie și cu acele părți reușite (primele strofe din „Cîntec în August” și partea a doua din „Întoarcerea tatei din război în August”). Sintem bucuroși să remarcăm însă realele dv. aptitudini pentru poezia patriotică. Așteptăm și alte versuri.

Nicolae Trandafir: Colegul dv. v-a dat un sfat bun îndemîndu-vă să ne trimiteți unele din scrierile dv. Din dorința de a realiza o poezie modernă, atît ca limbaj cit și ca problematică, uneori recurgeți la o metaforică gratuit teribilistă (mai ales

în „Week end”). Pe linia poeziei noastre supraréaliste, reușiți nu o dată fragmente întregi de poezie de o frapantă pregnanță: „Mă privesc în raza de soare / și-mi spun: / ce multe privighetori am aflat / răsfoind prăfuite hrisoave”; „subțierea portocalilor ca o cometă bintuită de furtuni”; „Dar nimic nu m-ar împiedica să alung / ipocritele herghelii de meteoriți / ce cad încontinuu pe monstrul / albit de sirene și coșuri de fabrici / bunule trecător, mai privește / o dată cerul / sint alte teoreme descoperite de timp / la care participăm” etc., etc. Trebuie să reușiți însă a face saltul de la parte la întreg.

Ion Cărnă, operator chimist: „Vaza de flori dintr-un obuz de tun” e un pretext poetic de multă vreme și de multe ori folosit; cum, de asemenea, rîmîn niște simple compuneri stîngace versurile despre mineri sau cele în care invocăți o fîntînă romană. De-a dreptul surprinzătoare, în consonanță însă cu cele citeva gînduri care vă însoțesc versurile, această atît de proaspătă „Scrisoare” dedicată poetei nordice Edith Södergran. Trăiți un fior cu adevărat tulburător în fața acestui univers nordic, scandinav, incît sintem de-a dreptul entuziasmați de tensiunea lirică la care știți să-l exprimați. Chiar dacă unele versuri ar necesita anumite corecturi, reținem poezia în întregime ei pentru această puternică îndrăgostire, prin intermediul poeziei, de inefabilul unui asemenea teritoriu, liric prin el însuși.

Marian Popescu, Ploiești; Ionel Zamfirescu, Reghin; Ion Dumbrăvnicu, Arad; Dan Mihai Popescu, Ploiești; Luiza Anca Mosor, București; DEOCAMDATA NU. N. Firuleasa, Craiova; Camelia Constantinescu, Craiova; Ovidiu Măgură, Segearca; MAI TRIMITETI.

NICULAE STOIAN ■

Scrisoare

Edith Södergran

Frumoasă nordică am încheiat scrisoarea Căci mi-am închis în rînduri dorul meu Și cînd privesc la picul ca ninsoarea Tăceri albastre fulguie mereu.

Eu m-am închis în file ca-ntr-o carte Ca-ntr-un jurnal de fost explorator. Care iubind ținuturi depărtate Rîmîne ca o pasăre în zbor.

Tu mi-ai trimis o țară de zăpadă În care-am învățat să hoinăresc, De m-am pierdut în vara ei nomadă Tu să mă ierți, că nu știu de greșesc.

Intînderi albe dorm sub vevește Și-n salturi se măsoară mari păduri De necuprins cu pasări pe alțițe Septentrionul toarce nouri suri.

Focul delir cînd scintile din sobă Oprește într-un chiot sănii lungi Vor înflori lichenii pe pirogă Și reni nălucei albastre-or fi atunci.

Fjorduri vechi stau răvășite-n valuri Și mută ploaia înspre capricorn În lună pești de-argint cu idealuri Ascunde vărsătorul fusiform.

Desprînd de val corole mișcătoare De desfrunziți arbori primăvara Cum matca rădăcinii viitoare Pe-oglindea mătăsoasă-i pune scara.

O, vino, fată blondă a pădurii Cu nimbul tău de basm și puritate Cînd lujerii de taină din țărmlu de lemurii

Erup în cerul de singurătate.

O, vino, fată blondă a pădurii.

ION CĂRNU ■

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Picasso Metamorfozele

Don Juan sau Proteu n-au nevoie de un răspuns în care să creadă deoarece, zic ei, în timp ce au pus întrebarea, ea a și murit și s-a născut alta. Poate singurul care a încercat să practice această filosofie în artă a fost Picasso. Oricum, singurul consecvent. El dărimă mereu ceea ce a descoperit cu o zi înainte. Și în această continuă infidelitate se ascunde, se pare, singura sa fidelitate incontestabilă, aceea a goanei perpetue, căci acest risipitor fabulos care a fost Picasso nu s-a temut să fie exploratorul total. El își asumă pe rând toate tehnicile, toate stilurile și toate riscurile.

„Cînd a mai luptat un pictor cu atîta înverșunare împotriva picturii și, fără îndoială, împotriva lui însuși?” se întreabă Malraux. Ne-ar fi greu să dăm un alt exemplu. Pentru că nici un alt pictor, poate, n-a avut în aceeași măsură, pe lingă geniu, aproape voluptatea de a nu crede în ceea ce a cucerit. El vrea să ridice piramide vînturînd nisipul în toate părțile. Aparent, își bate joc de toate regulile, inclusiv de cele pe care le-a descoperit și le-a împus singur. În fond, nu vrea să semene niciodată cu chipul pe care și l-a văzut în oglindă cu o clipă înainte. Se ucide pe sine tocmai pentru a rămîne mereu tînăr.

Ceea ce n-a obținut de la impresionisti, Don Juan a obținut astfel în artă de la Picasso: să devină model. El, Don Juan nu cucerește decît pentru a renunța la cuceririle sale. Iubirea lui se compune din eșecul tuturor iubirilor de care s-a lepădat. La rîndul său, Picasso pare să se decîde mereu de ceea ce a creat el însuși. De fiecare dată, singurul adevărat pare să fie tabloul la care lucrează. Iar destinul acestui mare artist pare să fie o sumă de cuceriri părăsite. El nu vrea să dea nici altora dreptate, nici sineși. Nu vrea să se îndoiește, ca să poată pleca mai departe.

Să rămînă pe loc pentru a admira? Nu, el vrea cu orice preț să fie mereu altul. Fiecare renunțare îi dă forța să încerce altceva. Spre deosebire de Anteu, el capătă puteri numai atingînd ruine. Picasso a umplut muzele de capodopere, istoria artei de descoperiri și sufletul nostru de îndoieli. În ce să credem mai întii? Într-un artist care toată viața cultivă același ogor sau într-unul care n-are răbdare să culegă nici recoltele semănate de el? Cînd nu poate altfel, el își așează pe față o mască ironică. Și persiflează perseverența. Există aici un donjuanism care derutează și uneori jignește. Pentru că nu putem accepta că orice credință e inutilă. Că un templu e ridicat pentru a fi imediat prefăcut în ruine, lăsînd loc liber pentru clădirea altuia. Ceea ce contrariază, sau mă contrariază la Picasso este neliniștea lui surizătoare care-l face să-și părăsească mereu punctele de sprijin, deși bănuiesc că sub masca de „șopîrlă bintuită de duhuri”, cum îl descrie Malraux, se ascunde probabil un spirit tragic care și reinnoiește speranța prin metamorfoze.

Nu sînt un iconoclast, dar dacă trebuie să aleg între doi spanioli, unul care bătea drumurile arse de soare, un impenitent cavalier al iluziei, luptîndu-se cu morile de vînt, însă rămînînd neclintit în credința sa în ciuda tuturor ironiilor și altul care își părăsește mereu cuceririle, nu voi ezita să-l prefer pe cel dintîi. Nu îndrăznesc să-i opun lui Picasso alt pictor, dar îl opun pe Don Quijote. E felul meu de a-lubi Spania, vreau să spun acea parte a Spaniei care arde în flăcările siluetei lui El Greco. Și e felul meu de a-l admira pe Picasso. Pentru geniul său, dar nu pentru ceea ce îl apropie de destinul lui Don Juan. Firește, dacă nu mă înșel. Căci, vorba lui Pascal, orice eroare provine dintr-o excludere.

Vrînd să „silească natura să mărturisească”, să-și dezvăluie tainele încă neexprimate, Picasso se comportă ca și cum toate obiectele ar fi greșite și trebuie să le inventeze din nou. În el trăiește un demiurg ineputabil care preferă să reinventeze lumea, după inspirația sa, decît să-i accepte aparențele. Aici se află dealtfel forța lui: are mai multă încredere în artă decît în zei. Chiar încredere nelimitată. Dacă izvoarele imaginației i-ar fi secat, natura, din punctul său de vedere, ar fi rămas plină de greșeli. Căci destinul acestui artist este Aventura nu Ordinea. Dintre cei doi termeni ai lui Apollinaire, unul este pentru Picasso inutil.

Și în acest timp parcă șoptește de sub masca sa: Eu n-am vrut decît să vă împiedic să repetați în chip automat cuvinte și imagini învățate pe dinafară: acesta e un copac, aceasta e o gîtară. Tocmai de aceea pictura mea e incomodă. Ea vă obligă să vă întrebați. Am distrus — ați văzut? — imaginea convențională a unui copac făcîndu-i frunzișul ca un arici de mare. Am făcut-o ca să nu mai spuneți pur și simplu „acesta e un copac”, ci să vă întrebați ca Gauguin: de unde venim? cine sîntem? încotro ne îndreptăm? Amîntiți-vă că răspunzînd „omul”, Oedip a stat în fața unui animal ciudat și echivoc care nu era nici leu, nici ciine, nici pasăre, nici șarpe, nici om, deși era, poate, toate acestea în același timp. Sfinxul nu este decît o formă a artei de avangardă în Elada. Fără îndoială, valoarea lui nu stă în caracterul său ilogic, ci în întrebarea pe care o pune și care este întrebarea cea mai importantă din univers, dacă răspunsul ei este: omul. Dar oare sfinxul nu le-a deschis grecilor ochii mai mult decît au făcut-o toți zeii la un loc? La fel de mult cit au făcut-o Fidias și Praxitele...

Masca a incremenit. Și dincolo de ochii lui Picasso e o liniște în care toate ipotezele devin posibile. M-am înșelat comparîndu-l cu Don Juan? Poate aș fi ezitat să spun aceste lucruri într-o istorie a artei. Dar cred că pot să le spun cînd vorbesc, de fapt, de încercarea mea de a găsi în sălile muzeelor nu atît un adevăr al esteticii, cit un adevăr al moralei. Nu mai am nevoie de alte motive pentru a căuta în orice împrejurare ceea ce este de partea fidelității. Imi ojung cele care m-au ajutat să înțeleg ceea ce de atîtea ori am greșit.

OCTAVIAN PALER

Muzeul Gh. Anghel din Costești

Un om, pe nume Alexandru Bălîntescu, a vrut să mulțumească satului din care a plecat și a făcut-o înzestrîndu-l cu un muzeu de artă. Astfel, etajul căminului cultural din Costești, județul Vîlcea, a primit o seamă de lucrări importante și din toți anii, tineri și vîrstnici, ai sculptorului Gheorghe Anghel, lucrări care, la vremea nașterii lor, au sfințit marea prietenie dintre Bălîntescu și artist. Muzeul, prin urmare, este un semn al întoarcerii în sat, al veșnicei întoarceri în sat, al unei reveniri tîrzii, înțelepțite de cunoașterea lumii și cu prinsoasă prietenie, al acelui tip de camaraderie care a ajuns să se stabilească întotdeauna între artiști și cei mai devotați admiratori ai lor. La stingerea lui Anghel, acest Alexandru Bălîntescu și-a făcut din ființarea unui lăcaș de cultură cu sculpturi la Costești copilăriei sale o chestiune de onoare. El nu numai că a reușit să facă partizani la idee și să fie ajutat de cîțiva oameni de bine din Rîmnicu Vîlcea — Vasile Roman, Petre Purcăreanu și alții — dar, sub patronajul Muzeului județean Vîlcea, al cărui muzeograf este și cu scrisul omagial al unor critici, pictori și sculptori a putut să tipărească un volum cu texte și

fotografii, o carte care, deși nu este încă opera ce-o merită Gheorghe Anghel este, totuși, cea mai utilă scriere dedicată cunoașterii lui. Iată un fapt uimitor: cu excepția monografiei, cam oarecare și cam protocolară, la drept vorbind, scoasă cu niște ani în urmă de Petru Comarescu, noi nu avem o exegeză a sculpturii lui Anghel. Mai trist este că peste creație pare să se așternă o grăbită uitare. Moștenirea lui Anghel ar putea fi un fapt fascinant pentru un istoric de artă.

Revenind la frumoasa ambiție a lui Alexandru Bălîntescu, mai trebuie spus că el a ținut un jurnal al afecțiunii sale pentru sculptor și că, deși în unele locuri jurnalul pierde din interes, cu totul el a meritat să vadă tiparul. În cartea omagială mai scriu: Ion Frunzetti, Al. Dima, Traian Orghidan, Paul Vasilescu, Anghel Marcu, Paula Constantinescu, Petre Oprea, Silvia Radu, Al. Olaru-Craiova, Theodora Kițulescu, Nicolae Vlăduț, Vasile Varga, Olga Bușneag, Florin Niculiu, Marin Gherasim și Anatol Mîndrescu. Citez numele tuturor pentru a arăta pe acei oameni care au ținut să apară scrisul felul dragostei și al înțelegerii lor pentru devreme uitatul mare sculptor GHEORGHE ANGHEL!

O. TUDOR

CRONICA SPECTACOLELOR

O cheie pentru jocul de doi

Ștefan Iordache și Mitiță Popescu, sau una din interpretările posibile ale nostalgiei eului făcut după eul cel născut.

„Emigranții”, piesă de Sławomir Mrozek. O piesă cu două personaje și cu darul de a trezi, suscita, mobiliza interesul multor creatori de spectacole și al multor mulțimi de spectatori. Încît, Ioana și Tudor Savu nu numai că au realizat o traducere de ținută a cuvîntului, dar au dovedit informare, luciditate, oportunitate și rafinament în opțiune. Premiера pe țară o datorăm Teatrului din Oradea, pe scena căruia niște artiști foarte tineri, și foarte talentați, și foarte serioși față de munca lor numită artă — adică actorii Mircea Constantinescu și Radu Vaida, regizorul Alexandru Colpacci și scenografa Tatiana Manolescu-Uleu — au realizat un spectacol cu care s-au repezit, au migrat scurt, pînă la Piatra Neamț și, în condiții de întrecere, de competiție, au adus acasă, teatrului lor, două distincții: una pentru spectacol, alta pentru cele două interpretări actoricești. Apoi, cu aceeași piesă, regizoarea de tele-teatru Letiția Popa, împreună cu scenograful Andrei Both și cu actori George Serbina și Liviu Manoliu, au realizat un spectacol pe scena Teatrului din Bacău; iar, săptămîna trecută, regizorul de film Mircea Daneliuc, împreună cu scenograful Mihai Mădescu și actorii Ștefan Iordache și Mitiță Popescu au ridicat cortina Teatrului Mic din București, pentru încă o premieră. Trei spectacole care nu numai că plac, dar și entuziasmează publicul. Trei spectacole cu aceeași piesă, spectacole care diferă între ele, dar toate-s de calitate: ce recunoaștere și ce omagiu pentru un dramaturg!

Despre fiecare dintre ele se pot spune multe și de bine, dar o trăsătură mi se pare definitorie pentru toate trei: realizatorii n-au „citit” textul, firește, cu meșteșugul implicit, ci l-au interpretat, adăugînd cuvîntelor lui Mrozek nu gesturi, ci metafore-gesturi, multe metafore-gesturi. Or, aceasta înseamnă creație artistică! Gesturile-metafore dezvăluie că jocul de doi — departe de a fi simplu, departe de a fi comod — pretinde din partea dramaturgului o arhitectură mai puțin a faptelor, a întâmplărilor, a acțiunii, dar o arhitectură (aș cota-o intensivă) a gîndurilor și sentimentelor; iar din partea regizorilor, actorilor, scenografilor pretinde mai mult decît profesionalism, pretinde inspirație creatoare.

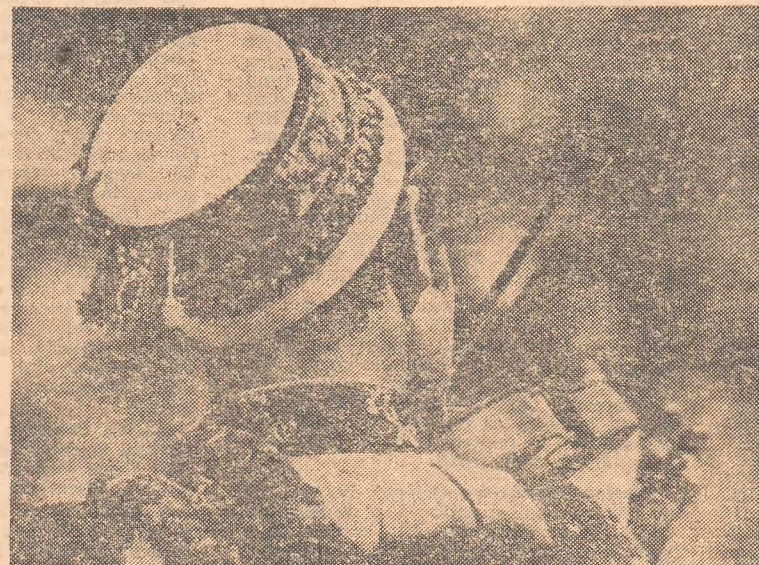
Spectacolele cu această piesă cred că oferă un prilej, nu prea lesne de întîlnit, de educație artistică a spectatorilor. De aceea mi-am îngăduit — pentru că m-am simțit dator, mi-am îngăduit! —

să dau acestei cronici un accent pedagogic. Mi-a înțeles gîndul bun și m-a ajutat, mi-a dat replica, în acest ad-hoc joc de doi cronicăresc, regizoarea Letiția Popa:

«Există o etapă în realizarea unui spectacol: aceea a găsirii și definirii mișcării. O etapă în care regizorul și actorii se străduiesc, împreună, ca gestul să capete încărcătură metaforică, fără să-și piardă justificarea psihologică, fără să pară „făcut”; să-și păstreze adevărul vieții, dar și să constituie o formă de comunicare despre fondul ideatic al piesei. Gestul mai trebuie să capteze atenția, exigență cu atît mai severă în cazul unui spectacol în două personaje, de a căror prezență neînteruptă în scenă timp de două ore, spectatorul se poate sătura. George Serbina, interpretul lui AA din „Emigranții”, avea ca sarcină scenică să-l provoace pe XX, partenerul său de emigrație și de cameră, să gîndească, să realizeze că setea sa de cîștig îl va duce, printr-o muncă ucigătoare, în pragul falimentului biologic, să-și dea seama de existența mizeră pe care și-o impune din dorința de a economisi bani. XX e mulțumit că adună bani fără să mai vadă că își distruge sănătatea pe zi ce trece, iar cu mizeria subsoalului în care locuiesc s-a obișnuit atît de mult că nici pe aceasta n-o mai vede AA și propune deci să-l facă pe celălalt să vadă! Să vadă, printre altele, țevile încăperii de subsol, în care trăiesc „ca două bacterii într-un organism”. Țevile nu puteau fi puse, ni se părea, decît în jurul pereților ca să lase spațiu liber pentru mișcare. Dar asta nu sugerează puternic ceea ce trebuie! a observat, în una din discuțiile de lucru, asistenta de regie Liana Lapatin. Scenograful Andrei Both i-a replicat propunînd un nod de țevi pe care, mai tîrziu, l-a așezat central, deasupra mesei la care stau cei doi. Țevile scamnă cu niște intestine. Împotriva pericolului ostentației, asemănarea a fost „bruiată” cu alte țevi cu alte traiecte. Asemănarea rămîne evidentă, dar ea ar fi fost insuficientă dacă actorului nu i-ar fi venit ideea să se urce, să se așeze în mijlocul lor. Cu o mișcare rapidă, justificată de furia provocată de opacitatea celuiălalt, Serbina sare pe masă și de pe masă pe țevi; este un gest de om înnebunit, un gest care șochează și care, dacă nu deschide calea înțelegerii personajului căruia îi este adresat, ajută spectatorul să înțeleagă trista condiție în care sînt cei doi. Avînd eleganța și tristețea personajului, asociată cu forța furiei pe care o cerc momentul scenic, actorul Serbina realizează unul din cele mai frumoase momente ale spectacolului băcăuan. Actorul Liviu Manoliu nu rămîne dator! XX, personajul său e mulțumit, deocamdată, de sine: cîștigă bine, are lucruri cu care își va uimi satul; povestește cum îi va fi întoarcerea, pe care o amină mereu din sete de bani: „Cînd am să mă întorc, zice el, am să mă îmbrac numai cu lucruri străine, de astea!” Și actorul Liviu Manoliu își sărută cu religiozitate cravata. Adorația pentru obiecte este amplificată de gestul de adîncă venerație».

Dumneavoastră, spectatorii, rogu-vă, înmulțiți istoria acestor două gesturi-metafore cu toate acelea pe care — folosînd cheia secretului profesional, incredințată mai sus — le veți descoperi în spectacol pe care, fie la Oradea, fie la Bacău, fie la București, ar fi păgubitor, pentru dumneavoastră, să nu-l vedeți și, așa, veți face un pas spre înțelegerea, iubirea și nevoia de teatru. Intrați în jocul de doi creator-spectator: e o sursă de bucurie pentru ambii parteneri.

NELU IONESCU

„Ceteră” de TITUS DOBOȘ lucrare prezentată la Salonul internațional de artă fotografică

RUBRICA MEA

„Maratoniști ai lecturii”

Sintagma aparține poetului sucevean N. Preliceanu și figurează în prezentarea unui poet mai mult sau mai puțin debutant și mai mult sau mai puțin nou, Viorel Mureșan, „student în filologie” (Tribuna, 17 noiembrie 1977). O restitui textului inițial:

„Viorel Mureșan nu este un debutant în înțelesul absolut al cuvintului, dar în avalanșa de nume noi ce apar zilnic în reviste și săptăminal în cotidiene, poate că numai acei ineztrați cu o mai accentuată rezistență de maratoniști ai lecturii îl vor fi remarcat în „Amfiteatru”, „Familia”, „Vatra”, „Echinox”, „Cronica”.

Cititorul nostru, inițiat în ale sportului, știe ce este „maratonul”: o cursă de maximă lungime, de peste 42 km, care evocă istovitoarea alergare a ostașului grec, pentru a vesti atenienilor biruința de la Maraton a armatei lor, condusă de Miltiade, împotriva perșilor. Un maraton al lecturii înseamnă așadar un alt record, acela al străbaterii unui număr enorm de pagini, cum ar fi acela al unui roman-fluviu. Autorul notei este un fin umorist: la d-sa, același efort se cere și pentru „lecturarea” — cum se spune astăzi — a unor grupaje de poezii. Mă veți întreba:

— Cum se poate una ca aceasta? Oricât de întins ar fi spațiul rezervat unui poet nou, el nu se poate compara cu acela al unui roman în

zece volume, care cere un număr de zile sau de săptămâni spre a fi „lecturat”.

Aș răspunde:

— Nu este așa. Autorul notei are dreptate: el cere tot atita răbdare, nu pentru a „lectura”, ci pentru a înțelege un grupaj de mostre lirice noi, ca și pentru mistuirea unui roman-fluviu. Tot atita și poate mai multă. Voi propune exemplul uneia numai din cele patru poezii semnate Viorel Mureșan și vom vedea că am dreptate:

„Maimuța mă ia dimineața: vino / să ne întindem pe acoperișuri de zgură, / astăzi avem extemporal la balistică / tu vei sta tot drumul cu un sigiliu pe gură. / Să urmărim diamantul de pe hlamida / bătrînului dascăl. Ochiul lui verde / întins ca o hartă pe tot peretele școlii / țiuind va izbi cărămida. // Ne vom scoate din carne monede amare / să batem pe bănci umbra bătrînului dascăl, / hlamida sa albă cu miros de ierbare / îngropată-n dulapul din dreapta / al inimii noastre” („Îți restitu această umbră...” în memoriile Emil Botta).

Dacă cititorul este dintre aceia care nu trec mai departe înainte de a se fi ales cu vreun înțeles sau vreo emoție, fie estetică, fie numai afectivă, dacă așadar se va îndrji să stăruie pînă la capăt, teamă mi-e că nu va ajunge, ca elinul maratonist din secolul al V-lea al erei trecute, la capăt, ci va cădea extenuat de la acest „bun” început!

— N-ar fi altă ieșire?

— Ba da, în cazul că cititorul ar fi spiritist, să cheme duhul „bătrînului dascăl”, mult regretatul Emil Botta, și să-i ceară cheia șaradei.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Despre documentarea literară

E oare ușor să te „documentezi” pentru a scrie literatură? După unii, da. Să-și dea numai osteneala scriitorii că le stau alături lucruri interesante la dispoziție; șantierul, uzinele, cooperativele agricole, laboratoarele.

Am evoluat incontestabil în direcția aceasta. Înainte vreme, Carol Ardeleanu se fotografiase echipat ca miner și-și pusese poza pe coperta romanului *Viermii pămîntului*, spre a dovedi lumii întregi că fusese realmente în abataj, deși Geo Bogza coborîse acolo de nenumărate ori, cu infinit mai mult folos și fără atita tam-tam.

A pătrunde în mijlocul oamenilor despre care vrei să scrii e o obligație scriitoricească elementară. Numai că atunci cînd actul presupune o ieșire din mediul ambiant și deci eforturi, poate și anumite incomodități, nu prea gîsea amatorii.

Acum situația s-a schimbat în mare măsură, chiar dacă documentarea literară serioasă reclamă nu doar o vizită pe teren, fie ea și prelungită, ci o trăire a realităților care urmează să intre într-o carte.

O piedică de biruit în această strădanie e informarea, să o spunem așa, „oficializată”. Vii undeva și, îndată, cu o maximă solitudine, și se aduc la cunoștință care sînt „problemele principale”. Versiunea e însă de obicei cea „idilică”. „Mai avem și lipsuri, dar numai cînd nu lucrează...” „Să vedeți realizările...” Nimic rău nici în asta. Dar se întîmplă nu o dată ca, sosit la fața locului, „fața locului să fie umflată”, cum zicea Nina Cassian.

Cineva mi-a relatat că scriind un roman, avea nevoie să știe, pentru situarea acțiunii, ziua exactă cînd s-a pornit viscolul teribil din 1954. A dat prin urmare telefon la Institutul meteorologic. Aici, după ce și-a exprimat do-

rința, o voce casantă i-a declarat scurt: „Nu pot să vă spun”. Autoarea, căci e vorba de o femeie, a fost mai „îndărătnică”, vorba marelui Will, și a insistat. Atunci, aceeași voce a luat-o la întrebări: „Cine sînteți dumneavoastră? De ce vă interesează așa ceva?” Solicitantă a dat toate explicațiile de rigoare, după care a primit din nou răspunsul inițial: „Nu pot să vă spun”.

„Atunci, pe cine să întreb?” — a stăruit ea. La numărul de telefon al persoanei indicate: o voce nouă, mai gravă, a voit să știe încă o dată motivul unei atari curiozități documentare. După ce l-a căpătat, a emis propoziția sacramentală: „Nu pot să vă spun”. „Dar știți?” — a căutat să înțeleagă cauza refuzului autoarea. Răspunsul pythianic, venit tot pe cale telefonică, a lăsat-o perplexă: „Chiar dacă aș ști — a asigurat-o vocea — nu vă pot spune”.

„Dar nu e nici un secret, faptu-i îl cunoaște o țară întreagă, s-a scris despre el în ziare nu știu cite pagini, Arghezi a compus chiar o poezie... Eu vreau să verific doar exactitatea unei date; înțelegeți-mă, scriu un roman, am scrupule artistice, nu vreau să mă fac de ris, să pun 14 cînd era 15 sau 16”. „Poate — a replicat flegmatic vocea — însă nu vă pot spune”.

Rugîndu-se, implorînd, amenințînd, autoarea cu ambiția documentării scrupuloase a ajuns la o voce superioară. Scara explicațiilor, precizării și legitimării cererii a avut din nou loc. „Bine — a consimțit a treia voce, pe un ton și mai grav, cînd s-a scotit lămurită — aduceți dumneavoastră o adresă de la Uniunea Scriitorilor cu acceptarea plății prin virament a serviciului cerut și veți obține informația.”

Eu cred la sfîrșitul acestei mici istorii că scriitoarea degeaba e supărată și înjură birocrația. De ce documentarea literară să poată fi numai „oficializată”? Iată, s-a descoperit un lucru nou, „rentabilizarea” ei. E cazul să fim mîndri.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Superstiții

Lui Șerban Cioculescu i-a apărut de curînd, într-o revistă literară, un articol blindat de o notă din partea redacției în care se afirmă că aceasta se disociază de opinia venerabilului ei colaborator. La scurt timp după apariție, în altă revistă, cineva își face publică spaima provocată de citirea rîndurilor decanului de vîrstă (și nu numai de vîrstă) al criticii noastre. Și panica, poate, se va propaga în continuare, ca ecoul unui sacrilegiu.

De fapt, ce sacrilegiu a comis Șerban Cioculescu? Pare de necrezut, dar „vina” sa este de a fi comentat, dintr-un punct de vedere personal, recenta ediție a scrierilor lui G. Călinescu către Al. Rosetti și de a fi avansat părerea că „divinul critic”, în viața sa de toate zilele, era un om cu dispoziții sufletești schimbătoare, adeseori nedrept în reproșuri și interesat în elogii. Două aspecte sînt de lămurit aici.

În primul rînd, de ce atunci cînd se publică articole mai „îndrăznețe” este nevoie ca redacțiile revistelor respective să menționeze că n-au nici în clin, nici în mîncă cu opiniile exprimate? Oare semnătura autorului nu este suficientă pentru a ne face să înțelegem că acest autor vorbește în numele său?

În al doilea rînd, cum se face că la mai bine de o sută de ani de la acreditarea definitivă în conștiința publică — prin acțiunea lui Maioreșcu — a criticii și a rolului ei, persistă încă, în înțelegerea literaturii, un mod de gîndire care ar putea fi numit „superstițios” și care refuză tocmai spiritul critic? În privința aceasta, ar fi mai multe de spus.

Pe vremea cînd scria *Viața lui Eminescu*, Că-

linescu însuși încălca un „tabu”, înfățișîndu-l la o scară omenească pe poetul păstrat în amintirea tuturor ca un sfînt. Deși, prin aceasta, nu făcea decît să confere o nouă strălucire efigiei eminesciene — arta magnifică a unui semen de al nostru merită, în fond, mai multă admirație decît aceea a unui zeu — criticul avea să simtă în curînd cit de riscant este să întreprinzi o asemenea redimensionare. Și iată că acum — desigur, la alte proporții, „foletonistice” — istoria se repetă. Pentru că a îndrăznit să facă anumite observații mai realiste (dealtfel, perfect justificate de texte și civilizate formulate) despre felul de a fi al marelui scriitor editat de Rosetti, Șerban Cioculescu este privit, la rîndul său, ca un profanator. Mai lipsea un titlu de genul *Groznică crimă* (nu sinucidere!) *din strada Fidelității!*

Fidelitatea față de spiritul călinescian presupune, dimpotrivă, cultivarea unei gîndiri libere, emancipate, în afara oricărei mistici a literaturii. Exemplul său merită urmat cu atît mai mult cu cît nu numai în această împrejurare — de o importanță, la urma urmelor, derizorie — s-a făcut evidentă existența unei atitudini de prosternare ritualică în fața valorilor și, implicit, de desconsiderare a lor. Ar fi de ajuns să analizăm tonul multor cărți de critică pentru a vedea ce solemnitate rigidă, nefirească, aproape ridicolă continuă să domnească într-un domeniu considerat prin excelență al sentimentului relativității opiniilor. Oare bucuria de a intra în contact cu o creație impresionantă a spiritului uman trebuie exprimată numai decît prin transformarea creatorului într-o statuie de ceară? Oare adevărul, chiar și cînd deziluzionează, nu este mai de preț decît orice protocol?

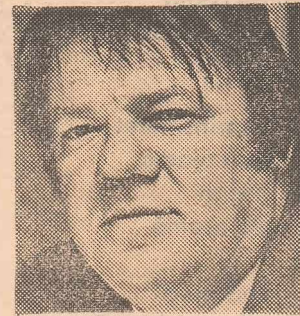
ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

CRONICA LITERARA

Fănuș Neagu:

„Frumoșii nebuni

ai marilor orașe”*)

Frumoșii nebuni ai marilor orașe este un roman despre bucuria de a trăi. Pentru personajele cărții existența este o sărbătoare continuă, un spectacol exuberant al cărui scenariu trebuie să-l elaboreze permanent, cu întimplări imprevizibile și cit mai ciudate, astfel încît asistența să fie uluită, smulsă din apatia cu care contemplă,

să fie iritată sau să izbucnească în aplauze. Viața lor este ieșită din comun, orice extravagant este căutată cu frenezie, ca un semn al trăirii cu intensitate, la paroxism, a oricărui moment. Eroii — cîntărețul de muzică ușoară Radu Zăvoianu, fotbalistul Ed Valdara, scriitorul Cornel Ramințki, cîntăreașta Asta Dragomirescu — se plimbă cu sania prin București, merg călare pe vaci, conduc un tramvai, participă la ospețe pantagruelice și la vînători de cîini, sfidează cumpătarea, scotită o expresie a unei vieți monotone. Ei își creează un spațiu protector în care se mișcă nestingheriți, fără a da socoteală nimănui, așa cum în timpul unui carnaval, la adăpostul travestiului, oamenii își permit fapte pe care nu le-ar comite sub înfățișarea lor adevărată. Eroii lui Fănuș Neagu dau impresia că interpretează roluri, că oferă o reprezentare. Ei simt ca o povară orice amintire a istoriei și își croiesc destinele în afara ei. Intrusiunea istoriei le provoacă suferința, ca de pildă în teribila scenă cînd Radu Zăvoianu trebuie să aleagă dintr-un morman de oase pe cele ale părinților săi, morți în împrejurări dramatice, sau atunci cînd este evocată o întimplare cu copii palmuții ca aceștia să plîngă la moartea unui om celebru. Eroii lui Fănuș Neagu caută să uite mecanismul social și își rînduiesc viața după bunul lor plac, stabilind criterii noi de apreciere, ca la începutul unei lumi noi. Ca și în *Decameronul* lui Boccaccio unde mai mulți tineri se refugiaseră într-un teritoriu ocrotitor și încercau prin povestiri să șteargă din memorie flagelul care le bîntuia cetatea, în *Frumoșii nebuni ai marilor orașe* personajele își inventează pentru ei și pentru alții evenimente menite să-i apere de realitate. Totul le pare îngăduit acestor tineri vesnic puși pe șotii, dornici să-și cheltuiască energia în evenimente pe măsura pasiunilor lor. Există totuși o mare diferență între ei și „craii” lui Mateiu Caragiale cu care au fost asemuiți. Eroii lui Mateiu erau mesagerii unei lumi oboșite, bătrîne, în crepuscul, care încerca să supraviețuiască prin rafinament și artificiu. Personajele lui Fănuș Neagu aparțin unei lumi tinere care caută să uite unele orori ale istoriei și, dezorientați, nu știu cum să-și folosească vitalitatea. Eroii săi nu trebuie condamnați cu vehemență, așa cum au făcut unii comentatori, neînțelegîndu-le deruta și aspirația spre puritate, spre adevăr, spre dragoste. Această iubire a unei vieți curate este sugerată de autor și prin extraordinarele sale pagini în care descrie ninsorile apocaliptice abătute asupra Bucureștiului. Fănuș Neagu nu prezintă omul modern, desprins de natura pe care n-o mai înțelege și pe care o contemplă distant ca un oaspete întimplător aflat în cadrul ei. Scriitorul investește natura cu forța regeneratoare de a șterge orice traumă și în prezența căreia eroii capătă gravitate și redevin responsabili. Ultima propoziție a romanului: „Blestemat să nu uit!” înseamnă tocmai imposibilitatea omului de a renunța la convențiile sociale și faptul că numai în mijlocul semenilor săi își poate găsi împlinirea.

Romanul acesta profund, despre dragoste și desparere, despre fuga de istorie și asumarea ei lucidă este scris cu un talent covârșitor, de un mag al cuvintului, de un stăpîn autoritar peste cuvinte care se lasă minuite de autor aidoma unei trupe disciplinate. Nimic nu pare confecționat în cartea lui Fănuș Neagu care preamărește tocmai autenticitatea în trăire și slăvește lucrurile și faptele acestui Pămînt. Vorbele plîng și rîd, sînt mînioase sau devin tandre, astfel încît creează senzația unui bilci multicolor unde găsești de toate, de la umila acadea pînă la primejdiosul zid al morții. Pentru că în scrisul său, oricîtă exuberanță ar dori el să exprime, se simte o imensă tristețe provocată de sentimentul că trecerea omului prin lume este prea scurtă și nici o frenezie nu-l poate salva de la dispariție.

Frumoșii nebuni ai marilor orașe nu este numai o etapă importantă în scrisul lui Fănuș Neagu dar și o carte de prim rang în literatura noastră contemporană.

*) Ediția a II-a, Editura Eminescu, 1977.

GEORGE ARJON ■

Gheorghe Istrate

POEME DE IARNĂ

ritual (I)

finală frunză sprijinind zăpezi
lumină obosind sub cai de ceață
hai să rotim de-a valma prin ogrăzi
vintoasele căruțelor de gheață

azi din ferestre ne-am desprins încet
ca să cuprindem lămpile cu teamă
amurgul inundindu-ne discret
ne-a prefăcut în umbre de aramă

se-ncarcă munții cu lumină grea
păzim culoarea să nu-nghete-n frunză
și apăsăm pe-o margine de stea
sub care vremea-ncearcă să ne-ascunză

ritual (II)

nu cred nimic din tot ce mi se-ntimplă
e o eroare-a nopții visul orb
ninsoarea piere-ntr-un ecran de timp
pe umeri mi se zdrențuie un corb

luminile ce ne cuprind tiptil
sint o mișcare numai care trece
vai sint același tulburat copil
culcat cu fața pe-o cenușă rece

minunile nu-ncep de două ori
și jertfa lor prin noi nu mai așteaptă
nu tot ce strălucește-i meteor
nu tot ce urci innădușit e-o treaptă

copile tu nu ești o știi și tu
e-o violență numai ce cutează
să facă trup iluziei de-acu
în turnul nopții nimeni nu veghează

curenți

sintem vreascuri pe care arde lumina
pe noi se-ncearcă legi curajoase în univers
pentru viață și pentru moarte rugina
pe sufletul nostru singele neatent și l-a
șters

rămînem de veghe în turnul poruncii
orele mai repede îmbătrînesc decît noi
renunțăm la durere cînd pruncii
îmbracă amara noastră manta de eroi

vom lăsa prin solemn testament
ziua și noaptea ființelor noastre :
munți pentru vis și un fluviu absent
prin cheutoarea țării albastre

femeia lumii naște făpturi imagine
veacu-i purtat pe umeri de adolescenți —
să căutăm cît mai devreme un soare
pentru cerul acesta traversat de curenți

ancestrală

vederea mea de alb nu mai lucrează
lumina scade-n pleoapă tot mai jos
mi-e somn de noapte și mi-e somn de rază
sint veacurile-n clipă de prisos

din lanț coboară ciinele și latră
cu nădușeala morții în gitlej
rotind sub labe luna-afierbintată
această fructă-a nopții fără vrej

ce-i mai departe mai departe ?
vederea mea de alb s-a desfăcut
mă reintorc rînit din stele sparte
în umbrele din care m-am născut

Dumitru Pricop

Lutul minții

Dar nu se-ntimplă numai ora mea
ar fi puțin, ar fi nedemn de oră
înveșmîntat în frac de catifea
arhanghelul minciunii te devoră

subțire și pustie ca o stea
se zbate-n plîns sămînța, incoloră,
cît nu se-nchină nimeni pentru ea
cît lutul minții nu mai are floră

în cîte culmi deodată s-ar putea
îngemăna sublima auroră
cît talpa unui neam apasă grea
pe locul lui de cîntec și de horă

adînc în sus, înalt în jos — să stea
cît evii trec de patima sonoră
e cel ce-n veci se știe și se vrea
iar moartea ca pe viață o adoră

căci nu se-ntimplă numai ora mea...

Socrate către atenieni

Mă apăr pentru voi, atenieni,
în mistuirea veșnică-a pieirii
văd mai departe de salcimi-n floare
de stelele mindriei și iubirii.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
aș vrea să duc tot răul lumii-n spate
cît voi umbriți cu-ajungerile vorba-mi
cît ridicați noi ziduri la cetate.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
aveți aripi ce știu cum să vă poarte
și nu e rău că m-ați ales pe mine
să fiu în timp o punte peste moarte.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
doar nemuririi nu-i știu gustul, încă
încolo-s tăbăcit cu viața toată
și-n loc de trup car pe sub cer o stîncă.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
ca voi să fiți cetate fiecare
și între voi s-aveți asemănare
să deveniți cu toții cetățeni.

Grigoraș Dinicu: Memorii

— Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu —

Foiletoanele publicate pînă acum au conturat perioadele copilăriei și studiilor lui Grigoraș Dinicu, primii pași de violonist-virtuoz și șef de orchestră. Mediul lăutăresc în care s-a născut nu l-a împiedicat să-și făurească o cultură muzicală clasică, poate pentru unii surprinzătoare, adeseori printr-o certă intuiție a talentului ce trebuia cultivat cu perseverență, indiferent de ocazie și vîrstă. Astfel, după temeinicele studii de început cu celebrul violonist Carl Fleisch, după absolvirea Conservatorului din București cu unanime elogii, după angajarea sa în orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice (viitoarea Filarmonică), Grigoraș Dinicu socoti că încă mai are de învățat. Așa s-au născut lecțiile de perfecționare cu cei mai de seamă pedagogi ai viorii: Cecilia Nitzulescu-Lupu și Vasile Filip, ambii dascăli de frunte ai Conservatorului din București. Izvorul răsunătoarelor succese în domeniul muzicii clasice trebuie situat fără îndoială în contactul artistic fructuos al lui Grigoraș Dinicu cu acești maestri.

VIOREL COSMA ■

Ciocirlia, arta și canarul

Cînd publicul îl aprecia mult, mult de tot pe Grigoraș Dinicu, acesta, în dorința de a avea un control și mai serios, s-a gîndit să ia lecții cu profesoara Cecilia Nitzulescu-Lupu, pe care o aprecia ca pe cea mai desăvîrșită pedagogă. Încîntat de elevii săi pe care îi

asculta la finele anului sau la diferitele producții muzicale ce se țineau la Conservator, Grigoraș Dinicu îi socotea cel mai bine pregătit, perfect, cu ambele mîini pentru tehnica violonistică.

Dar gîndul de a-i schimba trăsătura arcușului la *spiccato* (pe care Grigoraș Dinicu îl avea extraordinar de natural) îl făcu pe Grigoraș Dinicu, după multe luni de zile, să renunțe, fără ca să uite că prof. Cecilia Nitzulescu-Lupu avea dreptate cînd îi spunea că în cazul cînd va obține ceea ce dorește dînsa, în adevăr va obține un *spiccato* egal și mai sonor ca pînă atunci.

După o pauză însă, continuîndu-și studiile, Grigoraș Dinicu se gîndi la profesorul Vasile Filip, că și dînsul avea elevi extrem de bine pregătiți. Nu puțini își însușiseră mult de tot din cele arătate de către profesorul Filip. Astfel Grigoraș Dinicu devine elevul maestrului Vasile Filip.

De cîte ori se întorcea de la lecție, Grigoraș Dinicu nu mai conțenea cu laudele și omagiile aduse la adresa noului său profesor. De exemplu, se exprima cam în felul următor: Este cel mai desăvîrșit violonist. Tehnica, felul execuției sale este impecabil și cum cîntă dînsul Bach este ceva dumnezeiesc, nu mai spun în domeniul tehnicii. Cred că acest violonist este unic în felul său. Este extraordinar!

Însă, de multe ori cînd Grigoraș Dinicu își aducea aminte de maestrul Filip povestea cu plăcere următoarea întîmplare petrecută la o lecție.

Terminasem lecția și maestrul îmi spuse:

— Grigoraș, stai te rog să-ți cînt ceva și să vezi ce are să facă canarul (am omis să vă spun din capul locului că maestrul Filip avea un canar care făcea concurență celor ce cîntau cu vioara în casa maestrului).

Și maestrul începu execuția piesei celebre a lui Poliakin, „Canari”. La primele *glissando*-uri făcute (așa începe această piesă), canarul se opri din cîntat și foarte atent ascultă, mutîndu-și poziția capului, cînd într-o parte, cînd în alta. Grigoraș Dinicu observă nedumerirea canarului ce se opri din cîntec, ca și surprinderea maestrului Filip: brusc canarul rămase nemișcat. Ce face Grigoraș Dinicu? Pune mîna pe vioară și-i trage o *Ciocirlie*, cafe l-a făcut pe maestrul Filip să înceteze piesa lui Poliakin, dar în schimb canarul să cînte de mama focului. Atunci maestrul Filip spuse lui Grigoraș Dinicu:

— Dragă Grigoraș, azi ai fost

extraordinar, pe mine m-ai uimit cu *Ciocirlia*, iar pe canarul pe care eu, ca să zic așa, îl și dresasem ca să facă acele *glissando*-uri aproape exact ca și mine, l-ai făcut să se ia după *Ciocirlia* ta. Dar asta n-ar fi nimic; greu are să-mi fie de azi înainte, fiindcă va trebui să-i cînt *Ciocirlia*, pe care va trebui să mi-o arăți la fiecare lecție.

De atunci, cît timp Grigoraș Dinicu a mai luat lecții de la maestrul Vasile Filip, lecția se termina într-un trio, executat de către (pe cine să numesc întîi?) profesor, discipol și pasăre. Mai bine să-i zic: „*Ciocirlia*, arta și canarul”.

(Va urma)

Cecilia Nitzulescu-Lupu (1875—1952), violonistă-concertistă, profesoară la Conservatorul din București, eminentă pedagogă. Printre elevii săi: Ionel Geantă, Garabet Avachian, Anton Adrian Garvas, Constantin Botez, D. Teodoru, P. Manoliu, H. Mălineanu, S. Albu.

În cadrul Colecției de artă a Muzeului județean de istorie din Piatra Neamț s-a deschis în cursul lunii noiembrie a.e. o expoziție numismatică, prima de acest gen din județul Neamț, etalând douăsprezece colecții particulare. Grupată pe perioade istorice — greacă, romană, bizantină, feudală și premodernă — expoziția reconstituie circulația monetară pe teritoriul patriei noastre din preistoria monedei până în 1867, când România bate moneda proprie. Aceste bucățele din metal care au stat secole și milenii sub brazda strămoșească vin să ne dezvăluie o fărâmiță autentică a timpului încrustat pe ele. Expoziția este ilustrată și cu planșe explicative ale unor însemne sau zeități din perioada respectivă, familiarizându-ne cu arta lucrătorilor din monetării. Dintre raritățile consemnate drahmele de la Thesalonica, Histria și Dyrrhachium, o tetradrahmă de Thosos, o imitație dacă de tetradrahmă macedoncană cu cavalerul trac pe revers, denari romani republicani și ai împăraților Augustus, Traian — unii cu inscripția „Dacia capta”, bătută la Roma în cinstea cuceririi Daciei — Hadrian, Severus, Faustina, Commodus, Diocetian. (Ion Cirnu, Piatra Neamț).

Mă numesc Aurel Roșca, locuiesc în municipiul Călărași, județul Ialomița, și mă adresez redacției în numele locatarilor din blocurile microraiunii 6, etajele 3 și 4. De aproximativ un an I.E.G.C.L. nu a luat nici o măsură ca apa potabilă să ajungă și la etajele noastre, locuitorii acestor etaje fiind lipsiți de această necesitate indispensabilă oricărei locuințe civilizate. Este un paradox faptul că în fața vitrinelor magazinelor de la parter se stropesc trotuarele, iar la etajele superioare așteptăm până la ore tirzii din noapte, și uneori zadarnic, pentru a colecta cițiva litri de apă necesari zilei următoare.

Vă scriu în numele unui grup de cetățeni domiciliați în București, sectorul 8, strada Intrarea Caporal Ionescu David. Am făcut mai multe demersuri către diferite organe, nu am obținut însă nici un rezultat: este vorba de asfaltarea unei porțiuni de circa 70 mp și de repararea gardurilor deteriorate ce despart strada noastră de curtea caselor din strada Sevastopol nr. 12. Gard de care este prinsă conducta ce alimentează cu gaze locuințele celor 13 familii în numele cărora mă adresez. Pe timp ploios înotăm prin noroaie, gardul stă gata să cadă. În iulie a.e. am primit un răspuns oficial, care reproducea dealfel conținutul altora, anterioare, și care motiva neînțelegerea lucrărilor prin lipsă de asfalt; zeci de mașini au dus într-o noapte însă, de pildă, asfalt pentru asfaltarea curților depozitului de vinuri de lângă Podul Grant, pentru asfaltarea trotuarului nostru nu se putea găsi? Poate că prin publicarea acestor rânduri, cei în drept vor înțelege că cerința familiilor noastre este pe deplin justificată, că ne-am adresat revistei din strictă necesitate și nu pentru a face tam-tam în jurul unei situații doar în aparență minoră. (Teodor Centea, București)

Am doi copii studenți, Căltun Maricel, anul III, Institutul politehnic Iași, Facultatea de construcții hidrotehnice, și Căltun Ovidiu Florin, anul II la Universitatea A. I. Cuza din Iași, Facultatea de fizică. Situația mea până la 1 iunie a.e. îmi aducea un venit de 3240 lei lunar, depășind deci plafonul admis pentru acordarea de burse copiilor mei care au încheiat anul de învățământ cu media peste nota 9. Iată însă că la 1 septembrie am fost pensionat, venitul meu actual este situat sub plafonul necesar. Ambele facultăți însă refuză să le acorde burse copiilor, motivând faptul că la 1 iunie mă aflam peste acest plafon. Mi s-a spus că nu a fost prevăzut un astfel de caz, mă întreb însă, oare, într-o astfel de situație chiar nu se mai poate face nimic? La urma urmei e vorba de a se ține cont, conform legilor, și cu acte doveditoare, de actuala mea situație materială. (Căltun Florica, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej)

Direcția de poștă și telecomunicații a județului Iași: urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Leonard Ciofu din Iași, vă informăm că au fost cercetate contestațiile abonatului pentru încărcarea

convorbirilor adiționale și soluționate în conformitate cu rezultatul cercetărilor. În ceea ce privește neînțelegerile existente între Leonard Ciofu și Silvia Herțanu, abonatul cuplat la telefonul primului, având în vedere posibilitățile tehnice existente s-a dispus schimbarea cuplajelor la ambii abonați telefonici pentru a se evita pe viitor neînțelegerile dintre aceștia.

Ca urmare a articolului apărut în FLACĂRA „Cine ești dumneata, Pavel Kozak?”, am avut ocazia de a fi pacienta acestui cercetător. Mă numesc Matilda Monasterschi, am 37 ani și de peste 25 ani suferit de o boală de piele, prurigo generalizat. Datorită tratamentului acestui om, astăzi, după numai o lună de zile, mă simt excepțional. Am făcut înainte mai multe tratamente, nici unul nu a avut însă un astfel de rezultat imediat și total cum a fost acesta din urmă. Mulțumesc pe această cale cercetătorului Pavel Kozak, urându-i în continuare noi succese, cit și redacției revistei datorită căreia am putut ajunge la acest om. (M. M. Ploiești, strada Cameliei nr. 8, bloc 41, ap. 9)

Vă scriu în numele unui grup de locuitori ai cartierului Poiana din municipiul Turda, fostă comună cu același nume, până la reforma administrativă din 1968 când a fost încadrată în municipiu. Solicităm sprijin în rezolvarea următoarelor probleme: din motive care ne scapă, am fost trecuți într-un fel pe planul doi în ceea ce privește realizările edilitar-gospodărești. Majoritatea străzilor nu au canalizare, sintem nevoiți să ne aprovizionăm cu apă de la distanțe destul de mari; din lipsa trotuarelor, toamna și primăvara abia putem circula din pricina noroiului, aprovizionarea cu mărfuri făcându-se destul de greu în astfel de condiții; nu s-a rezolvat prelungirea transportului în comun până la noi, în Poiana, distanța fiind de numai un kilometru, fiind nevoiți să folosim cursele care fac naveta Turda — Cimpia-Turzii; avem un dispensar minunat, dar ce folos, un medic din municipiu se deplasează aici doar de două ori pe săptămână pentru cîteva ore; în tot cartierul există un singur telefon public, și acesta defect mai tot timpul. Sint doar cîteva aspecte pe care le-am mai sesizat unor foruri în drept, se pare însă că există un fel de dezinteres pentru această zonă de locuit. (Al. Dărăban, Turda)

Sintem un grup de locatari, proprietarii apartamentelor din blocul 13 A, bulevardul Ion Șulea nr. 3. De cînd ne-am mutat în acest bloc, puține au fost lunile în care ne-am putut bucura de confortul promis și stabilit prin contract. Nici odată apa caldă și rece nu a avut presiunea necesară pentru a ajunge la etajele 7-10. În ultima perioadă — iulie-octombrie — intreruperea a avut o durată mai lungă, cîte două săptămîni pe lună, fapt care a determinat un adevărat pelerinaj la singura sursă de apă existentă pe șantierul de construcții Dristor Mihai Bravu. În loată această perioadă însă, întreținerea plății de locatari a cuprins taxele aferente consumului de apă caldă și rece, precum și taxele de pompare, ele fiind calculate ca și cum noi am fi beneficiat de apă în mod curent. (Semnează Cireșica

Terteliae, împreună cu un număr de 12 membri ai Asociației civile a locatarilor din acest bloc)

Vă scriu în numele cadrelor didactice de la școala generală Drăguș, județul Brașov. În ciuda faptului că ne-am adresat în mai multe rânduri organelor județene, nici la data actuală nu am reușit ca la școala noastră să fie instalat un post telefonic. Nu credem că este o pretenție prea mare iar rugămintea noastră vine din experiența amară a școlii, de multe ori ajunsă în situații penibile, tocmai pentru că anumite știri sau dispoziții, transmise prin telefon în mod curent, la noi ajung cu o foarte mare întârziere. Cred că ar trebui să fim înțeleși, sintem o instituție, care își cere acest drept, și nu persoane particulare minate de cine știe ce fel de interese. (Prof. Viorica Pop, Drăguș, Brașov)

Din partea Oficiului județean de turism Brăila: referitor la scrisoarea cititorului Chiriac Petrache, prin care acesta sesiza o serie de nereguli ale O.J.T. în legătură cu o excursie a sa în U.R.S.S., vă comunicăm că cele sesizate sînt parțial juste. Pentru înaintarea eronată a cererilor la Inspectoratul Ministerului de Interne, cit și pentru alte greșeli, tovarășul Răducu Mihălea — agent de turism la excursii externe — a fost înlocuit din funcție.

Sint unul dintre supraviețuitorii care pină la seismul din martie au locuit în blocul OD 16, scara F, etajul 4. Blocul în care am locuit a fost construit greșit, nu după proiect, drept urmare s-au făcut lucrări de consolidare la fundație și modificări la balcoane. Pentru acest lucru a trebuit să plătim, în afară de contract I.C.V.L. și rate C.E.C., suma de 3800 lei, care mi s-a oprit periodic din retribuție. Atunci cînd locuiam în acel bloc, am înțeles să fac acest efort. Acum însă, după 8 luni de la cumplita încercare, cînd multumită grijii partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, am din nou o casă, cu toate cele necesare primite de la stat — și vă invit să ne vizitați în noua noastră locuință din Bd. Păcii nr. 35, bloc 4, etaj 4, apartamentul 151, sectorul 7, vă vom primi omeneste și cu sinceră bucurie — cred că nu este firesc să continue a-mi fi opriri acei bani. (Tudor Marcu, București)

Nu demult, în municipiul Sighetu Marmăției a avut loc o frumoasă și reușită manifestare culturală prilejuită de aniversarea a 110 ani de la înființarea primei societăți de lectură a românilor din Maramureș istoric și a 30 de ani de la înființarea, după eliberare, a bibliotecii publice de pe lângă fostul Ateneu popular „Lucrețiu Pătrășcanu”. La această manifestare cultural-artistică, care s-a desfășurat la Casa de cultură municipală, au participat un mare număr de muncitori și intelectuali din zonă. (Petre Birseanu, Sighetu Marmăției)

Consiliul popular al comunei Pogoanele, județul Buzău, ne comunică: cele sesizate de cititoarea Tudora C. Matei din București corespund realității, în sensul că C.A.R.-ul învățămînt de pe raza comunei Pogoanele, unde dînsa a activat înainte, nu i-a transcris suma

de 1000 lei, odată cu mutarea ei din comună. Din cercetările efectuate s-a constatat că suma respectivă, deși scoasă din evidențele C.A.R.-ului, nu a fost expediată, rămînind în contul cooperativei, fapta de mai sus constituind neglijență în serviciu a contabilei Manea Leanca. La indicația dată, suma de 1000 lei a fost virată la data de 11 noiembrie a.e., cu dispoziția de plată nr. 47 în contul C.A.R. — Urziceni, titulară fiind tovarășa Matei C. Tudora.

Sintem locuitori ai satului Clătești, comuna Mitreni, județul Ilfov. Satul nostru este situat dincolo de riul Argeș, comunicarea cu restul comunei făcîndu-se pe un pod din beton construit cu 25 ani în urmă. În urma seismului din 4 martie acest pod s-a deteriorat grav, căzînd în apă, circulația făcîndu-se acum extrem de anevoios, pe timp ploios devenind chiar periculoasă. Satul are o populație de 1000 de locuitori, majoritatea lucrează la I.P.L.F. Oltenița și Filatura Oltenița, fiind obligată să treacă pe rîmășițele podului și în timpul nopții, lucrînd în trei schimburi. Propunem celor în drept construirea unei pasarele pe paragheta de la podul vechi — cetățenii fiind dispuși să suporte ei cheltuielile necesare. (Semnează eleva Tudora Aron, împreună cu un număr de 31 elevi, bătrîni și săteni)

Asociația locatarilor blocului 3 — Baba Novac, nr. 15 A, sectorul 4, vă aduce la cunoștință următoarele: de la darea în folosință a unității GOSTAT ce funcționează la parterul blocului nostru s-a blocat, prin construirea a două ziduri, accesul la instalațiile din subsolul tehnic și camerele A.L.A. De asemenea subsolul nostru a fost transformat în depozit. În caz de pericol, de spargere a unor țevi, ne este imposibil să intervenim pentru a intrerupe alimentarea cu apă; la fel, în caz de infundări ale instalațiilor sanitare. În plus, în subsolul blocului — și nu în camere special destinate — s-au montat în mod necorespunzător 8 agregate frigorifice care produc un zgomot infernal, făcîndu-ne imposibilă odihna. Anexat vă alăturăm o adresă prin care I.C.V.L. solicită GOSTAT-ului să ia de urgență măsurile ce se impun, pină la data la care vă scriem însă nu s-a întreprins absolut nimic. (Liviu Constantinescu)

Sintem un colectiv de 16 oameni ai muncii din cadrul I.C.S. „Comalimint” București, unitatea nr. 4 din strada C. A. Rosetti nr. 15. Unitatea în care muncim, amplasată într-un punct central al Capitalei, punct foarte aglomerat, are de realizat un plan de desfacere substanțial, nouă revenindu-ne sarcina de a satisface în condiții cit mai bune nevoile populației din zonă precum și ale celor ce lucrează la unitățile și instituțiile din jur, acestea fiind extrem de numeroase. Iată însă că datorită unor oameni de rea credință, care nu-și văd decît interesele proprii, s-a reușit ca printr-o informare neadevărată și vădit exagerată să fim lipsiți de unicul spațiu de depozitare a unor mărfuri de larg consum și ambalaje, astfel că nu mai putem fi aprovizionați cu marfă în cantitățile necesare. Oricum specialist care s-ar deplasa la fața locului ar putea constata că spațiul de comunicare ce făcea legătura cu fosta noastră magazie din curtea blocului de la adresa de mai sus, realizată de fapt cu 14 ani în urmă, nu avea cum să afecteze nici structura de rezistență a clădirii și nici liniștea locatarilor. Totuși, la sesizarea unora dintre aceștia din urmă, s-a dispus închiderea trecerii la această magazie, astfel că la ora actuală ambalajele sint dispuse fie pe trotuar, supuse degradării sau furtului, fie în sala de vînzare, dînd un aspect neplăcut, incomod. În același timp a scăzut și vînzarea unității noastre, nemaavînd spațiu de depozitare a mărfii. Este o situație absolut nefirească. (Scrisoarea e semnată de seful unității, Gheorghe Dănilă, împreună cu 13 lucrători.)

Sintem locatari ai imobilului din strada Aviator Popișteanu nr. 10, sectorul 8, București. În urma răspunsului la primul nostru memoriu, publicat în FLACĂRA nr. 47 a.e., vă aducem la cunoștință: am rămas surprinși că I.C.R.A.L. Pajura consideră că „refacerea a două sobe nu prezintă urgență, intrucît imobilul are încălzire

centrală”. Dacă un singur apartament — din cele patru existente — are încălzire centrală, căci aceasta e realitatea, înseamnă că întreg imobilul este încălzit de la aceeași sursă?! Vă informăm că restul apartamentelor sint încălzite cu petrol sau lemne, nicidecum cu gaze. Vă rugăm să ne credeți că am apelat la publicarea scrisorii noastre în revistă nu pentru a face polemică împreună cu I.C.R.A.L.-ul, ci pentru a rezolva o situație care ne dă multe bătăi de cap. Nu am ridicat problema celor două sobe în dorința de a avea obiecte de decor, ci pentru că în joc e sănătatea a două persoane — dintre care una de 72 ani — obligate să stea în frig în această iarnă ce se anunță încă de pe acum destul de aspră. (Scrisoarea este semnată de trei locatari ai imobilului)

Supunem atenției forurilor în drept următoarea propunere: am citit în presă că orașul Sibiu are asigurată și dominicia legătura cu Capitala prin cursele TAROM, ceea ce este foarte bine. Dar ce fac delegații din Capitală, în cursul săptămîinii, cărora le sint suficiente cîteva ore pentru a rezolva problemele profesionale pentru care au efectuat deplasarea? Orarul actual TAROM prevede zilnic două curse București — Sibiu și o singură cursă Sibiu — București, la o oră complet nepotrivită, și anume ora 11. Ținînd cont că sosești în Sibiu la orele 10.50 — avionul pleacă din București la 10.00 — practic nu te mai poți întoarce în aceeași zi, și asta înseamnă hotel, încă o dimineață pierdută în ziua următoare etc. Cred că ar fi utilă reintroducerea unei curse de după-amiază Sibiu — București, aceasta e propunerea pe care o fac prin intermediul revistei dumneavoastră. (Dorina Groman, București)

POȘTA REDACȚIEI

Mutu Hde Coca — Rm. Vilcea. I.C.M.M. Oltenia, comuna Fărcășești, județul Gorj — ne anunță că întreprinderea, avînd mare nevoie de maștri în specialitate, nu poate a-proba plecarea soțului dv.; în ceea ce privește spațiul de locuit în orașul Tg. Jiu, întreprinderea susține că are cotă de locuințe și la solicitare îi poate oferi spațiu pentru a-și aduce familia.

Gheorghe Balog — Cooperativa ELECTROBINAJ din București, strada Ghiocel nr. 20, sectorul 2 vă roagă să-i expediați mulineta „Super 200” care vă va fi remediată în mod gratuit; nu uitați să menționați pe cotet adresa dv. exactă.

GRUP locatari București, din blocul B-C Calea Moșilor nr. 257-259 — Consiliul popular al sectorului 3 București ne comunică: în actualul plan de sistematizare corpurile de clădire care vă interesează nu sint prevăzute a fi demolate.

Elena Maria Olaru — Cimpina. Centrala industrială de mașini și aparate electrice Craiova ne comunică: adresa solicitată nu v-a parvenit intrucît dv. ați omis să treceți adresa în cererea prin care o solicitați. În data de 15 noiembrie a.e. adeverința respectivă v-a fost expediată pe adresa corectă — Cimpina, strada 6 Martie nr. 46.

H. P.

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13, iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

„PERLAM” — iată numele unui nou detergent! Cel puțin așa aflăm de pe firma unui magazin de detergenți aflat pe o stradă în plin centrul Brașovului. Oare?! (Valeriu Casian)

România militează pentru:

O lume fără arme

De cînd e lumea-lume, de cînd își scrie o istorie, încercînd să-i cunoască și să-i stăpînească sensul, omenirea și-a legat cu constanță speranțele de progres și bunăstare de două realități care și-au menținut valabilitatea, în pofida unor epoci social-politice diferite. Două realități, mai complexe pe măsura trecerii timpului, două realități a căror putere stă în rezonanța simplă a cuvintelor ce le definesc: **pace și dezvoltare**. Și nimic nu ar fi mai firesc pentru binele acestei planete, pentru viitorul ei, prefigurată luminos de atîtea minți înaintate, de atîtea dorințe arzătoare, decît dezvoltarea omenirii în pace. Iar dacă, mereu în paralel, mereu la antipod se citează aceleași două cuvinte — **inarmare și subdezvoltare** — aceasta se întîmplă pentru faptul că cele două realități, pe cît de anacronice la prima vedere, pe atît de antiomane în esență, desemnează două dintre dramele de proporții ale contemporaneității, a căror acțiune conjugată alterează însăși calitatea vieții, acest dat fundamental al omului.

Pornind astfel de la fizionomia asimetrică a lumii contemporane, pledoaria ardentă pentru pace, deci pledoaria intransigentă împotriva cursei înarmărilor, este de o actualitate permanentă. Iar pentru că, de multe ori, preocupările pentru crearea și perfecționarea mijloacelor de distrugere, veritabilele eforturi pentru „calitatea” armeei se desfășoară pe un front nevăzut, în care se consumă mijloace financiare imense, în care sînt investite inteligență și muncă, popoarele, opinia publică au tot dreptul de a cunoaște, și trebuie să cunoască — așa cum subliniază

România socialistă, prin glasul președintelui său — efectele directe ale cursei înarmărilor, pentru că ele, popoarele, sînt cele care resimt dureros aceste efecte nefaste.

Iată cum arată lumea cu arme: — nivelul anual al cheltuielilor în scopuri militare depășește cu mult 300 miliarde dolari;

— 400 000 oameni de știință și ingineri cu înaltă calificare, reprezentînd circa 40 la sută din numărul total al celor mai buni specialiști din lume, lucrează în sectoarele militare ale economiei;

— într-o singură zi, în lume, se cheltuiesc pentru arme peste 900 milioane dolari, deci, într-un minut, potrivit calculelor experților, se sacrifică pentru inarmare aproximativ 600 000 de dolari;

— în întreaga lume există la ora actuală peste 20 milioane de bărbați și femei permanent sub arme;

— fiecarei locuitor al Terrei, „îi revin” cîte 15 tone de trinitrotoluen, fiecare mie de locuitori „beneficiind”, la rîndul său, de cîte o bombă tip Hiroșima. Să nu omitem însă că experții consideră în prezent această bombă — care a distrus un oraș, ucigînd 78 000 de oameni și rîndind alți 84 000 — de domeniul preistoriei nucleare.

Ce se întîmplă în acest „prezent”? De exemplu, un raport dat publicității de Pentagon fixează costul celor 45 de proiecte de arme și sisteme de arme noi, la data de 30 septembrie a.c., în spațiul fantastice sume de 179,5 miliarde dolari.

Cum ar arăta lumea fără arme? Este, desigur, un răspuns greu de dat, acum, cînd privirea ne este obturată de tabloul

acesta înfricoșător al eforturilor pentru inarmare. S-ar putea răspunde, totuși, că n-ar mai exista foame nicăieri în lume, că programul O.M.S. de combatere a malariei, evaluat numai la 450 milioane dolari, ar fi fost realizat demult, că media anuală alocată pentru școlarizarea unui copil, cifrată în prezent la 219 dolari (în timp ce întreținerea unui soldat pe aceeași perioadă costă 13 149 dolari) ar fi mult mai mare. Că cele 900 milioane locuitori din cele mai sărace țări ale lumii, al căror venit anual este de 75 dolari, ar trăi înfin mai bine. Că din banii care se cheltuiesc pentru fiecare avion de bombardament purtător de încărcături nucleare — 61,5 milioane dolari, reprezentînd circa o optime din contravaloarea greutății sale în aur, — s-ar putea cumpăra 35 000 tone de griu sau 65 000 tone de porumb pentru foamea lumii!

Sînt cifre și echivalente de un dramatism acut, care fac să vibreze, sau ar trebui să facă să vibreze de îngrijorare pe fiecare ființă umană. Ce are comun „trestia gînditoare”, fragilă și limpede, cu această pădure de tunuri, cu acești munți de bombe, cu această cursă disperată a pregătirii pentru moarte? Efectele directe ale unei adevărate stări de inarmare de-a lungul veacurilor pot fi sublimite în statistica seacă pe care ne-o oferă un om de știință elvețian, pe nume J. Babel: „în ultimii 5 500 de ani au avut loc 14 000 de războaie mai mari sau mai mici, în care au pierit 3 640 milioane de oameni, la care se adaugă pierderi materiale inestimabile”.

Acum, mai mult ca niciodată, popoarele lumii, opinia publică mondială trebuie să se pronunțe hotărît pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru transpunerea totală și necondiționată în practică a celui ansamblu de măsuri ce include dezangajarea militară, dezarmarea generală, și în primul rînd dezarmarea nucleară, singurul în stare să garanteze securitatea internațională, pacea lumii. Înțelegînd în toată im-

portanța lor aceste mari imperative ale contemporaneității, România socialistă, Partidul Comunist Român se pronunță consecvent pentru adoptarea unor măsuri concrete, eficiente, pentru concertarea eforturilor tuturor statelor și guvernelor, ale tuturor forțelor progresiste în vederea realizării unei destinderi reale, ireversibile. Este o politică probată permanent de inițiativele prezentate de țara noastră în cele mai înalte foruri internaționale, inițiative apreciate pentru caracterul lor constructiv, în deplin consens cu evoluția vieții, a situației mondiale. Dacă ar fi să menționăm cîteva dintre cele mai recente, am putea să ne referim la documentul „Poziția României în problemele dezarmării”, și în primul rînd ale dezarmării nucleare și instaurarea unei păci traine în lume”, prezentat la cea de-a XXX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., la proiectul de rezoluție „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor”, adoptat în unanimitate recent de Comitetul Politic, la propunerea convocării unei sesiuni speciale a Adunării Generale, care să se desfășoare la un nivel cît mai înalt, în mai-iunie 1978, și consacrată problemei dezarmării, depășirii stării de imobilism în acest domeniu. De asemenea, în această toamnă la Belgrad, conștientă de interdependența strînsă dintre destinderea politică și destinderea militară, România a prezentat un sir de propuneri concrete în domeniul militar, de mare importanță pentru asigurarea unei securități reale.

Sînt numai cîteva dintre dimensiunile concrete ale unei politici ce exprimă voiața poporului român, aspirația sa către idealurile păcii și încrederii, înscriindu-l astfel în lupta tuturor popoarelor, a celor mai înaintate forțe ale progresului, care știu, care cred, care speră unanim și hotărît că lumea noastră, lumea viitorului va deveni o lume fără arme.

DOINA IOVĂNEL ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Ficatul de gîscă

Ficatul de gîscă este foarte căutat pe piața mondială. Franța se situează pe primul loc printre marile exportatoare. Specialiștii institutului francez pentru cercetări agronomice au inventat cea mai modernă metodă pentru îndopatul gîștelor, metoda care va pune capăt ancestralului obicei de a lua pasărea între picioare și a-i umple, de trei ori pe zi (la rațe de două ori), gîtlejul cu grăunțe de porumb trecute prin sare și grăsimi, aceasta timp de trei săptămîni, exact înaintea revelionului.

De-a lungul istoriei, îndopatul gîștelor s-a perfecționat prin adoptarea aparatului cu pedală și a mașinii electrice. Acum s-a atins perfecțiunea printr-un studiu mai întîi și-ntîi neuro-fiziologic: ace speciale, electrocoagulante, distrug centrul de sațietate din creierul gîștei (de-i mai zice și hipotalamus) și gîsca e condamnată la o poftă de mîncare necurmată. Îndopatul își pierde caracterul de îndopare. Foamea perpetuă devine un supliciu. Creierul gîștei e distrus inuman. (Idem — la rațe). Gîsca nu mai poate elabora nici o idee. Ea nu mai vrea decît grăunțe, ficatul se îngrășă prodigios, în așteptarea abatorului unde îi va fi tăiată carotida, ceea ce-i de asemeni ilegal, dar cine se mai gîndește la carotidă, și la creierul ei, cînd omul caută foagra-ul?

Ficatul de gîscă (foagra-ul) e prea bun, prea scump, prea bine cotate ca să-mi provoace acel sacru strigăt: opriți! — care mă străbate cînd văd pieirea gailor și a balenelor. Gîsca nu-i nici cal, nici balenă, nici focă. Indignarea mea de mult nu mai e facilă. Nu voi denunța îndoparea silnică a gîștelor prin distrugerea hipotalamusului lor.

Ca poet însă, informez că „Societatea pentru asistența animalelor trimise la abator” (sediul strada Charles Tellier 11, Paris) e hotărîtă să se opună acestei practici a îndopatului forțat la gîște și rațe.

Dacă va reuși?

Ca poet n-am voie să spun mai mult. Eu cred în vorbele lui Jules Renard, vulpea bătrînă: „Tot adevărul care depășește cinci rînduri cade în roman”. Ori eu nu vreau să scriu decît romane care nu depășesc cinci rînduri.

RADU COSAȘU ■

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Poate fi înlocuit singele uman?

Extinderea pe care au cunoscut-o în ultima vreme practicile medicale consacrate grefelor de organe a ridicat în fața specialiștilor — și nu numai a lor — o serie de probleme noi. O operație atît de complexă cum este, de pildă, cea a transplantului de inimă necesită transfuzii masive. Or, singele uman disponibil pentru donare este cantitativ limitat; mai mult, chiar dacă există sub acest aspect, se ridică, în plus, problema compatibilității dintre donator și primitor, nereșolvată încă de medicina contemporană. Argumente sînt suficiente pentru a justifica și stimularea preocupărilor a numeroși oameni de știință, consacrate descoperiri unui substituent al singelui uman. Formula ideală a unei astfel de substanțe ar fi cea care ar răspunde următorului imperativ esențial: oxigenarea organelor și asigurarea schimbului vital oxigen — bioxid de carbon ca în cazul singelui natural.

Prima încercare de obținere a singelui artificial — pe cale chimică — datează din 1933. Mai tirziu, cercetările în această direcție s-au îndreptat cu constanță spre compusi ai florului și carbonului, lichide inerte, bune solvenți atît pentru oxigen, cît și pentru bioxidul de carbon — cele două gaze definitorii pentru ritmul vital uman. Despre experiențele întreprinse într-un asemenea sens a relatat, nu demult, revista „SCIENCE & VIE”. Care ar fi datele și rezultatele acestor căutări? În 1966, profesorii americani Clark și Gollan au reușit să mențină în viață un șoarece după ce l-au cufundat în fluorocarbon, în pofida faptului că plămîinii animalului erau practic inecați în lichid. Peste un an, în 1967, un alt savant, injectînd iepurilor un lichid identic, la care a adăugat ser fiziologic și albumină, a obținut rezultatul următor: animalele au supraviețuit, cu toate că o treime din singe le fusese înlocuită cu noul melanj chimic. Au murit însă fulgerător cînd transfuzia a fost totală, înlocuitorul neputînd asigura schimbul normal dintre oxigen și bioxidul de carbon. S-a considerat atunci că de vină ar putea fi marea viscozitate a singelui artificial. S-a găsit remediu și de această dată: ameliorarea înlocuitorului cu un derivat al amidonului, pentru a se permite o mai bună trecere prin extrem de finele vase capilare. Cu noua formulă de singe, șoarecii au supraviețuit, dar a trebuit, totuși, să li se lase 3 la sută din propriul singe. În 1969, la Universitatea Harvard, dr. Robert Geyer a pus la punct o altă emulsie, tot pe bază de fluorocarbon, care a permis, în fine, transfuzia totală. Golit de singele său, animalul, adormit sub eter, a primit prin vena jugulară lichidul chimic lăptos. La trezire, reflexele au fost normale, șoarecele precipitîndu-se spre apă și hrana așezate intenționat în apropierea sa. Respirația nu era afectată deși lipseau globulele roșii.

O transfuzie totală la om — cazul cel mai spectaculos, se înțelege — a fost realizată într-un spital american, ca ultimă tentativă de salvare a unui bolnav de hepatită virotică. Pacientul a rămas 24 de ore în comă, dar a fost totuși salvat, în urma unei noi transfuzii, de astă dată cu singe natural. Relatarea acestor cazuri confirmă faptul că marile descoperiri nu

vin dintr-o dată, că uneori rezultatele sînt dificil de apreciat, mai ales cînd este vorba de probleme atît de delicate cum este cea a creării unui singe artificial. De aceea, cu toate constatările optimiste desprinse din experiențele întreprinse, specialiștii avertizează că înlocuirea singelui prin altceva este departe de a-și fi găsit soluționarea optimă și definitivă, rezultatele pozitive nefiînd foarte durabile în timp. În esență, singele pe bază de fluorocarbon nu este bine adaptat nevoilor organismului; el nu captează desul oxigen la nivelul plămînilor și nu-l cedează în cantitatea absolut necesară la nivelul țesuturilor. Mai mult, singele chimic, neconținînd globule albe, nu reacționează față de bacterii și viruși. Totuși cercetările în această direcție nu au fost abandonate.

Animați de ambiții mai modeste decît realizarea unui compus organic atît de complex ca singele, doi japonezi, pe nume Sekiguchi și Kitajima, s-au concentrat asupra unei probleme la fel de însemnate pentru știință, cea a incompatibilității sanguine. Pentru a oferi o soluție care să permită unui primitor să accepte orice singe, de la orice donator, ei au pus la punct o tehnică de tratare a globulelor roșii tocmai cu această finalitate. Dar inconvenientul a fost același ca în cazul singelui artificial: globulele roșii tratate au captat suficient oxigen la nivelul plămînilor, dar nu l-au cedat integral, deci nu au permis o oxigenare normală.

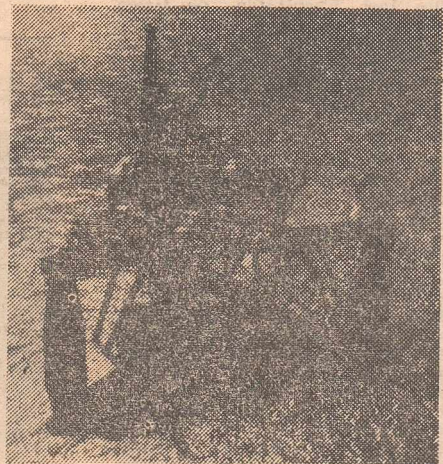
S-a încercat și o altă formulă: cea a reconstituirii singelui. Pornind de la faptul că hemoglobina este substanța care asigură transportul oxigenului, cercetătorii au avut ideea să o izoleze. Obținută din singe uman a cărui dată de conservare era perimată, hemoglobina a fost liofilizată, după ce i s-au adăugat sodiu, potasiu, clor, calciu și magneziu, pentru a se ajunge la o compoziție apropiată de cea a singelui natural. Pudra obținută, vărsată în apă distilată ar fi trebuit să dea exact substanța dorită — singele. „Aproape la fel de simplu ca prepararea unei cafele-express”, spun specialiștii. Soluția obținută astfel a fost testată pe iepuri cărora, în prealabil, le-a fost extras 50 la sută din singe. Pe moment, animalele au fost recuperabile rapid. După două ore însă, schimbul oxigen — bioxid de carbon era substanțial alterat. Deci, cel puțin în stadiul actual, nici această variantă nu este cea căutată.

Inimă artificială, înlocuitorii al singelui... Trebuie admis, subliniază cei ce se consacră acestor preocupări, că asemenea perspective nu sînt tocmai seducătoare pentru felul obișnuit de a gîndi al oamenilor. Aceasta nu înseamnă însă că cercetările întreprinse nu ne îmbogățesc considerabil cunoștințele despre noi înșine, oferînd posibilități noi de auto-cunoaștere, baze noi de intervenție în niște procese extrem de complexe ca cele ce au loc la nivelul organismului uman. Dacă într-o zi va fi descifrat misterul care învâluie mecanismul diferențierii între celulele umane — spun savanții — realizarea de inimă în eprubetă ori găsirea unui înlocuitor perfect al singelui care să respecte exact principiile naturale vor deveni evenimente care vor trece din domeniul fantasticului în cel al faptului cotidian.

Fapte și zile

● Pentru prima oară, o femeie va deține rolul lui Mefisto. În premiera „Faust” de Goethe, pe care realizatorul Michael Degen a pus-o în scenă la München, a fost aleasă pentru acest rol rezervat pînă acum doar actorilor bărbați actrița Maria Becker. ● Eva Fairfax, descendentă a generalului Fairfax, care a luptat sub comanda lui Cromwell, și-a sărbătorit împlinirea a 106 ani la York, în Anglia. Cînd avea 18 ani, ea a fost prezentată reginei Victoria, iar în 1903 i-a servit drept model lui Rodin pentru un bust, expus în prezent la Londra. ● Mai multe spectacole grandioase sînt prevăzute în 1978 pentru a celebra bicentenarul vestitei Opere Scala din Milano. În program, printre altele, vor figura șase opere de Verdi, între care „Bal mascat”, pus în scenă de Franco Zeffirelli (!), ca și opere de Puccini, Mozart, Wagner. Invitată de onoare, Opera din Viena va interpreta „Fidelio” de Beethoven, sub bagheta lui Leonard Bernstein. ● Ann Houk, 59 de ani, a obținut 10 000 de dolari de la Compania de transporturi din Minneapolis (Minnesota) pentru că... și-a spart nasul în autobuz. Imprejurările în care a avut loc accidentul sînt puțin cunoscute: „vătămată” ar fi dat... un picior în țigăre pe care o ținea în mînă un bărbat așezat în fața ei. Drept replică, a primit un pumn în nas! Tribunalul căruia i-a fost înfățișat acest caz a apreciat că șoferul autobuzului ar fi trebuit să o protejeze pe adversara fumăturii, drept care compania de transporturi citată la început a fost găsită bună de plată! ● Iritați de decibelii în plus ai „Concorde”-ului la decolaj, americanii s-au dovedit de o reacție contrară atunci cînd depășirea bangului sonor admisibil era de altă natură decît tehnică, deși provenea din Franța. Într-adevăr, celebrul tenor de la Opera din Paris, Alain Vanzo, a cîntat cu 14 decibeli mai mult decît supersonicul franco-britanic la decolaj, vibrație înregistrată de un sonometru. Trebuie spus că Alain Vanzo a reputat un mare triumf anul trecut la Opera Metropolitan din New York.

D. I. ■

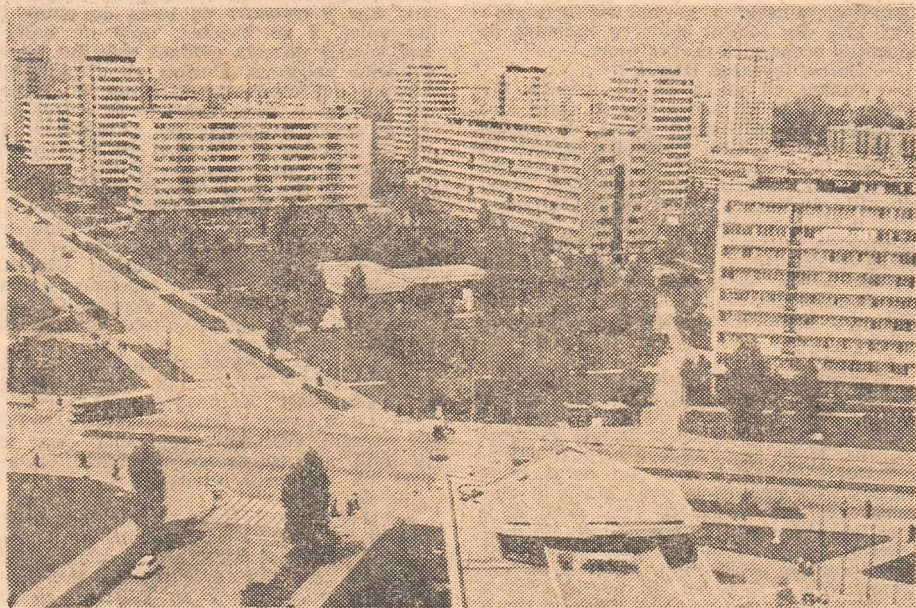

Cît petrol există sub mări? Savanții afirmă că este imposibil de dat un răspuns precis. Ceea ce se știe cu certitudine este un singur lucru: extragerea „aurului negru” submarin costă foarte mult. Fotografia prezintă imaginea unei platforme care extrage petrol din adîncurile mărilor.

REPORTAJ PE GLOB

Belgrad — Novi Sad — Dubrovnik

Imagine din Novi Beograd

Scriind acum, în zile de toamnă târzie, despre câteva orașe și priveliști iugoslave, văzute într-o explozie de primăvară, am senzația că le decupez dintr-un anotimp ce le caracterizează, nu numai pentru memorie, ci, mai ales, pentru felul lor de a fi, de a respira, de a se întrupa între legendă și realitatea zilei.

Belgradul descinde din istorie, cu Kalemegdanul, Topciderul, Ada Ciganlija și Skadarlija, palate și cetăți devenite locuri de farmec și de aducere aminte. Belgradul există în istorie, în străvechea matcă dintre Dunăre și Sava, cu clădirile albe, dominant, puternic albe, din Novi Beograd, cu uzine și autostrăzi, aer de metropolă, inimă a unei țări, transformată în însuși simbolul ei, demn, eroic, împlinit prin permanentă construcție. Fiecare loc pe care l-am văzut se leagă de amintirea unor oameni. La uzina de motoare „Racovica“, Momčilo Milovanović, Ioravko Petrović, Dragiša Nešić, oameni tineri, „campioni ai motoarelor“ cum li se spune în fabrică, îmi vorbesc despre munca lor, parcă ar vorbi unui prieten pe care nu l-am văzut de câțiva timp. Adevăr, nu impresie, pentru că ei știu multe despre țara din care vin, au prieteni la București, se interesează de ei, firesc. Două zile mai târziu, în Skadarlija, cartierul de tradiție al boemei artistice belgradene, Mladen Arnautović face o trecere în revistă a personalităților culturale care au gândit și care au creat aici, alăturând, la fel de firesc, referiri, idei despre cultura românească, despre epoci de spirit, de confluență artistică.

Văd apoi Ada Ciganlija, insula de pe Sava, paradis de vacanță, centru pentru sporturi nautice, ca un ochi de liniște și de verdeață, la câțiva kilometri de întâlnirea celor două fluvii ce înconjoară Belgradul.

Nu departe de capitală, regăsim Dunărea, în cimpia Voivodinei. Este aici, grătarul Iugoslaviei, spațiul care participă cu cel mai mare procent la piața agrară a țării. În 1945, regiunea era cotate printre cele mai slab dezvoltate din țară. O statistică pe ultimii 100 de ani arată că, pentru Voivodina, veacul a fost făcut din 51 de ani de secetă, 32

cu inundații și numai 17 cu adevărat buni pentru agricultură. O luptă continuă cu pământul și mai ales cu nevoia de apă a deschis, prin munca oamenilor, ideea construcției unui mare sistem de irigații Dunăre-Tisa-Dunăre. În final acest sistem asigură irigarea unei suprafețe de 360 000 hectare și drenarea altor 760 000. Canalul Dunăre-Tisa-Dunăre va fi un veritabil fluviu, cu o lungime de 273 km. „La începerea construcției au fost dislocate mase de pământ însumând 127 milioane metri cubi, mai mult decât în cazul Canalului de Suez“ — precizează Sava Mihic, directorul pentru dezvoltarea agriculturii în cadrul sistemului.

Lucrare gândită complex, permițând pe lângă irigare și drenare, circulația unor nave cu deplasament de până la 1 000 tone, cu maluri împădurite, cu locuri de plajă și turistice. Dar, dincolo de toate acestea, o victorie definitivă împotriva secetei, în lupta pentru pîine care stă astăzi deplin în faima Voivo-

Drumurile de grâu și apă ale Voivodinei...

voltat costă cit o limuzină docilă, ceea ce nu e mult...

Limitele altruismului... Săptăminalul american „Newsweek“, manifestând o hărnicie nereținută în furnizarea informațiilor, a publicat o scurtă notiță din care rezultă că piața răpirlor este... asigurată, într-o măsură eroică, de celebra companie Lloyd. Începând din 1971 — cînd terorismul urban a intrat, în Statele Unite, în faza banalului cotidian — cifra de afaceri riscate a firmei a crescut vertiginos. Anul acesta, peste 50 de milioane de dolari s-au imprăștiat, care mai de care, sub formă de răscumpărări. Evident, lista asiguraților este ținută în cel mai mare secret. Totuși, un funcționar al companiei a declarat că, dacă răpirlor vor continua în ritmul actual, „Lloyd“ va trebui să se mute, cu arme și bagaje, în alt domeniu. Primele de asigurare rămînînd relativ modeste, iar pretențiile gangsterilor umflîndu-se vertiginos, rezultă că „Lloyd“, dacă va continua să facă afaceri în sectorul asigurărilor anti-răpire, va trebui să impună gangsterilor un preț al pieței de care, însă, dinșii nici nu vor să audă...

dinei, grînar recunoscut și emblemă a prezentului Iugoslaviei.

Pun de aceea alături, în amintire, albul zidurilor Belgradului, puritatea solară a imaginii sale, de verdele intens al grîului de mai, care se ridică în cîmpia Srem, spre Novi Sad, o prelungire a culorilor, o trecere din una în cealaltă, ca o frumusețe ce se continuă pentru ochi și pentru gând.

Și așa am cunoscut poate, către sfîrșitul călătoriei, mai adevărat, mai profund, o a treia dimensiune a peisajului, în albastrul Adriaticii la vechea Ragusa, Dubrovnikul de azi, acolo unde soarele stăpînește 250 de zile pe an. „Perla Adriaticii“, cu străzile tăiate parcă într-un ev mediu tîrziu, exotic, luminos, prin aleile de palmieri și chiparoși, prin brazdele de lavandă aromînd aerul, prin portocalele legănate ca niște globuri în arbori, prin imense grădini de leandri străjuind casele.

Insemn de mare frumusețe al țării, Dubrovnikul nu poate rezuma însă, cunoașterea Croației, această parte a Iugoslaviei. Aici, aproape, sînt mari centre de industrie petrolieră, chimică, farmaceutică, de materiale plastice și coloranți. Rijeka, Sisak și Zagreb, unde se prelucrează bogățiile zonei septentrionale. Șantierele navale de la Rijeka și Split. Aduag o știre, citită recent, ce spune totul despre ritmul de prefacere din aceste locuri. „Insula Krk din nordul Adriaticii este în prezent cel mai mare șantier al țării. Aici se află în construcție un port destinat descărcării petrolului, de unde va porni o conductă spre complexul petrochimic ce se amenajează, și un pod lung de 1 300 m care va lega insula de zona continentală. În portul Omisalj, din insula Krk, se amenajează trei mari rezervoare de petrol și se construiesc cheuri pentru tancuri petroliere cu un deplasament pînă la 350 000 tone. În prima fază de construcție, pînă la sfîrșitul lui 1978, în port se vor descărca 20 milioane tone de țitei, iar începînd din 1980, cite 34 milioane tone anual.“

Cifre-termene, dincolo de care stau oamenii unei țări, deschiși și harnici, așa cum i-am cunoscut în scurta mea călătorie, oameni care își știu cu sufletul, istoria, prezentul și viitorul, știind demni la temelia lor.

Belgrad, Novi Sad, Dubrovnik, precum și tot ce există în jurul lor, reperi pentru o imagine limpede a unei călătorii în primăvară.

DOINA FRUNTELATĂ

MONDO UMANO ?

„Despre mafie în artă“

„Pentru antichități, unde se găsesc garanții de autenticitate? Care sînt istoricii (artei n.n.) și experții demni de încredere? (!? n.n.) Pentru pictura modernă cine-mi va spune dacă e vorba de o pinză adevărată? Dacă sînt în fața unei autentice picturi, cine-mi va asigura că nu voi fi înșelat?“ Astfel își începea Jean Ferre o carte, publicată de editura pariziană „Albin Michel“. S-a spus despre ea că este o carte-pamflet și a fost intitulată, desigur nu întîmplător, „Scrisoare deschisă unui amator de artă pentru a-i vinde pontul“. Într-o vreme în care febra colecționării unor obiecte de artă (evident, de cei cu posibilități adecvate) a fost întrecută de febra în care au proliferat falsurile (evident, pentru a obține cît mai mult de la cei cu posibilități adecvate) Jean Ferre se referă pe larg la citeva episoade dintre cele mai ciudate ale comerțului cu artă. Invocînd ample investigații și expertize artistice complexe, el citează citeva dintre cele mai reprezentative dovezi ale existenței unei mafii a artei. Pentru a nu rămîne pe tărîmul simplor afirmații, Jean Ferre reproduce integral un text din 1970 care a făcut vogă în domeniul respectiv. Este vorba de un interviu acordat de Jacques Mathy, specialist cu autoritate în domeniul artei, interviu al cărui titlu „Despre mafie (în artă n.n.)“ ne scutește de orice comentarii. Întrebat despre această mafie și cine ar putea-o conduce, interviutul răspunde: „Afirm răs-picat: două mii de tablouri, un carnet de securi cu acoperire utilizat cu un cinism tradițional fac din casa Wildenstein un stat în stat, ce folosește experți vinzătorii“. Jean Ferre, deloc surprins de concretețea afirmațiilor lui Mathy, adaugă că acestea n-au fost niciodată dezmințite. Apoi, ca să fie în ton, se referă pe larg la afacerea Legros, una dintre cele mai complicate și mai dure bătălii între experții în materie de pictură. I s-a mai zis și „scandalul secolului“ în domeniul respectiv. Iată, pe scurt, cum au stat lucrurile. Între 1964 și 1966 un liniștit texan, dorind să completeze colecția muzeului din Dallas, a cumpărat de la Legros 58 de pinze semnate de Bonnard, Chagall, Degas, Derain, Dufy, Gauguin, Modigliani, Picasso, Renoir și alții. Suma plătită — 2 milioane dolari. La citeva luni după încheierea tranzacției experții americani avertizează: tablourile, în cea mai mare parte a lor, sînt false, cu toate că certificatele de autenticitate sînt semnate de specialiști sau de descendenți ai pictorilor. În scurt timp se depune o plîngere împotriva lui Legros acuzat de escrocherie, fals și uz de fals în cazul a 38 din pinze. În lunga bătălie ce avea să se declanșeze, unii „experți“ recunosc tot felul de erori comise, alții acuză o înlocuire a pinzelor autentice, iar restul invocă dreptul de a se... înșela!

Afacerea a fost pe larg dezbătută, mai ales că Fernand Legros devenise miliardar, calitate la care a ajuns și pentru că opera de artă a devenit pentru el un pretext pentru a elibera certificate. A obținut, în schimb, sume deloc modice și a comis adesea erori deliberate. „autenticînd“ mai mulți Modigliani, Renoir sau Dufy decît au existat în realitate.

Dar, cu toate demascările, febra falsurilor continuă. Astfel încît cînd, în primăvară, s-a vîndut la licitație castelul englez Mentmore cu colecțiile de artă ce le avea, presa scria că în pofida unei indignări generale, a dezvăluirilor din ziare și a interpelărilor din parlamentul britanic, s-a descoperit că falsurile (fiind probabil mai blindate cu autentificări) au fost vîndute mai bine decît arta adevărată. Disputa continuă pentru că nu se știe (?) cine pierde și cine cîștigă!

PETRE NICOLAE

RADU BUDEANU

Cine-i vinovatul

Intr-un articol pe care n-am reușit să-l public la timpul oportun, relatam un incident petrecut în tribunele stadionului Steaua. Ce se întâmplase? Redactorul șef al acestei reviste, cronicarul sportiv al Săptămânii, criticase, ca și noi, echipa României care jucase cu Cehoslovacia atunci și jucase foarte prost. Văzându-l acolo, antrenorul naționalei noastre l-a interpellat cu martori, arogant, declarându-i că prietenul nostru și cu mine trăim din fotbal și anume din defăimarea lui. Tot domnia sa declarase, cu aerul unui tenor de la 1890, aflat la Scala din Milano unor oameni care mi-au spus la rîndul lor: „V-am dat o repriză de fotbal: repriza I-a din meciul România — Cehoslovacia cum nu s-a mai văzut în această țară”. Că selecționerul unic al naționalei suferă de megalomanie, știam mai de mult, dar m-am întrebat atunci: oare să fim noi toți, cei 40.000 de spectatori de pe 23 August, plus cele câteva milioane de telespectatori niscaiva orbeți? Să nu mai fi văzut noi fotbal vreedată și antrenori cu ifose? De ce eram supărat pe antrenorul naționalei noastre? Pentru că încă de pe atunci dădea semne că se adaptează greu la fotbalul nostru și ofeream și exemplele convingătoare care mă nelinișteau. Domnia sa chemase la lot pe Năstase de la Steaua care în vremea aceea era rezervă de doi ani la echipa lui. Tot d-și îi adusesse peste noapte pe Atodiresci și pe Florea la națională și aceștia se dovediseră buni de trimis acasă urgent. Îi mai reproșam că în calitatea lui de vicepreședinte nu impune o muncă serioasă la cluburi, acolo unde de fapt se face fotbalul. Că ne promisese să nu distrugă cursivitatea campionatului, că nu va mai face cantonamente lungi, care și în cazul meciului cu Iugoslavia s-au dovedit păguboase. Tot vicepreședintele Federației Române de Fotbal promisese că va instaura un regulament care să-i pună la punct pe chiu-langii și pe betiviani.

Din nefericire domnia sa s-a integrat atmosferei căldute și false în care fotbalul nostru trăia de atîția ani. Rezultatele s-au văzut în cele din urmă: România a pierdut calificarea pentru Argentina!

Cam astea erau lucrurile care-l deranjaseră pe Covaci, aflându-le de la noi. Dar nu despre asta vrem să scriem acum. În ce mă privește, după meciul de la Zagreb, revăzându-l pe Covaci l-am felicitat și i-am spus: Jos pălăria! Pentru că victoria din capitala Iugoslaviei ne bucurase pe toți, cum era și firesc. De atunci mi-am propus să nu mă mai amestec și să nu-i mai dau sfaturi în acest colț de revistă, dar colegii mei de la alte publicații, după cum aveam să constat la o recitare a presei din ultimele luni, i-au atras atenția lui Covaci că selecția făcută la națională este greșită. Pe Dobrin, Lucescu, Răducanu și Dinu, oameni care ar fi putut foarte bine să facă față inlocuitorilor lor, Covaci i-a trimis în Africa într-o națională secundă, de veterani. Nu sunt eu cel mai conservator om din presă, ba chiar dacă îmi aduc aminte am contribuit chiar la scoaterea lui Răducanu din națională, care, după cum se vede, după ultimele lui meciuri, are și zile foarte proaste, dar îi reamintesc lui Covaci că în urmă cu două luni l-am spus între patru ochi că n-are portari, nici unul dintre tinerii ce mi se propunea, neinspirându-mi încredere. Oricum, gîndesc că Răducanu, cu toate păcatele lui, pentru care eu l-am pedepsit destul, și nu numai eu, n-ar fi luat șase goluri pe Steaua la 13 noiembrie. N-aveam cum! I-am mai amintit lui Covaci că Dobrin a avut un sezon excepțional în această toamnă, dar Covaci nici n-a vrut să audă de el! Nu mai vorbim despre introducerea lui Dumitru în unsprezecele de la 13 noiembrie cînd văzuse foarte bine că tocmai lipsa lui din națională ne-a adus victoria de la Zagreb, pentru bunul motiv că acest mare jucător nu se mai antrenează de mult, crezînd că-i cade nasul dacă aleargă câteva ore pe săptămînă și că de mulți ani el nu mai acceptă nici o sarcină defensivă, ceea ce era de neimaginat într-un meci decisiv cum a fost acela cu Iugoslavia. I-aș mai reaminti lui Covaci că multă vreme după instalarea lui la cirna naționalei nu-i vedea nici pe Vigu, nici pe Zamfir pe care numai insistența presei l-a silit să-l selecționeze. Îi doresc din toată inima lui Covaci succes în viitor, dar tare mă îndoiesc că îl va avea, și el și noi, avînd în vedere antecedentele pomente. Mi-ar pare foarte bine să mă înșel și să-mi pun cenușă-n cap, dar....

EUGEN BARBU ■

Sub genericul Daciadei

Totuși, pași prea mici

Interviu cu tov. Virgil Dănilă, membru în Biroul Executiv al Consiliului județean al sindicatelor Cluj

— Ce a adus Daciada în sportul clujean?

— Mai mult entuziasm. Chiar și mai mult pasiune. Am văzut, de pildă, activiști sportivi mergînd în grădinițe pentru a-i aduce pe copii spre sport. I-am văzut pe copii mai des pe terenurile de sport, chiar în concursuri frumos organizate. 600 de copii au candidați pentru 25 de locuri ale celei mai tinere secții înființate la Asociația sportivă Clujeana. Tot la Clujeana, 72 de echipe de fotbal reprezentînd secțiile și atelierile combinatului s-au întrecut vara și toamna aceasta pentru desemnarea echipei campioane a asociației sportive. Alte 32 la Industria sîrmei Cimpia Turzii, 20 la Unirea.

— Care au fost cele mai reușite manifestări ale Daciadei?

— Vă voi aminti câteva dintre cele mai recente. În octombrie, de pildă, mai mult de 500 de iubitori ai drumeției și-au dat întâlnire în zona Plăiești-Turda la Cupa „Valea Arieșului”. Ceva mai tîrziu s-a organizat Cupa „Femina” la handbal. Au cîștigat-o tinerele muncitoare de la Record.

— Au participat și formații „divizionare”?

— Nu. Au participat în schimb... antrenori divizionari, care au depistat câteva elemente talentate, pe care le vom reîntîlni curînd în sportul de performanță.

— Alte manifestări?

— Numeroase competiții închinete Conferinței Naționale a partidului, cum sînt cele de tenis de masă, șah, popice, haltere, aeromodellism, fotbal și handbal masculin, s-au desfășurat sau sînt în plină desfășurare.

— Cîți oameni au participat pînă acum la întrecerile Daciadei?

— Peste 85.000 de oameni. Pare o cifră mare, dar convingerea noastră e că puteau fi cuprinși mult mai mulți, în special în întrecerile sportive de masă, excursii, drumeții, crosuri. E necorespunzătoare participarea la activitatea sportivă de masă. Mă gîndesc la faptul că doar 25-30% din oamenii muncii din întrecerile fac sport. În privința participării

femeilor, situația e și mai edificatoare: nici 15% din totalul celor ce lucrează în unitățile economice nu fac sport.

— De ce, tovarășe Dănilă?

— Pentru că nu e destul interes, iar propaganda și pledoaria pentru sport sînt schematizate în lozinci spuse de regulă la nivelul unităților. Pledoaria trebuie să se facă la nivelul secțiilor, al locurilor de muncă. Nici grupele sindicale, nici organizațiile de tineret și nici asociațiile sportive n-au făcut tot ce se putea face. Se mulțumesc adesea doar să colecteze date și să le raporteze. Multe întreprinderi își găsesc „scuze” în lipsa terenurilor sportive. E adevărat, nu sînt destule la această oră, dar această „acoperire” e destul de falsă!

— Adică?

— Avem în județ 80 de asociații sportive sindicale. Numai 22 au baze sportive sau terenuri de fotbal. Asta nu înseamnă că celelalte n-au acces la bazele existente. Au. N-au însă altceva: spirit întreprinzător, inițiativă. Noi am cerut celor ce dețin terenuri să le pună gratis la dispoziția celorlalte unități. Iată, deci, că e mai degrabă vorba de comoditate, de dezinteres. Sigur, situația actuală va fi mult ameliorată în scurt timp. Dealtfel, Biroul Comitetului județean de partid Cluj a analizat activitatea sportivă de masă luînd măsuri corespunzătoare în acest sens.

— Și care sînt întreprinderile „specializate” în astfel de „justificări”?

— În primul rînd Portelanul, Flacăra-Confecții, România muncitoare, 11 Iunie-Dej, Sticla Turda, Fabrica de sticlărie Gherla, Vlădeasa Huedin, Întreprinderea poligrafică și altele.

— Care e „starea” sportului de performanță?

— Multe echipe de performanță au retrogradat. Altele nici nu-și pun problema promovării. În general, sportul feminin de performanță e departe de a avea o situație multumitoare. Ne mîndream cîndva cu echipe feminine de volei între frunțile diviziei A, cu atleți frunțași. Cît despre fotbal, s-au tras destule învățămînte și se muncește în general mai bine. Sînt destule speranțe ca C.F.R.-ul să revină în prima divizie...

— Se vor construi noi baze sportive?

— În perspectivă, numărul lor va spori cu cel puțin 27 complexuri sportive și mi-

robaze. Acestea vin să se adauge la cele construite deja în primul an al Daciadei.

— Care anume?

— De pildă, prin muncă patriotică și cu resurse proprii, constructorii de la T.C.C. și-au amenajat una dintre cele mai frumoase baze sportive ale Clujului, amplasată pe malul Someșului, între cele două mari cartiere Mănăștur și Grigorescu. Are 8 terenuri de tenis de cîmp, 2 de volei, 2 de baschet, unul de handbal, o sală de șah, evident existînd toate dotările necesare. Curînd va fi gata și terenul de fotbal, iar în viitor un bazin de înot și o bază nautică. O astfel de bază și-au amenajat pe „Cetățuie” și cei ce muncesc la Trutul de construcții industriale: un teren de fotbal gazonat pe care se joacă și meciuri oficiale, altul de zgură, 4 de tenis, 2 de baschet, unul de handbal și o popicarie, o sală de tenis de masă etc... De asemenea, colectivele de muncă de la Farmec, Unirea, Tehnofrig, Cimentul și Electroceramica Turda, C.P.L.-Gherla, Arieșul-Cimpia Turzii, 11 Iunie-Dej și altele, dispun azi de terenuri simple.

— Complexul Sport și sănătate, acțiune mai veche dar cu noi virtuți în cadrul „Daciadei”, ce ecou a avut?

— La începutul lunii noiembrie 18.500 de oameni, cifră care reprezintă doar 46 la sută din ce ne-am planificat în acest an, trecuseră normele.

— De ce?

— S-a invocat lipsa terenurilor. Alții, în loc să asigure continuitate în aceste acțiuni, au lăsat totul pentru mai tîrziu. Probabil „planul” se va realiza, însă lipsa de continuitate e un indiciu că în respectivele întreprinderi e destulă superficialitate.

— Ce credeți că trebuie să se facă pentru ca „starea” sportului clujean din întreprinderi să fie mult îmbunătățită?

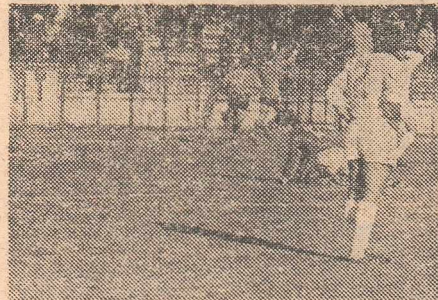
— Să-l sprijinim mai mult. Există o stare de spirit favorabilă. Și mă gîndesc în primul rînd la bunele exemple pe care le-au dat unii antrenori divizionari, coborînd spre sportul de masă și spre copiii județului. Dar avem în județ și foarte mulți profesori, care au și niște specializări. Integrarea, în acest caz, n-ar trebui oare înțeleasă în sensul preluării unor echipe din întreprinderi sau din comune? Oare nu la fel ar trebui înțeleasă practica sau integrarea studenților din cadrul facultăților de educație fizică? Eu cred că da. Ei trebuie s-o desfășoare în primul rînd în cadrul asociațiilor sportive. Așa vom putea da un ajutor calificat, iar viitorii profesori și antrenori vor dobîndi o pregătire solidă.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

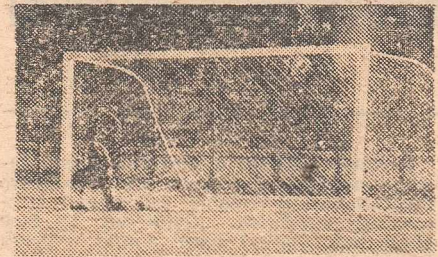
FOTBAL, DIVIZIA A

Unde ne sînt portarii de altădată?

BUCUREȘTI: Steaua — Dinamo 3-3 (3-2). Intrînd în discuție ambițiile tradiționale ale unuia din puținele derbiuri ale fotbalului nostru, meciul dintre fosta și actuala campioană s-a plasat peste media, primejdios de scăzută, a diviziei A,

Iordache și Eftimescu, învinși pe rînd, dar la fel de nepuțincioși și prost inspirați.

„Triumful muncii”

Reprezentativa de fotbal a Franței a izbutit, după cum se știe, să se califice în faza finală a unui campionat mondial, după doisprezece ani de absență. Să fie oare un miracol? I-a întrebat cunoscutul ziarist Paul Katz, de la „L'Express”, pe antrenorul Hidalgo. Nu, a răspuns acesta, ESTE TRIUMFUL MUNCII, cuvînt pe care publicistul le-a folosit drept titlu pentru un amplu reportaj apărut în revista amintită.

Detaliînd, se cade să vedem despre ce anume este vorba: „...au fost re-

fotbaliștii celor două garnituri arătînd, mai ales în prima repriză, că pot mai mult decît ne ofera de obicei. Chiar dacă ambiția competitorilor s-a transformat, uneori, în prea multe faulturi, pe care arbitrul Dinulescu nu le-a pedepsit cu asprimea pe care i-o ștîm, ea a existat. La început, pînă la 3-1, în tabăra stellistă, apoi, pînă la 3-3, în cea a dinamoviștilor, după care, toată lumea fiind sau numai pîrînd mulțumită, s-a jucat în dorul leii, cu ochii la ceasul de pe tabela de marcaj. După 70 de minute de fotbal alert și bine susținut din punct de vedere fizic și tehnic, finalul a fost moliu și șters, cele două garnituri, de elită pentru fotbalul nostru, arătînd sleite, fără puteri de a forța victoria.

Deși au lipsit, și de-o parte și de cealaltă, cîțiva componenți de bază, Dumitru și Iordănescu, respectiv Dinu (infecție toxialimentară), nivelul jocului a fost, cum spuneam, între acceptabil și bun. Doar portarii au făcut excepție, apărînd slab și fiind cu ușurință îngenuncheați, după cum, sugestiv, i-a surprins în imaginile alăturate fotoreporterul nostru Emanuel Tănălău. Nici Iordache, preferat lui Moraru, nici Eftimescu, preferat lui Ștefan, n-au depășit impasul în care se află acest post în fotbalul nostru divizionar, arătîndu-se lenți și neinspirati. Luată la un moment dat în glumă, problema pare să fie dintre cele mai grave, mai ales că nici Răducanu, înlocuit la Sportul cu tînărul Lazăr, nici Cristian, lăsat pe banca rezervelor de Speriatu, nu se află în forma care i-a consacrat și i-a adus în poarta echipei naționale. Trebuie găsită de urgență o soluție, pentru că orice s-ar zice, construcția unei echipe începe de la jucătorul cu numărul 1 pe tricou. La meciul Steaua — Dinamo, arbitrajul a fost asigurat de Constantin Dinulescu, fără strălucirea din alte dăți, ajutat bine la linie de Gh. Dragomir și Max. Popescu. (Ovidiu Ioanișoia).

crutați 31 de consilieri tehnici regionali, 20 de consilieri departamentali din toată Franța, au fost prospectate toate cluburile mici și sfătuite în privința formării lor... A fost pus pe picioare, în 1972, Institutul național al fotbalului, pe 9 hectare de teren la Creps de Vichy, o școală unică în felul ei, în care 60 de băieți au învățat fotbal așa cum învață alții matematică... La 20 de ani, generația lui Platini, Rocheteaux și Six (actualii componenți ai echipei naționale franceze — n.n.) deținea un „capital” de 3.000 de ore de muncă, pe

Pentru a juca cu ambiție nu e neapărată nevoie de zăpadă!

SATU MĂRE: Olimpia — F.C. Argeș 3-1 (0-0). Începerea meciului a stat multă vreme sub semnul întrebării, cercetarea cimpului de joc, acoperit cu 10 centimetri de zăpadă, determinîndu-i pe arbitrul C. Bărbulescu și pe observatorul federal P. Tătar să creadă, la ora 13.30, că partida se va amîna. S-a acordat jumătatea de oră lăsată drept porțiță de regulament, timp în care peste 200 de oameni, înarmați cu lopeți și gradene luate din tribune, s-au chinuit să îndepărteze omătul, reușind, începută la 14.20, în condițiile unui teren arat, confruntarea îi va răsplăti din plin pe cei 200 de voluntari, ca și pe ceilalți 6.000 de spectatori, oferindu-le un fotbal de mare angajament fizic, purtat cu ambiție și, în ciuda handicapului gazonului transformat în obor, cu rafinament tehnic. Oaspeții au jucat tot timpul deschis, în fața unei garnituri bătaioase, în bunul înțeles al cuvîntului, dezlănțuită după pauză, cînd, dealtfel, și-a apropiat o victorie meritată, cu prețul unor eforturi fizice aflate în preajma sacrificiului. Piteștenii, lipsiți de Dobrin (accidentat) și Radu II (3 cartonașe), s-au ridicat mai tot timpul la nivelul învingătorului, demonstrînd că succesul din meciul cu Sportul n-a fost întîmplător, ci pregătît prin antrenamente asidue și perseverente. Pînă la urmă, între limitele unei dispute egale, a decis hotărîrea sîtmărenilor de a nu scăpa cele două puncte, la obținerea cărora a contribuit, în primul rînd, Smarandache, cel mai bun de pe teren, neobosit și, spre deosebire de alte dăți, pasnic. În toate cele 90 de minute arbitrul Bărbulescu, care a condus corect, n-a avut de sancționat nici un fault! La linie, buni, D. Ghețu și C. Ghiță, primul din București, al doilea din Brașov. (I. Cornel).

baza a 15 ore pe săptămînă, timp de 40 de săptămîni pe an, în centrele de formare de la cluburile lor în care au intrat de la 16 ani... Un jucător de valoare se formează în 12 ani. Totul se hotărăște, a explicat antrenorul Boulogne, înainte de 17 ani, ceea ce înseamnă că munca de detectare trebuie să înceapă la 14 ani. După aceea, e prea tîrziu...” etc. etc.

Transcriînd cele de mai sus, ca una din posibilele sugestii în actuala dezbateră despre fotbal, ne-am întrebat nu fără teme: oare exemplul gimnastelor de la Onești nu spune același lucru?!

Umor involuntar

Mina se strânge cu capul descoperit, cu o ușoară înclinare a capului și privind fața interlocutorului. (pag. 16)

În orice caz, sărutul miinii se practică numai în casă, localuri etc. și niciodată în plin aer. (pag. 17)

Acesta i-o prinde de virful degetelor, se apleacă ușor asupra ei și-și lipește buzele de mină sau simulează acest lucru, oprindu-se la cîțiva milimetri. (pag. 18)

Acest lucru trebuie făcut cu calm și tact, astfel încît modul în care se susține o părere contrară să nu se facă de pe o poziție de superioritate ostentativă sau de „bătăie de joc”, ceea ce ar putea duce la ruperea sau răcirea contactelor personale. (pag. 26)

La fel de neplăcut este să se vorbească interlocutorului în imediata apropiere a gurii sale. (pag. 27)

Legătura cu partenerul se poate stabili prin priviri scurte, prin anumite gesturi sau aprobări cu capul (în special în timpul mersului). (pag. 27)

Locul unui copil este între doi adulți, cel al adulțului este între doi copii. (pag. 32)

Astfel, la urcare se dă intimitate femeilor, persoanelor mai în vîrstă și superiorilor în grad, acestia străduindu-se să urce cît mai repede, pentru a lăsa timp de urcare și coborîre și celorlalți. (pag. 33)

Alegerea unui restaurant se face în conformitate cu scopul urmărit. (pag. 36)

Invitații se servesc de la bufet și apoi iau loc la măsuțe cu cine cred de cuviință. (pag. 59)

Fața de masă clasică este albă sau cu desene de aceeași culoare. (pag. 69)

Locul de onoare este în fața ușii de intrare. (pag. 75)

În cazul în care gazda dorește să acorde o atenție specială unui anumit invitat îl poate plasa în fața ei. (pag. 75)

În mod normal, ducerea mîncării la gură se execută cu antebrațele și mîinile fără a antrena mișcarea brațelor și a umerilor. (pag. 81)

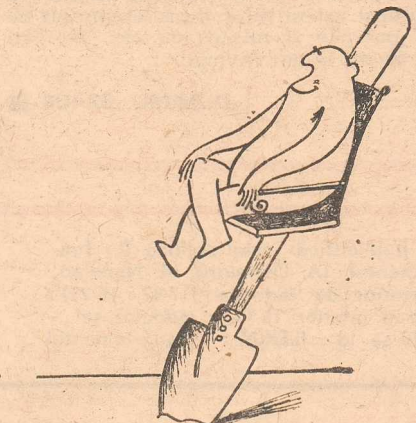
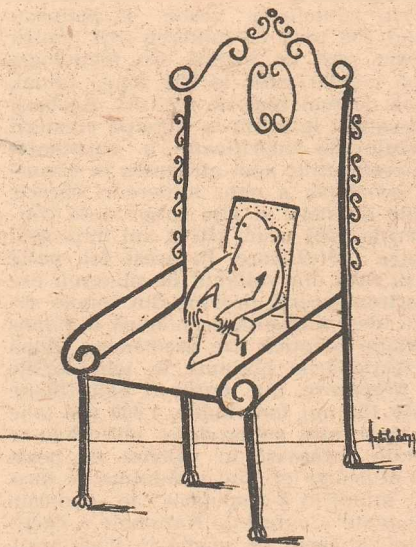
se rupe capul, cu care ocazie ies și intestinele și apoi se curăță carapacea. (pag. 89)

Oasele se elimină de la început, pe farfurie. Dacă totuși s-a introdus un os în gură, el este pus pe marginea farfuriei cu furculița. Devine tot mai răspîndită practica scoaterii oaselor cu degetele mare și arătător, gura rămînd închisă. (pag. 90)

Oasele se pot apuca cu mina numai într-o societate intimă. (pag. 91)

În anumite împrejurări, ca Anul Nou, aniversările unor zile istorice etc., felicitările reciproce se pot încruși. (pag. 108)

(Din lucrarea „Reguli de protocol și comportare în societate” de N. Frâncu și V. Dragomir — selecționate de Ioan Șerban)

SORIN POSTOLACHE

OAMENI ȘI CER

70 DE ANI DE AERONAUTICĂ ROMĂNEASCĂ • UNICUL AVION-AUTOGRAF DIN ISTORIA AVIAȚIEI • ZBORUL DE NOAPTE: O PREMIERĂ MONDIALĂ CARE A AVUT LOC LINGĂ BUCUREȘTI • IORGA ȘI PAPANĂ • MULTIMILIONARIII TAROM-ULUI.

— Ți-aduci aminte cum a fost ?

Și Nicu Tănase, încă în putere la cei 82 de ani ai săi, posesorul brevetului de pilot 35 din 1914, face să reîntâiască de parcă ar fi ieri istoria uneia din cele mai puțin cunoscute misiuni ale războiului — cel din 1916—1918, se înțelege. Un zbor în care firavul aeroplan pe care-l pilota nu purta bombe, ci îmbărbătare. Nicu Tănase a zburat de la Galați la Ploiești, unde a încărcat manifeste, și apoi s-a avîntat deasupra Bucureștiului ocupat de nemți, lansînd din văzduh îndemnul: „Rezistați! Nu pierdeți curajul! Nu v-am uitat! Eliberarea este aproape!” Sau poate textul nu era chiar acesta, ci unul asemănător: de atunci au trecut, la urma urmei, șase decenii și e greu să-ți amintești chiar totul, cu punct și cu virgulă, dar mesajul de speranță a fost aievea, la fel ca vîntul care parcă țintuia aparatul în loc și rafalele antiaeriene care răpăiau amenințător.

Pe cînd bătrînul, care începuse războiul ca plutonier și l-a terminat cu gradul de căpitan, povestește toate acestea piloților, constructorilor de avioane, comandantilor de azi, din 1977, prezenți la deschiderea expoziției „Oameni și cer”, ei simt că ochii li se umezesc. Fiindcă Nicolae Tănase, „pilot din '16”, Gogu Ștefănescu, unul din primii noștri piloți de încercare, polisportivul Alexandru Frimu (Dudu, pentru prieteni, adică pentru toată lumea), Mariana Drăgescu și Nadia Tănase, pioniere ale aviației sanitare antebelice, și alți veterani ai aripilor românești, și ei află la inaugurarea expoziției, știu în adevăr cum a fost: nu un joc, fie el și cu moartea, nu o simplă pasiune, mai bine zis nu numai o pasiune, ci un crez, o combustie pentru o idee, dragoste de țară și de popor. La pămînt și la oamenii lui, la țară se gîndeau, pe nesigurile magistrale ale văzduhului — în cuvintele bătrînului comandor inginer Ștefan Soverth, făuritorul primei parașute românești — „cei care au zburat și au luptat pentru propășirea aviației și libertatea cerului, a pămîntului și a neamului nostru.” Deunăzi, retrîind, cu prilejul expoziției, clipe din zburimata lor tînerțe, își vor fi amintit poate și de tulburătoarele cuvinte ale camaradului lor întru curcirea cerului, Antoine de Saint-Exupéry: „Îți dai viața pentru o casă, nu pentru obiecte. Îți dai viața pentru o catedrală, nu pentru pietre. Îți dai viața pentru un popor, nu pentru o gloată. Îți dai viața din dragoste pentru Om, dacă el este cheia de boltă a unei comunități. ÎȚI DAI VIAȚA DOAR PENTRU CEEA CE MERITA SĂ TRĂIEȘTI.”

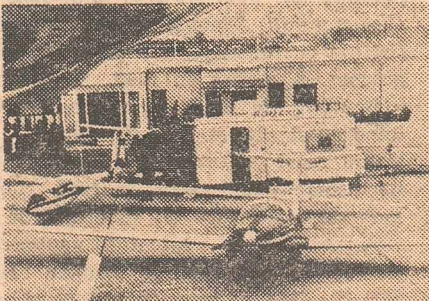
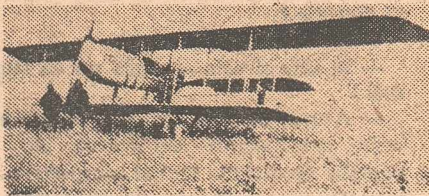
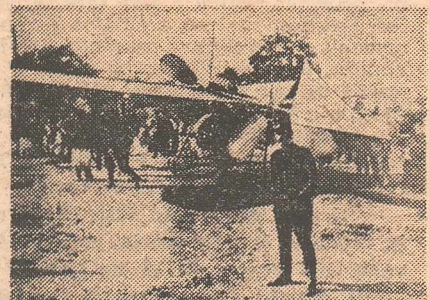
„Oameni și cer — pagini din istoria aeronauticii românești”, expoziția deschisă acum cîteva zile la Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale din București, este rodul strădaniei unui colectiv entuziast, însuflețit de Ovidiu Ionescu, care a adunat majoritatea materialului documentar. Ea are un caracter de unicat. Pentru prima oară sînt reunite sub același acoperiș, ca să spunem așa, sute de fotografii, copii de documente, extrase din lucrări și din presa vremii, date și grafice, hărți ale unor raiduri efectuate de piloții noștri, precum și machetele onora dintre cele mai cunoscute aparate de zbor românești, expozate dintre cele mai diverse, de la insigne și picurii poștale comemorative la documente mai puțin accesibile, pînă azi, publicului larg. Ele reprezintă, de fapt, nucleul unui viitor Muzeu al aeronauticii românești. Avînd în vedere bogăția materialului, ar fi imposibil să dăm aci măcar o idee despre ansamblul celor cîinci mari teme abordate de expoziție: aviația militară, construcții aeronautice, aviația de transport, aviația sportivă, aviația utilitară.

Dacă prioritățile mondiale datorate unor Vuia, Coandă, Vlaicu sînt intrucivă mai bine cunoscute, merită însă consemnate aci, măcar în treacăt, fapte dintr-un trecut ceva mai îndepărtat, din preistoria aeronauticii românești, oglindită de asemenea

în expoziție. Ca orice preistorie, întrețesută și ea cu mit și poezie. Cunoașteți, oare, legenda maramureșeană care spune că Pîntea Viteazul și-a făurit „zburătoare” din coajă de copac? Să fi fost vorba de un planor rudimentar sau de aripi meșteșugite din lemn, care să atenueze aruncarea în gol — unul din mijloacele prin care haiducul nădăjduia să scape de urmărirea poterilor? Probabil că nu vom ști niciodată adevărul, dar se poate presupune că și la baza acestei legende, ca în atîtea alte cazuri similare, se află un simbur de adevăr.

Dar iată, aci avem o atestare documentară, cu parfum de epocă: prima demonstrație aeronautică din țara noastră a avut loc, se pare, pe vremea lui Caragea Vodă, în 1818, cînd, de pe Dealul Spirii din București, a fost înălțat în prezența unei mari mulțimi de curioși un balon cu diametrul de 8 m, umflat cu aer cald. Peste ani, în taclatele bucureștenilor și în special ale bucureștenilor a figurat la loc de cîntec „bășica lui Caragea”.

Să trecem dincolo de pitoresc, la fapte și documente uimitoare prin clarviziunea lor. Ideea folosirii aparatelor de zbor ca mijloc de transport încolțește și în țara noastră cu mult înainte de a se fi trecut la rezolvarea pe plan mondial. În anul 1900 Gheorghe Varlam-Ghițescu, care s-a ocupat încă din 1880 de baloanele dirijabile și care era prezentat în presa vremii drept

cel „care a ținut 20 de conferințe asupra baloanelor cu cîrmă, întrebuințarea lor în agronomie, pentru aducerea ploii în timp de secetă, stingerea pădurilor aprinse”, arăta că a mai lucrat, printre altele, la proiectul de „înființare a poștei aeriene cu instrumentul numit luntrea aeriană”, cu care, spunea el, „se va străbate depărțarea între Paris și București în patru ore și jumătate prin aer de-a dreptul, cu înălțimea de 400 km pe oră.” Aceste rînduri au fost scrise în 1900! Iar în 1918 apărea la tipografia „Dacia” din Iași, sub semnătura lui Mircea Zorileanu, o broșură în care se spunea printre altele: „Trebuie ca fiecare român să devină un fervent al navigațiunii aeriene, pregătîndu-se epocă foarte apropiată care va fi concurența aeronautică internațională.”

Sînt evocate și părerile unor oameni politici și personalități culturale, de asemenea de o tulburătoare actualitate. Spunea Nicolae Titulescu la Conferința de pace de la Trianon: „Aviația, armă teribilă de război, trebuie să devină un instrument de pace.” Ca urmare și a sugestiei marelui om de stat ia ființă una din primele companii aeriene din lume, Compania franco-română de navigație aeriană, care își propunea stabilirea unei linii aeriene regulate de la Atlantic la Bosfor pentru a uni cele două extremități ale Europei trecînd prin București. Și tocmai un avion al acestei companii a realizat primul zbor de noapte din lume cu pasageri la bord pe o rută aeriană regulată. El a fost efectuat în 1923 pe tronsonul Belgrad-București.

Figurează în expoziție extrase din corespondența dintre Nicolae Iorga și unul dintre așii aviației antebelice, Alexandru Papană, care în 1936 a ocupat locul întii în unul din cele mai dificile raliuri ale vremii, acela pe distanța New York—Los Angeles, și a cîștigat și cursa Miami—Havana, învingînd 30 de concurenți, printre care piloți celebri pe atunci, precum Joseph Mackey, Amelia Earhart, Roscoe Turner, Louise Thaden și alții. Despre Papană ilustrul cărturar român arăta: „E sigur că propagandistul cel mai mare pe care-l avem în momentul de față este locotenentul Papană. Acest îndrăzneț ostaș nu scrie cărți, nu scrie discursuri, ...dar e stăpînul indiscutabil, cu neputință de a fi bătut, al mașinii cu care zboară. ...I s-a părut că în Statele Unite nu se știe desul despre noi. S-a dus să le arate ce fel de ființe omenesci, fără pretenție dar de mare ispravă, se nasc pe aci pe la noi.” Iar Papană i-a scris lui Iorga din Florida: „Este pentru prima oară cînd cineva sesizează adevărul adevărat în ceea ce urmăresc eu în decursul diverselor călătorii. Niciodată însă nimeni nu s-a gîndit să poie chestiunea așa cum ați pus-o dv., nimeni nu s-a gîndit să mă feliciteze nu pentru izbînda în ea însăși, nu pentru că s-a întîmplat să fiu mai bun decît alții, mai puțin norocoși, ci pentru că am izbutit, pur și simplu, să fac să se pronunțe numele de ROMANIA.”

Nepropunîndu-ne și neavînd posibilitatea să vorbim despre toate compartimentele expoziției, ne limităm doar la două-trei aspecte mai puțin cunoscute.

„Primul și probabil unicul avion-aerograf din istoria aviației. Despre ce e vorba? La 10 noiembrie 1919 un avion Farman-40, aparținînd Grupului I al aviației române, decolează de pe aerodromul Bacău, pilotat de lt. av. Vasile Niculescu și avînd ca pasager pe căpitanul Precup. Misiunea sa: legătura cu Comitetul național român de la Blaj spre a face cunoscut că armata română este pregătită pentru a trece Carpații. A aterizat pe Cîmpia Libertății, lingă Crucea lui Avram Iancu. Apariția unui avion purtînd pe aripi tricolorul românesc a declanșat o demonstrație spontană din partea populației, care s-a iscălit în masă pe fuzelaj. A doua zi, echipajul a decolat, ducînd mesajul Marelui Cartier General al armatei române de la Iași. Ele dădeau expresie, prin glasul Comitetului național de la Blaj, dorinței de unire a populației transilvănene. De atunci avionul a purtat un nume care n-a figurat în anuarele aviației mondiale, ci doar în inimile românilor: Farman-Blaj.

„Priorități mondiale ale medicinei aeronautice românești. Aflăm că imediat după înființarea Centrului medical aeronautic din țara noastră, după primul război mondial, o serie de țări, printre care și Franța, i-au solicitat expertizarea medicală a personalului navigator propriu, confirmînd pe această cale prestigiul internațional al medicinei aeronautice românești, printre puținele care efectuau pe atunci măsurători fiziologice în timpul zborului.

„Succese ale industriei constructoare de avioane din țara noastră în anii interbelici. Acum 40 de ani produse ale acestei tinere industrii erau prezente la tîrguri internaționale aviatice!

Deosebit de pregnant sînt înfățișate progresele aeronauticii românești în anii socialismului, îndeosebi spectaculosul salt realizat în ultimul deceniu, în largul și însuflețitorul context al indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Industria noastră constructoare de mașini trebuie să atace cu curaj domenii de vîrf, cum sînt utilajele tehnologice de înaltă complexitate, mașinile unelte grele și mașinile agregat, aeronavele turboreactoare și motoarele de aviație, calculatoarele electronice de performanță, aparatura modernă de radiocomunicații...”

Se perindă în fața noastră piloții multimilionari ai Tarom-ului (Alexandru Ioan, Ion Georgescu, Ion Botzatu), fiecare cu peste 8 000 000 km de zbor, navigatorul Radu Viciu cu „doar” 6 000 000 km, la fel ca mecanicul de bord Ion Ioneci, în fine o tinărară care „a văzut lumea”, însoțitoarea de bord Lucia Sihota, cu 8 000 000 km de zbor la activ. Aceste cifre reflectă și ele, poate într-o manieră mai frapantă decît lungi coloane de cifre statistice, „explozia” aeronauticii românești din ultimii ani. Oamenii curajoși care-i dau viață, piloți, constructori de avioane, specialiști de înaltă calificare, personal navigator sau nu, care și-au legat viața de prezentul și viitorul aeronauticii românești, înnoadă și duc mai departe, cu mijloacele tehnicii de azi, o glorioasă tradiție. Și ei, la rîndul lor, vor spune peste decenii, poate la sărbătorirea centenarului aeronauticii românești:

— Ți-aduci aminte cum a fost ?

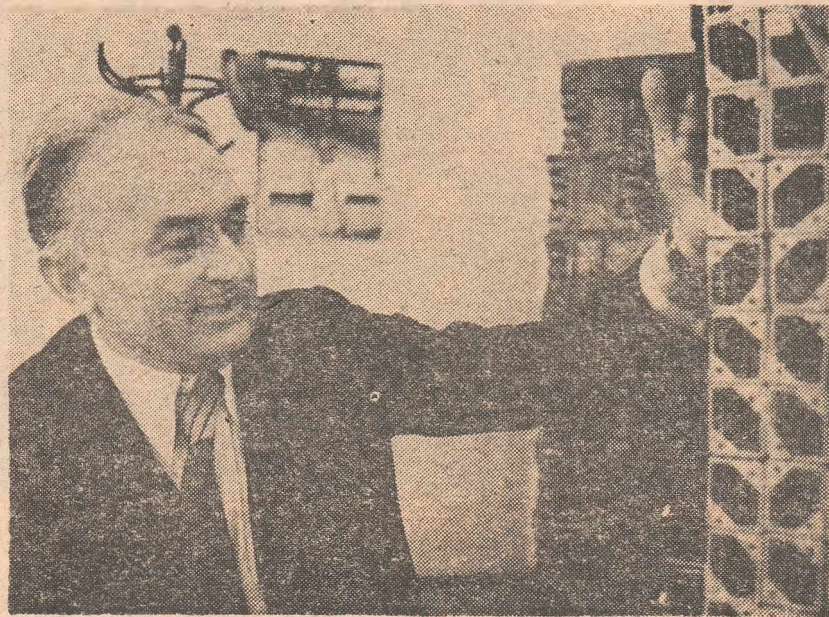
LIONEL NIȚESCU

— Tovarășe Valer Gabrian, sintezi doctor inginer și director general al Centralei minereurilor și metalurgiei neferoase din Baia Mare. Nu vă ascund că am venit la dumneavoastră pentru a discuta mai pe larg despre propunerea pe care ați făcut-o acum câteva luni Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi. Spuneți atunci, dacă-mi permiteți să vă citesc: „Trebuie să arăt în mod deschis că unii specialiști nu sînt folosiți nici ca timp, nici ca profesie la adevărata lor valoare, fiind antrenați în mare măsură la activități neproductive. De aceea, propun ca pentru o mai bună valorificare a cunoștințelor, pregătirii și potențialului lor tehnic și științific, aceștia să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în secțiile productive sau în ateliere de proiectare, compartimente de cercetare și inginerie tehnologică, potrivit pregătirii pe care o au. În acest fel, consider că își vor aduce o contribuție mai mare la îndeplinirea în tot mai bune condiții a sarcinilor economice și de producție din unitățile respective.“ Am încheiat citatul. Aș vrea să vă întreb în primul rînd ce v-a determinat să faceți o asemenea propunere, care a fost de altfel remarcată în concluziile acestui forum al democrației muncitorești.

— Despre asta vă pot spune foarte multe. În primul rînd faptul că, deși s-au obținut și rezultate bune în promovarea progresului tehnic, ritmul de perfecționare a tehnologiilor nu este la cota impusă de prevederile cincinalului revoluției tehnico-științifice. Tocmai de aceea, părerea mea este că trebuie să găsim forme și metode mai perfecționate, de la o etapă la alta, de stimulare atât a celor care elaborează idei noi, cât și a celor care aplică aceste idei. În ultimii ani, așa cum arătam și în cuvîntul meu la Congresul consiliilor oamenilor muncii, în serviciile funcționale din întreprinderi și centralele noastre a crescut simțitor numărul cadrelor de ingineri, specialiști cu o bună pregătire profesională, aleși pe aceste posturi tocmai pentru că sînt cei mai buni. Din acel moment însă, al nimirii lor pe posturi de conducere, activitatea de cercetare și de inginerie tehnologică încetează brusc, așa spune că și legătura cu producția începe să schioapeze, iar oamenii devin mai mult funcționari decît ingineri. Nu trebuie însă să se înțeleagă că munca e mai puțină — ba dimpotrivă. Așa se face că omul respectiv ajunge să nu mai aibă timp să gîndească — de atîta muncă, uneori de rutină. Trebuie să ne facem timp să și gîndim, altfel ruginim! Dar vreau să fiu bine înțeles — pentru că s-a întîmplat și contrariul — nu este vorba de o cercetare abstractă, sau n-am să proiectez eu, inginer de mină, mașini zburătoare. Numai că nu cred că există specialist care să nu se fi lovit, aproape zilnic, de tot felul de probleme care să-i îngreuneze munca, să-l necăjească. Și atunci, ce facem? De ce să pun eu pe altul să-mi rezolve problemele, fiindcă acesta ori n-are timp, ori nici nu se pricepe așa de bine ca mine?! O să-mi zici, de exemplu, și mi s-a și spus de altfel, că șefii de servicii, ca să nu mai jungă măcar la zi; atunci, de unde timp pentru cercetare? Vreau să zic însă că nu trebuie să se înțeleagă problema în modul cel mai simplist — atîtea ore de acum încolo muncim în birou, atîtea facem cercetare, orice s-ar întîmpla. Mă gîndesc că fiecare specialist își poate alege singur tema de cercetare, de gîndire mai profundă, dacă vrei, după specificul fiecăruia. Astfel de teme pot fi alese din tehnică, din tehnologie, dar și din organizare, și mai știu eu de unde... Așa, economiștii ar putea să se ocupe de simplificarea circuitului de hirtii, cei de la personal

„Va veni o vreme cînd acești oameni, specialiștii, nu vor mai putea trăi fără cercetare“

Inginer doctor Valer Gabrian

de îmbunătățirea curățeniei, alții de organizarea minei și, ce știu eu?, înăa atîtea lucruri. Că sînt zeci, sute de mii de probleme încă de rezolvat. Cine să se ocupe de ele, că singure nu se fac?! Temele acestea nu trebuie făcute pentru că așa a zis Gabrian, și-apoi le băgăm la dosar și acolo le-ngropăm, ele trebuie să ajute la mai buna organizare a muncii fiecăruia, după realitatea practică. În felul acesta soluțiile vor fi mai multe, munca va merge mai bine, adică la modul general, și va fi mai puțină nevoie chiar de muncă de birou, mai ales de o continuă zbatere pentru găsirea soluțiilor de moment, a paleativelor, pentru a face față sarcinilor. Desigur, mai cu seamă la început, oamenii vor trebui să rămînă și după-amiaza, în orele libere, ba chiar și pe stradă se vor gîndi dacă vor fi pasionați de o idee — dar va veni și o vreme cînd acești oameni, specialiștii, nu vor mai putea trăi fără cercetare. Totul, uneori, e să te apuci de ceva!

— E bine zis. Vreau însă să vă rog să lăsați la o parte teoria, vorbele. Am venit aici pentru ca să ne spuneți ce faceți, practic, dumneavoastră în această direcție!

— Eu sau centrala?

— Și una și alta — dacă nu vă supărați!

— Atunci pe rînd. În ceea ce mă privește, am început cercetarea de pe băncile facultății. Prima propunere de inovație am înaintat-o în anul 1958, și ea s-a numit „Metodă de mare productivitate cu înmagazinare pentru filoane groase“. A urmat, în 1960, „Metodă de exploatare de mare productivitate a minereului din abataje cu filoane de lățimi mari (minereu remanent cu pilieri temporari)“, apoi, în 1962, „Metodă de exploatare cu subetaje“ și, în 1964, „Metode de exploatare pentru zăcămintele din bazinul minier Baia Mare“ — ultima inovație tratată în zece

variante, atât pentru filoanele subțiri cît și pentru cele groase. Se urmărea, în principal, creșterea coeficientului de extracție a substanței minerale utile. Prin metodele „clasice“ se înregistrau pierderi de 15 pînă la 20 la sută în exploatarea zăcămintelor. După experimentarea și aplicarea acestor zece variante, pierderile s-au redus la sub cinci la sută. Astfel, eficiența economică a fost bună...

— O clipă. Dacă n-o spuneți dumneavoastră, am s-o spun eu, fiindcă o știu de la colegii dumneavoastră! Aceste metode, experimentate timp de un an de zile, au adus o eficiență economică de aproape zece milioane de lei pentru numai șase exploatați miniere, după cum urmează: 2 903 000 — E.M. Nistru, 1 200 000 — E.M. Căvnic, 251 000 — E.M. Băiuț, 2 363 000 — E.M. Baia Sprie, 1 281 000 — E.M. Baia Borsa, 1 820 000 — E.M. Ilba. Înfațișate la Congresul internațional minier, ținut la Moscova, două din cele 10 variante au prezentat noutăți pe plan mondial. E adevărat?

— Nu pot să neg. Numai că vreau să precizez că pe parcurs, la aplicarea în producție, aceste metode au fost încă îmbunătățite, cu ajutorul colegilor...

— La fel de adevărat este că ați refuzat să încasați măcar un leu drept recompensă pentru munca dumneavoastră, deși ați fi putut, conform legii momentului lor de experimentare și aplicare, să câștigați mai bine de o sută de mii?

— Văd că și pe asta o știți! Numai că am uitat de încă o propunere, această din urmă devenită invenție în 1974: „Metodă de exploatare cu felii verticale“. A fost experimentată la trei exploatați miniere, timp de un an, cu o eficiență economică de aproximativ 10 milioane de lei. N-aș zice însă, acum, că vreți să știți, că am refuzat premierea. Mai curînd nu m-am preocupat de așa ceva. Nu urma decît să completez niște hirtii, o formalitate financiară, pentru că documentațiile erau de-acum

făcute, și calculul economic, tot, lipsea numai propunerea de premiere din fondul special pentru inovații și invenții. Hirtiiile acelea nu le-am făcut niciodată însă — poate că am vrut să demonstrez că n-am muncit pentru bani, deși mulți n-au fost de acord cu mine. Cineva mi-a zis, ținînd minte, că e prea bogat statul nostru pentru ca să aștepte un dar din partea mea! Eh, un naiv și un răutăcios, dar nu m-am putut opri să nu i-o zic. Patria, i-am răspuns, nu așteaptă de la noi cadouri în bani, ci daruri mult mai prețioase, de suflet și de inimă!

— Frumos spus. Să revenim, totuși.

— De acord. Precizez că în ultima perioadă nu mă mai ocup de nimic singur. Dealtfel, sînt convins că toți colegii mei, fie de la minister sau de la exploatarea miniere, pot face tot atât cît mine. În orice caz, fiindcă propunerea mea a fost bine văzută de Congresul din iulie, acest lucru înseamnă o mare cinste, fără îndoială, dar și o mare răspundere pentru centrala noastră. Practic, ne-am propus ca în cel mai scurt timp să devenim un adevărat model, demn de urmat. Astfel, fiecare director — șef de exploatare, împreună cu centrala, s-a apucat să facă inventarul unor probleme de producție zilnice mai deosebite. Zilnice, dar și de perspectivă. Aceste probleme vor deveni, în scurt timp, teme de cercetare — bineînțeles după ce vor primi aprobarea din partea colectivelor de conducere. În ce mă privește, mă ocup în special de problemele legate de perfecționarea în exploatare.

— Ce înseamnă acest lucru?

— Că vrem, practic, să modernizăm de-a dreptul radical mai multe mine. Așa vor fi cele de la Baia Sprie, Șuitor, Baia Borsa, Rodna. E și o dorință mai veche, aceea de a crea o mină-model pe minereuri neferoase, cu schimbări radicale în productivitatea muncii, concentrarea producției și reducerea consumurilor. Vreau să schimbăm toate tehnologiile așa-zis „clasice“, să introducem în locul perforatoarelor ușoare cărucioare de perforat cu 1—3 brațe, în locul mașinilor de încărcat cu cupă (de 0,1—0,3 metri cubi), mașini noi de încărcat, avînd de la 2 la 3 metri eubi, în loc să mai practicăm transportul subteran din galeriile cu profile mici pe cale ferată, vom folosi autodumpere, un fel de camion subteran care poate înlocui, unul singur, o garnitură de 20 de vagoaneți, și așa mai departe. Practic, transformăm mina în altă mină! Cel mai aproape de acest deziderat ne aflăm la Baia Sprie, și aici trebuie să notăm neapărat câteva nume, cum ar fi Ion Izvoareanu, șeful exploatării, Octavian Țibuleac, inginer șef, Ovidiu Craiciu, inginer electromecanic, și încă alții, oameni pasionați de ideea pe care v-am expus-o.

Prin tehnologia veche se obțineau anual 306 tone de minereu util pentru fiecare post de muncă. Cu tehnologia nouă cifrele cresc la 981 tone anual, adică de mai bine de trei ori. Aceleași preocupări le avem în direcția creșterii gradului de valorificare a substanței minerale utile, apoi atragerea în circuitul economic a unor minereuri sărace, halde de steril și alte subproduse considerate pînă acum cițiva ani improprie pentru valorificare. În acest fel, peste 20 la sută din volumul de minereu extras anul acesta provine din zonele sărace, deși eficiența economică a rămas aproape identică. De asemenea, după perfecționările obținute în tehnologiile de preparare, au putut fi valorificate peste 125 mii tone halde, 1 000 mii tone zguri și alte subproduse, obținîndu-se metale neferoase în valoare de peste 640 milioane lei. Sînt străduințe pe care, ne mîndrim s-o spunem, le dedicăm apropiații Conferințe Naționale a partidului, moment de seamă în viața țării. Să nu se înțeleagă însă că n-avem și lipsuri! Ele există, mai cu seamă în sectorul investițiilor și ne luptăm cît ne țin puterile și mintea cu ele. Nu văd de ce nu le-am învinge.

DUMITRU GRAUR

FLACARA. Redacție: București, Piața Științei 1, căsuță poștală 4112 oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, înteleioare: publicistică social-politică (L. I. M. bus, I. Purcaru, L. Nătescu — 16 17); cultură, știință învățămînt, sport (I. Octavian, N. Ionescu — 16 19 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenzură, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef adjunct (Nicolae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef — Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137 telex: 1 12 26. București str 13 Decembrie nr 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU